

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Yönetimi, Teftişı, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı

**SOSYAL MEDYA ORTAM VE ARAÇLARININ ÖĞRENCİ
DAVRANIŞLARINA ETKİSİ
(GAZİÇİFTLİĞİ ANADOLU LİSESİ ÖRNEĞİ)**

Kenan İLİ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2013

SOSYAL MEDYA ORTAM VE ARAÇLARININ ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINA ETKİSİ
(GaziÇiftliği Anadolu Lisesi Örneği)

Kenan İLİ

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2013

KABUL VE ONAY

Kenan İLİ tarafından hazırlanan “Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Öğrenci Davranışlarına Etkisi” başlıklı bu çalışma, 21.06.2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Gülsün ATANUR BASKAN (Başkan)

Prof. Dr. Ş. Şule ERÇETİN (Danışman)

Doç. Dr. Filiz BİLGE

Doç. Dr. Mehmet YILMAZ

Yard. Doç. Dr. Alev ÖZKÖK

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Yusuf ÇELİK

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/~~raporun~~ tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun ..2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

21.06.2013

Kenan İLİ

TEŞEKKÜR

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde yol gösteren, destekleyen ve pozitif enerjisi ile motivasyonumu yükselten, sağladığı bilimsel katkı, gösterdiği rehberlik ve anlayışı için çok değerli tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN'e teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, yüksek lisans öğrenimim süresince, derslerine katıldığım ve değerli görüşleri ile yetişmemizde katkıları olan tüm hocalarıma ve tezimin istatistiksel analiz aşamasında yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Nihan POTAS'a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans öğrenimim boyunca hep yanımda olan, karamsarlığa düştüğümde beni rahatlatan değerli arkadaşım Mehmet MENTEŞE'ye teşekkür ederim.

Araştırmanın uygulaması aşamasında, yardımlarını esirgemeyen, Ankara İli GaziÇiftliği Anadolu Lisesinin yönetici, öğretmen ve öğrencilerine çok teşekkür ederim.

Ayrıca, hiçbir zaman desteğini benden esirgemeyen ve her zaman yanımda olan canım aileme, biricik eşim ve oğluma en içten teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

İLİ, Kenan. *Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Öğrencilerin Davranışlarına Etkisi (GaziÇiftliği Anadolu Lisesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.*

Araştırmanın temel amacı, sosyal medya ortamlarında bulunmalarının ve araçlarını kullanmalarının ortaöğretim öğrencileri üzerinde istenmeyen davranış, şiddet ve suç olaylarına etkilerine ilişkin öğrenci, okul rehber öğretmenlerinin ve okul disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Söz konusu öğrenci grubunun şiddet içerikli görüntü ve haberlerden nasıl etkilendiği temel değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak tespit edilmeye çalışılmış ve çeşitli değişkenler arasında istatistiki anlamlılık düzeylerine bakılarak karşılaştırmalar yapılmıştır.

Araştırmanın ifade edilen problemi ve genel amacı doğrultusunda bu çalışmanın evrenini 2012-2013 Eğitim Öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçesi GaziÇiftliği Anadolu Lisesinde öğrenim görmekte olan 1129 öğrenci, örneklemini ise tabakalı rastgele örneklem yöntemiyle seçilmiş olan 9.,10.,11., ve 12. sınıfta öğrenim gören 287 öğrenci, 3 okul rehberlik ve psikolojik danışma ve 3 disiplin kurulu olmak üzere toplam 6 öğretmenden oluşturmaktadır.

Araştırmada verilerin elde edilmesinde ve analizinde çoklu yöntem stratejisi uygulanmıştır. Araştırmanın nicel bölümünde veriler araştırmacı tarafından hazırlanmış olan anket sorularıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 20 paket programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin frekans ve yüzdesel dağılımları verilmiştir.

Araştırmanın nitel bölümünde ayrıca sosyal medya ortam ve araçlarının ortaöğretim öğrencileri üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin okul rehber ve okul disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanmış olan sorularla odak grup görüşmeleri aracılığı ile elde edilmiştir. Odak grup görüşmelerinde yer alan sorulara verilen cevapların analizleri veri gösterimi yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Medya, İstenmedik Davranış, Şiddet ve Suç, Zorbalık

ABSTRACT

İLİ, Kenan. *Impact of Social Media Environments and Tools on Students Behaviours*
(*Example of GaziÇiftliği Anatolian High School, Master's Thesis, Ankara, 2013*)

It was determined that the main purpose of the study should be to present the students', counsellors' and school disciplinary committee members' views related to the impact of being in social media environments and using social media tools, on bad behaviours, violence and crime incidence amongst secondary level students. The extent to which the students in question are affected by violent images and news was determined comparatively in terms of the basic variables, and comparisons were made by looking at levels of statistical significance between different variables.

The problem expressed in the study and the population of this study in parallel with the general purpose, consisted of 1129 students studying at GaziÇiftliği Anatolian High School in Yenimahalle, Ankara in the 2012-2013 academic year. Its sample, selected by the stratified random sampling method, consisted of 287 students studying at 9th, 10th, 11th and 12th grades, and 6 teachers: 3 from psychological counseling and guidance units and 3 from disciplinary committees.

Multi-method research strategy was implemented in obtaining and analysing the data. In the quantitative part of the study, data was obtained from the survey questions prepared by the researcher. The obtained data was evaluated with SPSS 20 packaged software. The data frequency and percentage distributions were given.

In the qualitative part of the study, school counsellors' and disciplinary committee members' views related to the positive and negative effects of social media environments and usage of social media tools on secondary level students were elicited by means of the questions prepared by the researcher through focus group interviews. Analysis of the answers to the questions in focus group interviews were conducted through the data representation approach.

Key Words: Social Media, Bad Behaviours, Violence and Crime, Bullying

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. SOSYAL MEDYA	1
1.1.1.SOSYAL MEDYA KAVRAMI.....	2
1.1.2.SOSYAL MEDYA TARİHİ.....	3
1.1.3.SOSYAL MEDYANIN GELENEKSEL MEDYADAN FARKLARI.....	5
1.1.4.SOSYAL MEDYA ARAÇ VE ORTAMLARI.....	7
1.1.5.SOSYAL MEDYANIN BİREYSEL VE TOPLUMSAL ETKİLERİ.....	9
1.2. İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞI	10
1.2.1.İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI NELERDİR?.....	11
1.2.2.İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARININ NEDENLERİ.....	13
1.3. ŞİDDET VE SUÇ.....	14
1.3.1.ŞİDDET VE SUÇ KAVRAMI.....	15
1.3.2.OKULDA ŞİDDET.....	16
1.3.3.ŞİDDETİ ORTAYA ÇIKARAN SEBEPLER.....	17
1.3.3.1. Sosyo-Kültürel Sebepler.....	17
1.3.3.2. Psikolojik Sebepler.....	17

1.3.4.OKULLARDA SUÇ VE ŞİDDETİN TEMEL ÖZELLİKLERİ.....	18
1.4. ZORBALIK.....	18
1.4.1.ZORBALIK TÜRLERİ.....	19
1.5. ŞİDDET İÇERİKLİ GÖRÜNTÜLERİN ETKİLERİNE İLİŞKİN KURAMLAR.....	20
1.5.1.SOSYAL-BİLİŞSEL ÖĞRENME KURAMI.....	20
1.5.2.TAKLİT KURAMI.....	21
1.5.3.ARINMA KURAMI.....	21
1.5.4.DUYARSIZLAŞTIRMA KURAMI.....	22
1.6. PROBLEM DURUMU.....	22
1.6.1.PROBLEM CÜMLESİ.....	24
1.6.1.1. Alt Problemler.....	24
1.6.2.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	25
1.6.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	26
1.6.4.SINIRLILIKLAR.....	26
1.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	26
1.8. TANIMLAR.....	32

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	33
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	33
2.3. VERİLERİN ELDE EDİLMESİ.....	34
2.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI.....	38

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	39
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	42
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	42

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	44
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	44
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	45
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	45
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	46
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	70
4.10. Onuncu Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	77
4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	87
4.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	96
4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	109
4.13.1. Odak Grup Görüşmesi Analizleri	109
4.13.2. Odak Grup Görüşmesi Sonuçları	111

BÖLÜM IV

4.14. SONUÇ VE ÖNERİLER	113
KAYNAKÇA	121
EKLER	128
Ek 1. Araştırma İzni	128
Ek 2. Veri Toplama Aracı	129
ÖZGEÇMİŞ	132

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. GaziÇiftliği Anadolu Lisesi Sınıflara Göre Öğrenci Dağılımı	33
Tablo2. Araştırma Sorularına Göre Toplanacak Veri Kaynakları ve Uygulanan Yöntem ve Teknikler	37
Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları.....	39
Tablo 4. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımları.....	39
Tablo 5. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumları.....	40
Tablo 6. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumları.....	40
Tablo 7. Öğrencilerin Baba Meslek Durumları.....	40
Tablo 8. Öğrencilerin Anne Meslek Durumları.....	41
Tablo 9. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumları.....	41
Tablo 10. Öğrencilerin Sosyal Medya Tanımlamaları.....	42
Tablo 11. Öğrencilerin Sosyal Medyayı Kullanım Durumları.....	42
Tablo 12. Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Amaçları.....	43
Tablo 13. Öğrencilerin Sosyal Medya Günlük Kullanım Süreleri.....	43
Tablo 14. Öğrencilerin Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Zararlı Olup Olmadığına İlişkin Görüşleri.....	44
Tablo 15. Öğrencilerin Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Zararlarına İlişkin Sıralamaları.....	44
Tablo 16. Öğrencilerin Şiddet İçerikli Görüntü ve Haberleri İzlemekten Hoşlanma Durumları.....	45
Tablo 17. Öğrencilerin Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girme Durumları.....	45
Tablo 18. Cinsiyete Göre Sosyal Ağ Kullanım Durumu.....	46

Tablo 19. Sınıflara Göre Sosyal Ağ Kullanım Durumu.....	47
Tablo 20. Anne Eğitim Durumuna Göre Sosyal Ağ Kullanım Durumu.....	48
Tablo 21. Baba Eğitim Durumuna Göre Sosyal Medya Kullanım Durumu.....	49
Tablo 22. Baba Meslek Durumuna Göre Sosyal Medya Kullanım Durumu.....	50
Tablo 23. Gelir Durumuna Göre Sosyal Medya Kullanım Durumu.....	51
Tablo 24. Cinsiyet İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi.....	52
Tablo 25. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi....	53
Tablo 26. Anne Eğitim Durumu İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi.....	55
Tablo 27. Anne Mesleği İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi.....	56
Tablo 28. Baba Eğitim Durumu İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi.....	58
Tablo 29. Baba Meslek Durumu İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi.....	60
Tablo 30. Gelir Durumu İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi.....	61
Tablo 31. Cinsiyet İle Günlük Sosyal Ağ Kullanım Süreleri İlişkisi.....	63
Tablo 32. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi.....	64
Tablo 33. Anne Meslek Durumu İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi.....	65
Tablo 34. Baba Eğitim Durumu İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi.....	67
Tablo 35. Baba Meslek Durumu İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi.....	68
Tablo 36. Gelir Durumu İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi.....	69
Tablo 37. Cinsiyet İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu.....	70
Tablo 38. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu.....	71
Tablo 39. Anne Eğitim Durumu İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu.....	72
Tablo 40. Anne Mesleği İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu.....	73

Tablo 41. Baba Eğitim Durumu İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu.....	74
Tablo 42. Baba Mesleği İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu.....	75
Tablo 43. Gelir Durumu İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu.....	76
Tablo 44. Cinsiyet Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama.....	77
Tablo 45. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıfa Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama.....	79
Tablo 46. Anne Eğitim Durumuna Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama.....	80
Tablo 47. Anne Mesleğine Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama.....	82
Tablo 48. Baba Eğitim Durumuna Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama.....	83
Tablo 49. Baba Meslek Durumuna Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama.....	84
Tablo 50. Gelir Durumuna Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama.....	86
Tablo 51. Cinsiyet İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi.....	87
Tablo 52. Sınıflara Göre Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi.....	88
Tablo 53. Anne Eğitim Durumu İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi.....	89
Tablo 54. Baba Eğitim Durumu İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi.....	91
Tablo 55. Anne Mesleği İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi.....	92
Tablo 56. Baba Mesleği İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi.....	93

Tablo 57. Ailelerinin Gelir Durumu İle Sosyal Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi.....	95
Tablo 58. Cinsiyet İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi.....	96
Tablo 59. Sınıf İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi.....	97
Tablo 60. Anne Eğitim Durumu İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi.....	98
Tablo 61. Baba Eğitim Durumu İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi.....	100
Tablo 62. Anne Mesleği İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi.....	101
Tablo 63. Baba Mesleği İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişki....	102
Tablo 64. Ailelerinin Gelir Durumu İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi.....	104

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Kullanıcı Sayısına Göre Sosyal Medya Siteleri.....	2
Şekil 2. Kullanıcı Sayısına Göre Sosyal Ağlar.....	5

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde sosyal medya ortam ve araçlarıyla ilgili kavramlar, istenmedik davranış, suç ve şiddet, zorbalık, sosyal-bilişsel öğrenme, taklit, arınma ve duyarsızlaştırma kuramları hakkında genel olarak bilgi verilmiştir. Yapılan araştırmalar neticesinde oluşturulan problem durumu ortaya konmuş olup, problem cümlesi, araştırmanın amacı ve önemi, sınırlılıklar ile daha önce konu ile ilgili yapılmış çalışmalar sunulmuştur.

1. 1. SOSYAL MEDYA

Sosyal medya günümüzde en önemli iletişim araçlarından birisi olma yolunda hızla ilerleyen internetin en gözde uygulamaları arasında yer almaktadır. İnternetin kullanılma sıklığı artarken, bu sıklık içinde de sosyal medyaya girilme oranı yükselmektedir. Morgan Stanley'in 2004 yılında yapmış olduğu bir araştırmaya göre; diğer iletişim araçlarıyla karşılaştırıldığında 50 milyon kullanıcıya ulaşma sürecinin radyonun 38 yıl, televizyonun 13 yıl, internetin ise 5 yıl olduğu saptanmıştır (Aktaran: Kara ve Özgen, 2012, s.196). Bu hızla hayatlarımızın her alanına giren sosyal medya, sürekli güncellenebilmesi, çoklu kullanım ve paylaşımına açık olması sayesinde popülerliğini her geçen gün daha da artırmaktadır. Sunduğu bu olanaklar sayesinde geleneksel medya (radyo, televizyon, gazete, dergi vb.) karşısında kısa bir süre içerisinde güçlenerek daha da etkinleşmiştir. Sosyal medya uygulamaları artık sadece iletişimi sağlamamakta, oyun, bilgi edinme, arama yapma gibi birçok konuyu da kullanarak, bireylerin hemen her ihtiyacını sağlama niyeti içindedirler. Böylece aradığı hemen her şeyi sosyal medyada bulan kişilerin başka bir araca ihtiyaçları olmamaktadır.

Yeni iletişim teknolojileri aracılığıyla mesaj bombardımanının en üst düzeyde yaşandığı günümüzde, gerek kurumlar, gerek insanlar geleneksel iletişim araçlarına farkında olarak ya da olmayarak duyarsızlaşmaktadır. Bu duyarsızlık beraberinde farklı davranışları geliştirmekte, insanları yeni arayışlara, yeni iletişim ortamlarına yönlendirmektedir (Vural ve Bat, 2010, s. 1). Sosyal medya biçimsel olarak toplumların alışlagelmiş yaşam ve iletişim tarzlarını değiştirmeye başlamış ve her yeni gün bu alanda yeni bir sosyal medya aracını hayatımıza sokmaktadır.

Yeni iletişim ortamlarının gelişmesi, her kesimden bilgi iletişim teknolojilerine olan ilginin artması, sosyal medyanın gücünü arttırmış, sosyalleşme kavramına da yeni bir boyut kazandırmıştır. Sosyal medya, sürekli güncellenebilmesi, çoklu kullanıma açık olması, sanal paylaşımına olanak tanınması vb. açısından en ideal iletişim araçlarından biri olarak kendini göstermektedir. İnsanlar sosyal medyada günlük düşüncelerini yazmakta, bu düşünceler üzerine tartışabilmekte ve yeni fikirler ortaya koyabilmektedirler. Ayrıca kişisel bilgilerinin yanında çeşitli fotoğraflar, videolar, paylaşabilmekte, iş arayabilmekte ve hatta bulabilmekte ayrıca sıkılmadan gerçek dünyayı sanal ortamda yaşayabilmektedirler. Bu durum gün geçtikçe tüm dikkatlerin bu alana yönelmesine sebep olmakta ve yenilenen sanal dünyaya yeni bir kavramsal çerçeve çizmektedir.

Şekil 1. Kullanıcı Sayısına Göre Sosyal Medya Siteleri

SOSYAL AĞLAR (Ocak '13)						
Site İsmi	Site Geneli - Aylık Trafik (Impression)	Sitede Geçirilen Süre (ayda)	Gerçek Kullanıcı	Erişim	Aralık '12 Impression	Değişim
facebook.com	12,483,547,810	14:46:37	23,237,576	87.7%	13,764,856,583	-9% ▼
twitter.com	545,458,523	01:58:06	10,154,482	38.3%	525,417,888	4% ▲
eksisozluk.com	236,056,900	00:51:17	4,743,679	17.9%	178,197,219	32% ▲
hocam.com	103,618,241	04:01:56	248,920	0.9%	99,357,181	4% ▲
siberalem.com	73,573,666	04:17:16	349,062	1.3%	74,121,766	-1% ▼
ask.com	61,514,172	00:24:50	3,883,534	14.7%		—
yonja.com	46,659,334	01:44:29	228,149	0.9%		—
linkedin.com	45,629,869	00:31:08	1,391,758	5.3%	20,252,930	125% ▲
blogcu.com	44,713,354	00:07:29	5,019,442	19.0%	52,264,234	-14% ▼
uludagsozluk.com	36,862,531	00:08:09	2,877,789	10.9%	36,884,168	0% ▼
antoloji.com	25,334,616	00:10:37	1,616,855	6.1%	30,731,319	-18% ▼
ituzozluk.com	24,725,336	00:09:59	1,840,575	7.0%	22,903,612	8% ▲

Kaynak: IAB İnternet Ölçümleme Araştırması Gemius, Ocak 2013

smgconnected.com

Kaynak: http://gs.statcounter.com/#social_media-TR-daily-20130201-20130301-bar

1.1.1. Sosyal Medya Kavramı

1991 yılında ‘world wide web’in kullanılmaya başlamasıyla birlikte medyada köklü bir değişim yaşanmış geleneksel medya kavramının yanına bir de yeni medya kavramı eklenmiştir. “Yeni Medya” kavramı; iletişimin yeni araçları olan, gelişen teknolojilerle işbirliği yapmanın yenilikçi yönlerini tanıtan, tek ve aynı platform üzerinde kişiler arası iletişim ile kitle iletişim özelliklerini bir araya getiren, metinsel ve görsel söylemin sentezini oluşturan ve bu amaçla yeni kullanıcı tipi ve toplumsal anlamda yeniden yapılanma araçları geliştiren medya hizmetleri olarak tanımlanmıştır (Cardoso, 2006, s.124). Dolayısıyla bu tanım, 3G mobil telefon, sayısal televizyon ve çevrimiçi gazete gibi sayısal ortamlara taşınan farklı medya unsurlarını; oyun konsolları, multimedya terminaller ve internet gibi sayısal teknolojilerin ortaya çıkardığı her şeyi anlaşılır şekilde ifade etmekte ve kapsamaktadır (Erdem, 2011, s. 64). Sosyal medya ise,

yeni medyanın hızla gelişmesi sonucunda ortaya çıkan ve iletişim alanında devrim yaratan araçlar olarak tanımlanabilmektedir.

Farklı tanımlara bakıldığında Blossom'a (2009) göre sosyal medya bireyin diğer birey gruplarını kolaylıkla etkilemesini sağlayan bir teknik ya da kolaylıkla ulaşılabilen iletişim teknolojisi, Safko (2010) ise bireylerin sosyalleşmek için kullandığı medya diğer bir ifadeyle araçlar olarak tanımlamıştır (Aktaran: Kara ve Özgen, 2012, s.214). Sosyal medya internet tabanlı olarak bireyleri farklı bireylerle sanal uzamda buluşturan web tabanlı hizmetler şeklinde değerlendirilebilir (Toprak, Yıldırım ve diğerleri, 2009, s. 28-29). Terim olarak sosyal medya, kullanıcıların ağ teknolojileri kullanarak etkileşimini sağlayan araç, hizmet ve uygulamaların bütünüdür (Boyd, 2008, s. 92). Web 2.0'ın kullanıcı hizmetine sunulmasıyla birlikte, tek yönlü bilgi paylaşımından, çift taraflı ve eş zamanlı bilgi paylaşımına ulaşılmasını sağlayan medya sistemidir. Zaman ve mekân sınırlaması olmadan (mobil tabanlı), paylaşımın, tartışmanın esas olduğu bir insanî iletişim şeklidir. Sosyal medya en yüksek derecede paylaşımın gerçekleştiği, online medyanın yeni bir türü olarak fırsatlar sunduğu en yeni fikirlerden biridir (Mayfield, 2008, s. 6).

Bir başka tanıma göre sosyal medya; birbirinden bağımsız olarak gelişmiş ve tüketicilerin kendi içeriklerini yansıtabilmelerini ve başkalarıyla paylaşmalarını sağlayan çevrimiçi uygulamalardır (İşlek, 2012, s. 18).

Sosyal medya uygulamalarında içeriği tamamen bireyler belirler ve bireyler birbirleri ile sürekli bu uygulamalar üzerinden etkileşim halindedir. Kısacası zaman ve mekan sınırlaması olmaksızın paylaşımın, etkileşimin ve tartışmanın esas olduğu bir iletişim şeklidir.

Mayfield (2008, s. 5) sosyal medyanın özelliklerini şöyle sıralamaktadır:

Katılımcılar: Sosyal medya katılımcıları cesaretlendirir ve ilgili olan her bir kullanıcıdan geri bildirim alır.

Açıklık: En çok sosyal medya servisleri geri bildirim ve katılımcılara açıktır. Bu servisler oylama, yorum ve bilgi paylaşımı gibi konularda cesaret aşılarlar. Bunlar çok nadir ulaşımaya yönelik engeller koyarlar.

Konuşma: Geleneksel medya yayına ilişkin iken (içerik aktarımı ya da dinleyiciye bilgi ulaşımı), sosyal medya iki yönlü konuşmaya olanak tanınması bakımından daha iyidir.

Toplum: Sosyal medya topluluklara çabuk ve etkili bir oluşum için izin verir. Topluluklar da böylece sevdikleri fotoğraf, politik değerler, favori TV şovları gibi ilgili oldukları şeyleri paylaşırlar.

Bağlantılılık: Sosyal medyanın çoğu türü, bağlantılı işler gerçekleştirir; diğer siteler, araştırmalar ve insanların ilgili oldukları herhangi bir konuda link verilmesine olanak tanır.

1.1.2. Sosyal Medya Tarihi

İnsanlık tarihi varoluşundan beri muazzam yenilikler görmüştür. Bütün bu tanık olunan önemli değişikliklerin dönüm noktaları teknolojik yeniliklerle olmuştur. Bu değişiklikler dünyamızı düşünebileceğimizden çok daha ileri bir noktaya taşımıştır. Özellikle diğer teknolojik yeniliklerin yanı sıra internetin gelişimiyle birlikte insanların sosyal yaşamı, meslek seçimleri ve iletişim şekilleri de değişmeye başlamıştır. Günümüzde internet insan hayatının ayrılmaz bir parçası haline gelerek, hayal edemeyeceğimiz bir hızla vazgeçilmezlerimiz arasında yerini almıştır. Bugün dünyada internet kullanan nüfusun üçte ikisi internet kullanım sürelerinin %10' nu sosyal ağlarda ve blog sitelerinde geçirmekte ve bu kullanıcı oranının %42'sinin de en az bir sosyal paylaşım sitelerine üye olduğu bilinmektedir (Ahmed ve Qazi, 2011, s.5664).

Sosyal medyanın günümüzdeki halini almasında birçok gelişmenin etkisi olmuştur. İnternetin gelişimiyle birlikte birçok hizmet de gelişerek günümüze kadar ulaşmıştır. Geniş bir çerçeveye sahip olan sosyal medya kavramını daha iyi anlamak için geçmişine değinmek faydalı olacaktır.

1991 yılında world wide web'in (www) halka açılmasıyla birlikte, sosyal medyanın temelleri atılmıştır. 1990 yılların sonuna doğru oluşmaya başlanan, ilgi odaklı forumlar ile birlikte birey artık kendine özgü fikirleriyle aktif olarak görüşlerini belirtmeye ve bu görüşlerini diğer bireylerle paylaşmaya başlamışlardır (Kara ve Özgen, 2012, s.218). Ancak kullanıcının daha fazla etkili olabildiği modern sosyal medyanın tarihçesi ise 1997 yılında profil yaratma, arkadaş listeleme ve daha sonra da arkadaşlarının listelerini inceleme fırsatı sunan SixDegrees sitesi ile başladığını belirtilmektedir.

1999 yılında kurulan LiveJournal sürekli yenilenebilen bloglar üzerine kurulmuştur. Bu ağ sayesinde kullanıcılar, diğerlerini takip etme, grup yaratma ve diğerleriyle etkileşim konularında etkili olmaya başlamışlardır.

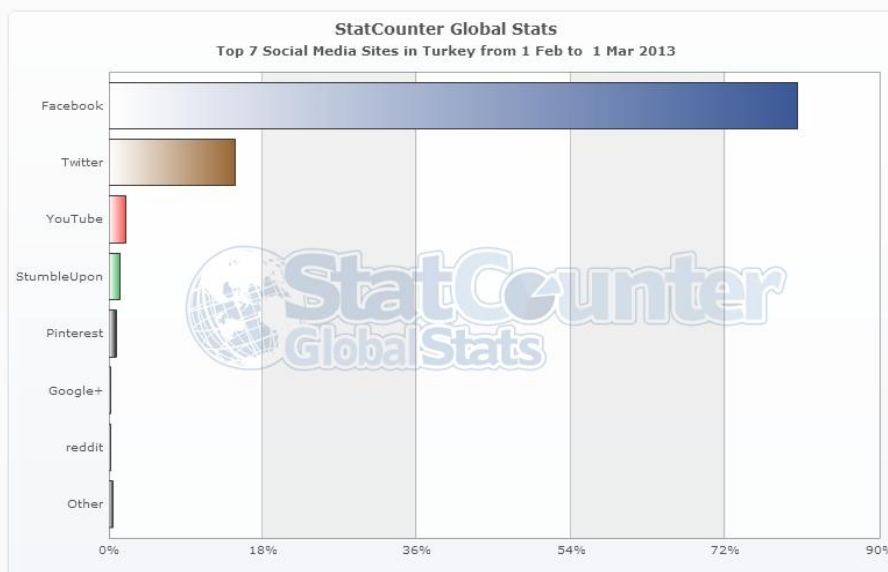
1998 yılında MoveOn, 1999 yılında AsianAvenue, Black Planet, Napster, Third Voice, Blogger, Epinions, 2000 yılında LunarStorm, 2001 yılında Cyworld, Ryze, Wikipedia, 2002 yılında

Fotolog uygulamaları diğerlerinden cesaret alarak kurulmuştur. Friendster ise 2002 yılında kurulmuş ve bazılarına göre gerçek anlamda sosyal medyanın ilk örneğidir.

2003 yılından sonra ise sosyal medyalara karşı artan ilgi sonucu Couchsurfing, Myspace, LastFm, Tribe.net, Plaxo, LinkedIn, HI5, Photobucket, Second Life, DeLicio.us gibi önemli sayıda uygulama ağa dahil olmuştur. 2004 yılında Flickr, Orkut, Dogster, Multiply, Mixi, Dodgeball, Piczo, Care2, Ning, Catster, Digg, BiggerPockets, Hyves, ASmallWorld, 2005 yılında Yahoo!360, Youtube, Cyworld, Xang, Bebo, Reddit, 2006 yılında Mychurch, Twitter, Stylehive, Fabulously40 dikkati çekmektedir (Hazar, 2011, s. 155-156).

Geçek kimliklerin sanal dünyayla temas etmesi ise Facebook doğuşuyla olmuştur. 2004 yılında Mark Zuckerberg isimli Harvard'lı bir üniversite öğrencisi ve oda arkadaşları tarafından Harvard Üniversitesi içinde kurulan, basitçe 'sanal okul yıllığı' mantığıyla hayata geçirdiği Facebook, aslında başlangıçtaki amacının ötesine geçen bir proje oldu ve bugün artık dünyanın en fazla kullanılan sitelerinden biri oldu (Irak ve Yazıcıoğlu, 2012, s.16).

Şekil 2. Kullanıcı Sayısına Göre Sosyal Ağlar

Kaynak:<http://smgconnected.com/wp-content/uploads/2013/02/sosyal-a%C4%9Flar.png>

Sosyal medyanın bir sonraki dev adımı yine aynı döneme hitap eden önemli uygulamalardan Twitter oldu. Daha kısa cümlelerin kurularak Twit'ler ile iletişim kurulması, daha çok gençlere ve Hollywood'un ve müzik dünyasının ünlülerine hitap etmesi nedeniyle oldukça ünlenmiştir. Günümüze doğru ise, rağbet gören sosyal medya kuruluşları arasında 2007 yılında FriendFeed, GlobalGrind, Tumblr, Osmosus, 2008 yılında Ping.Fm, Kontain, 2009 yılında NetLog,

Posterous, 2010 yılında ise Google Buzz ile Sportpost ön plana çıkmaktadır (Hazar, 2011, s. 155-156).

1.1.3. Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farkları

Sosyal medyanın günümüzdeki halini almasında birçok teknolojik gelişmenin katkısı olmuştur. İnternetin gelişimiyle birlikte birçok hizmet de gelişerek günümüze kadar ulaşmıştır. Son 10 yılda bilgi teknolojilerinin gelişiminde ve iletişim alanlarındaki gelişmeler Web 2.0'nin kendine sağlam bir yer edinmeye başlamasıyla birlikte, internet kullanım biçimleri de değişmeye başlamıştır. Kimilerince devrim olarak adlandırılan bu gelişme, geleneksel medyanın mesajı üreten ve alan taraflar arasında yarattığı aralığı daraltmıştır. Yaşanan Web 2.0 dönüşümüyle birlikte web üzerinde içerik oluşturmanın yeni biçimleri ortaya çıkmış, sosyal medya kullanıcılarına kendilerini ifade etme ve içerik üreticisi olma fırsatını sağlamıştır.

Sosyal medya geleneksel medyadan (gazete, televizyon ve film vb.) farklılıklar gösterir. Genellikle geleneksel medya enformasyonun yayımlanması için belirli kaynaklara ihtiyaç duyarken, bilgiyi yayınlamak veya erişmek için sosyal medya göreceli olarak geleneksel medyadan daha masrafsızdır ve erişim araçları herkese açıktır. Bir matbaa yatırımı veya TV yayını yapmak için zorunlu olan lisansa ihtiyaç duyulmaz.

Bostancı (2010, s. 43) sosyal medya siteleri ve geleneksel medya siteleri arasındaki başlıca farkı sosyal medya sitelerinde içeriğin çoğunluğunun kullanıcılar tarafından oluşturulduğunu belirtmiştir. Bu nedenle de sosyal medya ağlarındaki medya içeriği ağda yer alan kullanıcıların sayısı oranında büyüyen bir yapıya sahiptir ve içerik miktarı geleneksel medyadan fazla olduğunu vurgulamıştır.

Sosyal medya platformları, kullanıcıları içerik üretim sürecinin merkezine koymasıyla ve içeriklere katkıda bulunabilme imkanı sağlamasıyla geleneksel medya araçlarından farklılaşmaktadır. Bir sosyal medya kullanıcısı, geleneksel medyadan farklı olarak izleyici olmanın yanı sıra bu içeriklere katkı sağlayabilen birey olmanın yanı sıra dilediğinde içerikleri belirleyebilme olanağı sayesinde bir içerik yaratıcısı haline gelmektedir. Bu bağlamda sosyal medya geleneksel medya ile karşılaştırıldığında kendilerine sunulan içeriklerin tüketicisi olma rolünü değiştirmiş ve aynı zamanda hem katılımcı hem de üretici olma gibi roller belirlemiştir (Koçak,2012, s.81).

Geleneksel medya, kitlelere hitap etmekte ve bireysel özellikleri dikkate almamaktadır. Sosyal medya ise daha çok bireyselleştirilmiş ama katılımlı ve çok merkezli bir paylaşım ortamı sağlamaktadır. Kaynaktan alıcıya doğru bir iletişim süreci yerine, çok yönlü bir iletişim ve geri bildirim söz konusudur. Diğer yandan sosyal medya platformları geleneksel medyayı tamamen dışlayarak tamamen bağımsız bir paylaşım ortamı sundukları söylenemez. Sosyal medyada sunulan tüm içeriklerin tamamı kullanıcılar tarafından üretilmemekte olup geleneksel medya yayınlarından da beslenmektedir. Dolayısıyla geleneksel medyanın sağladığı içerikler, sosyal medya için bir malzeme oluşturmaya devam etmektedir. Diğer yandan da ünlülerin sosyal medyadaki hesapları aracılığıyla dile getirdikleri düşünceleri, paylaştıkları fotoğraf ve yaptıkları yorumlar magazin malzemesi sunma konusunda geleneksel medya için bir kaynak haline gelmiştir.

Tüm bu farklılıklardan hareketle sosyal medyayı geleneksel medyadan veya geleneksel medyayı sosyal medyadan tam olarak ayırmanın doğru olmayacağını söylenilebilir. Çünkü her ikisini de birbirine neredeyse entegre bir şekilde hareket eden, birbirini besleyen iki medya olarak görmek gerekmektedir.

1.1.4. Sosyal Medya Araç ve Ortamları

Sosyal ağ siteleri her kullanıcının kişisel sayfasını ve profil bilgilerini bulunduran ve bunların diğer kullanıcılar ile paylaşımını mümkün kılan çevrimiçi iletişim sistemleridir. Sosyal ağlar bir dizi insanın, arkadaşlık, çalışma ya da bilgi değişimine ilişkin diğer sosyal ilişkide bulunan gruplarla, kaynakları ve bilgiyi paylaşarak, arzu edilen sonuçları başarmak için etkileşimler olarak tanımlanmaktadır (O'Murchu vd., 2004, s. 9).

Sosyal medya platformları arasında çok önemli bir katılıma ve yoğun bir kullanıma sahne olan sosyal ağ siteleri, bireylerin açık ya da yarı açık profil oluşturabilmelerini, bağlantıyı paylaştıkları diğer kullanıcıların listesindeki kişilerle konuşabilmelerini, onların bağlantı listelerini görüntüleyebilmelerini mümkün kılan web tabanlı hizmetlerdir. Sosyal ağ sitelerinin en önemli özelliği, bireylere yabancılarla tanışma fırsatını vermesinin yanı sıra, tanıdıkları kişilerle iletişim kurma ve kendi sosyal ağlarını görünür kılma imkânını da vermesidir. Böylece bireyler arasında, başka şekilde oluşturamayacakları bağlantıların kurulması mümkün olabilmektedir. Sosyal ağ sitelerinin pek çoğunda, katılımcılar öncelikle yeni insanlarla tanışma arayışında olmaktan ziyade, hali hazırda var olan sosyal ağlarındaki insanlarla iletişim kurmaktadır (Boyd ve Ellison, 2008, s. 211). Bunlar: Facebook, MySpace, LinkedIn, Friendster, Hi5, Friendfeed, Formspringa, Xing gibi sosyal ağlar.

Sosyal medya içeriğinin en belirgin örneği olarak ön plana çıkan bloglar, Web 2.0 uygulamalarının en bilinen ve en hızlı büyüyen kategorilerinden biridir. Blog, teknik bilgi gerektirmeden, kendi istedikleri şeyleri, istedikleri şekilde yazan insanların oluşturdukları, günlüğe benzeyen web siteleridir. Genel anlamıyla bir Weblog, yazar ya da yazarlarının herhangi bir İnternet bağlantısıyla internete anlık yayın yapmalarına izin veren, kolaylıkla oluşturulabilen ve güncellenebilen web sitesidir. Bireyler, kendi faaliyetleri hakkında diğerlerini haberdar etmek, diğerlerini etkilemek için görüşlerini ifade etmek, diğerlerinin görüş ve geribildirimlerine başvurmak, yazarak düşünmek gibi çok çeşitli nedenlerle yada sosyalleşme duygusu kazanmak amacıyla blog oluşturabilmektedirler. Her ne kadar bazı blog sayfaları düzenli olarak güncellenmese de, aktif bloglar müdavimleri tarafından düzenli olarak takip edilmekte, bu da blog sahiplerini yazılarına devam etmeleri konusunda cesaretlendirmektedir (Koçak, 2012, s.41-43).

Sosyal medyanın en önemli unsurlarından biri olan multimedya öğelerinin sosyal medya kullanıcıları arasında hangi ortamlar aracılığıyla paylaşıldığı fotoğraf, video ve müzik, ses paylaşımı yapıldığı ağlardır. Bunlar: Youtube, Dailymotion, Google Videos, Yahoo Video It's on gibi Video paylaşım ağları ve 1x, Flickr, Deviantart, photosig, Fotocommunity, Photo, Photodom gibi fotoğraf paylaşım ağlarıdır (Bostancı, 2010, s. 43).

Wiki uygulamaları, bloglar gibi, bireylere bu ortamları web tabanlı bir ara yüz sayesinde gerçekleştirmelerine olanak sağlamaktadır. Wiki sayfaları herkesin oluşmasına katkı sağladığı bir sanal ansiklopedidir. Sosyal etkileşim öğrenmeyi açıklayan ve bir bağlam içerisinde anlamlı kılan gereksinimlerden bir tanesidir. Sosyal etkileşimler bireyler arası, günümüz teknolojilerinin sunduğu hizmetlerle ve bilgisayar-insan ara yüz tasarımlarında da gündeme geldiği gibi, makine-insan arasında; ayrıca, bilgisayarların bir iletişim aracı olarak kullanılması ile eş zamanlı veya eş zamanlı olmayan iki farklı moda gerçekleşmektedir.

Bloglarla kıyaslandığında en önemli özelliği anlık ve kısa içerikler ile başkalarıyla içerik paylaşılmasını sağlamaktır. En popüler mikroblog servislerinden olan Twitter'da girilen her blog yazısı 140 karakterle sınırlıdır. İnsanların anlık olarak ne yaptıklarını başkalarıyla paylaşmalarını sağlayan mikrobloglar, özellikle profesyoneller tarafından bilgi ve haber paylaşımı amaçlı kullanılmaktadır (Kara ve Özgen, 2012, s.217-218).

Sosyal medya platformlarından bir diğeri olan podcast uygulamasının doğuşuna, Apple'ın 2001 senesinde çıkardığı dijital ses dosyası oynatıcısı iPod öncülük etmiştir. İlk defa 2004 senesinde kullanılan ve 2005 yılında da Yeni Oxford Amerikan Sözlüğü'nde yer bulan Podcast terimi,

iPod'daki "pod" ve İngilizce'de yayın anlamına gelen broadcast sözcüğünün "cast" kısmı alınarak isimlendirilmiştir (Jham vd., 2008, s. 278).

Podcast, radyo yayınıyla benzerlik taşımaktadır ancak temel farklılığı oluşturan unsur; radyo yayını bir stüdyo ve radyo yayınlarını belirli bir alan içerisinde gönderecek bir verici gerektirirken, podcast'te önceden kaydedilmiş içerik internet üzerinden aktarılmaktadır. bu dosyalar dünyanın herhangi bir yerinden bir İnternet bağlantısıyla alınabilmektedir (Bell, 2009, s. 95). Yani İnternet üzerinden ulaşılabilen, genellikle MP3 formatında olan ve kullanıcıların isteğe bağlı olarak erişebildikleri ses ya da video dosyalarıdır.

Podcast, bloglarla benzer bir teknolojiye dayanmaktadır. Aralarındaki temel fark ise, bilginin formatı ve gönderilme yöntemidir. Bloglar; bir tarayıcı üzerinden web'e gönderilen notlar, makaleler, kişisel görüşler, eleştiriler, günlükler veya yazılı içeriğin diğer biçimlerinden oluşurken, podcast ise işitsel bir blogdur (Bell, 2009, s. 96). Otomatik olarak indirilebilme özelliği sayesinde, beğenilen podcast'lere abone olunarak arama yapmaya gerek kalmadan düzenli olarak izlemek ya da dinlemek mümkün olmaktadır.

Forumlar kullanıcıların belirli konulardaki deneyimlerini, fikirlerini ve bilgilerini diğerleriyle paylaşabilecekleri etkileşimli çevrimiçi ortamlardır. İnsanlar bir foruma katıldıkları zaman, daha önce ifade edilmiş bir görüş üzerine bir yorum yazabildikleri gibi, yeni bir başlık da açabilmektedirler. Forumlarda sistemden teknik ve idari yöneticilerin yanı sıra içeriklerin düzeni ve takibi adına "moderatör" olarak tanımlanan oturum başkanları da yer alabilmektedir. İnsanlar bir foruma katıldıkları zaman, daha önce ifade edilmiş bir görüş üzerine bir yorum yazabildikleri gibi, yeni bir başlık da açabilmektedirler. Forumlar, oldukça güçlü bir iletişim etkisi yaratmaktadırlar. Her ne kadar bu iletişim yüz yüze değil de yazılı içerikler şeklinde gerçekleşse de, forumlardaki tartışmalarda kullanıcıların geribildirimde bulunabilmesi kullanıcının bilgiyi detaylı bir şekilde edinebilmesini mümkün kılmaktadır. Forum kullanıcılarının yaptıkları paylaşımlar, okuyucuların içeriğin yazarıyla empati kurmalarına neden olmakta ve bu sayede hayali deneyimler oluşması mümkün olmaktadır (Koçak, 2012, s. 76).

1.1.5. Sosyal Medyanın Bireysel ve Toplumsal Etkileri

Yeni iletişim teknolojilerinin ekonomik, siyasal ve kültürel alanların dönüşmesinde birtakım önemli etkilerde bulunduğunu belirten Güzel (2007, s. 177); özellikle İnternetin hem yeni bir kültürel mekân, özgürlük alanı, hem de ekonomik bir pazar olarak ortaya çıkmasının yeni küresel değerlerin, kimliklerin, alışkanlıkların hızlı bir şekilde dolaşıma girmesine olanak

sağladığını ifade etmektedir. İnternet'in kültürel ve diğer alanlarda oynadığı bu rol, bir yandan yeni toplumsal ve bireysel ilişki biçimlerinin, yeni kimliklerin oluşmasına yol açmıştır. Diğer bir deyişle sosyal medyanın şeffaf ve herkesin erişimine açık bir iletişim şekli olması her geçen gün toplumu, kültürü ve günlük yaşamı doğrudan etkilemekte ve değiştirmektedir (Dijk, 2006,s. 20-37).

İnternet uygulamalarında yaşanan Web 2.0 dönüşümü ise, sadece bireyin İnternet üzerindeki konumunu ve rolünü değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda toplumsal yaşamı ve iletişim biçimlerini de doğrudan etkilemiştir. Sosyal medya aracılığıyla kendini çok daha fazla ifade etme şansı bulan birey, diğer bireylerle hiç olmadığı kadar etkileşime geçme, çok daha büyük bir kitleyle buluşabilme, bir içerik üreticisi ve aktif bir katılımcı olarak düşüncelerini, deneyimlerini, bilgi ve yorumlarını paylaşıp sosyalleşebilme olanağı bulmuştur. Çok yoğun olarak kullanılan ve popüleritesi her geçen gün artan sosyal medya, sunduğu bu yeni iletişim biçimiyle bireylerin bilgiye ulaşma, haberleşme, eğlenme, kendini ifade etme ve sosyalleşme biçimlerini, kimlik oluşumlarını, yaşam tarzlarını ve değerlerini etkilemektedir (Çakmak, 2012, s. 85).

Yeni medya olanakları bir yandan kullanıcıyı bireyselleştirmekte, öte yandan da yeni bir şekilde toplumsallaştırmaktadır. Kullanıcı sanal ortamdaki toplumsal ilişkilerini gerçek yaşamdan bildiği ve güvenilir bulduğu toplumsal ağlar üzerinden yeniden kurmakta ve geliştirmektedir (Binark, 2007, s. 23). Birey ve grup kimliğinin inşası, demokratik kültür içinde kendiliğinden bütünleşen bir unsurdur. Bireyler, kişisel zevklerini ve yaşam tarzlarını dijital medya aracılığıyla paylaşarak, bu deneyimlerle birbirleriyle bağlantılı hale gelmekte ve grup kimlikleri inşa etmektedirler (Van Dijk, 2009, s. 44).

Web 2.0 teknolojisiyle beraber kullanıcı üretimli içeriğin ortaya çıkmasıyla gelişen sosyal etkileşimler yeni medyanın başarısının sürmesini sağlamaktadır. Artık deneyimlerini çok daha fazla paylaşmak ve kaydetmek isteyen kullanıcılar bu deneyimleri arkadaşlarının ve diğer topluluk üyelerinin değerlendirmesine sunarak itibarlarının bu değerlendirmeler aracılığıyla inşa edilmesine izin veren bir popülasyon ortaya çıkmıştır(Çakmak, 2012, s. 87).

1.2. İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞI

İnsan davranışlarının temelinde gereksinimleri yatar. Davranışların istenir olup olmamasının ölçütü, davranışın, davrananın, karşısındakinin, davranışın olduğu ortamın özelliklerine göre değişen şekilde, toplumun yazılı olan-olmayan kuralları ile bireysel yargılardır (Başar, 2004, s. 117). Okullarda öğrenme ortamını ve diğer tüm eğitim-öğretim süreçlerini olumsuz yönde

etkileyebilen istenmeyen öğrenci davranışları öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, velilerin ve medyanın gündemini meşgul etmekte ve son yıllarda özellikle modern toplumlarda okulda ve sınıflarda istenmeyen öğrenci davranışlarının önemli bir problem olarak ortaya çıktığı gözlenmektedir. Sınıf içinde meydana gelen istenmeyen davranışlar, öğretmenin sınıftaki zamanın bir kısmını bunlarla baş etmek için harcamasına ve öğrenme zamanının boşa geçmesine neden olmaktadır.

Aydın'a (2001, s. 13) göre, istenmeyen davranışlar, olduğu durumlarda uygun olmadığı düşünülen, genellikle kasıtlı olan davranışlardır ve öğrenciler o davranışları yapmamaları gerektiğini bilirler. Başka bir tanımla, öğretmenlerin beklentileri dışında davranan, istenmedik, yanlış ya da disiplinsiz olarak nitelendirilen davranışlar, kısaca olumsuz öğrenci davranışları olarak adlandırılabilir (Erden, 2001,s. 35).

Celep istenmeyen davranışı, sınıf ortamında öğrencilerin öğrenmesini etkileyen ve öğrencilerin kasıtlı ya da kasıtsız olarak gösterdikleri davranışlardır olarak tanımlamıştır (Kahraman, 2006, s. 31).

Okulda ve sınıfta eğitsel çabalara engel olan davranışlara istenmeyen davranış adı verilir. Dersin akışını bozan, hedef davranışlara ulaşmayı zorlaştıran veya engelleyen her davranış istenmeyen davranıştır (İlgar,2005, s. 167). Charles'a göre istenmeyen davranış duruma veya ortama uygun olmayan, bilinçli olarak yapılan davranışlardır (Pala,2005, s. 171).

1.2.1. İstenmeyen Öğrenci Davranışları Nelerdir?

İstenmeyen davranış, sınıfa, derse, zamana ve duruma göre değişebilmektedir. O halde, herkesin üzerinde anlaştığı istenmeyen davranışları listelemek ve tanımlamak oldukça zordur. Ancak, öğrencilerin istenmeyen davranışlarını;

Öğrencinin:

- (1) derse çalışmaması ve derse hazırlıksız gelmesi,
- (2) gürültü yapması, garip sesler çıkarması,
- (3) dikkat dağıtmak için şımarıklık yapması,
- (4) argo sözler kullanması ya da küfür etmesi,
- (5) sınavlarda kopya çekmesi,
- (6) derse geç gelmesi,

- (7) dersten kaçması ya da erken çıkması,
- (8) sigara içmesi,
- (9) silah gibi korkutucu aletler getirmesi,
- (10) hırsızlık yapması,
- (11) yalan söylemesi,
- (12) dersleri umursamaması,
- (13) devamlı tartışma yaratması,
- (14) öğrencilerin kâğıt, kalem ve silgi gibi malzemeleri arkadaşlarına atması,
- (15) kızların saçını çekmesi,
- (16) ders yapılırken uyuması,
- (17) ders yapılırken sıradan kalkıp sınıf ortamında gezmesi,
- (18) izinsiz sınıfa girmesi ya da sınıftan çıkması,
- (19) yüksek sesle konuşması,
- (20) diğer arkadaşları ile kavga etmesi (fiziksel saldırı),
- (21) dersi dinlememesi,
- (22) cep telefonu ile konuşması,
- (23) korkulan hayvanları getirmesi,
- (24) okulun araç gereç gibi eşyalarına zarar vermesi,
- (25) öğretmene saygısızlıkta bulunması,
- (26) yiyip içmesi ve sakız çiğnemesi,
- (27) siyasi içerikli kitaplar getirmesi,
- (28) grup çalışmalarında üstlenilen görevi yerine getirmemesi,
- (29) bazıları, arkadaşlarını örgütleyerek olumsuz grupları oluşturması,
- (30) cinsiyet farklılığına ilişkin gruplaşmalara katılması,
- (31) arkadaşlarını rahatsız etmesi,
- (32) bir ders işlenirken başka bir dersin konusuna çalışması,
- (33) başkasının ders anlatmasına izin vermemesi,
- (34) sınıf ortamını kirletmesi,
- (35) sıraya yazı yazması ya da yazıyı bıçakla sıraya kazması,
- (36) birbirlerinin eşyalarını izinsiz kullanması,
- (37) birbirlerini aşırı derecede eleştirmesi,
- (38) birbirlerini aşırı derecede şikâyet etmeleri ya da ispiyonlamaları,
- (39) birbirlerine lakap takması,
- (40) öğretmenlerini küçük düşürmek için her şeye bahane bulması,
- (41) öğretmenin arkasından garip hareketler yapması,

- (42) arkadaşlarına el şakası yapması,
 - (43) arkadaşlarını kıskanması,
 - (44) tuvalet alışkanlığı kazanmamış olması,
 - (45) temizlik anlayışını kazanmamış olması,
 - (46) problemlili aileden gelmesi nedeniyle uyum problemi yaşamaması,
- olarak sıralanabilir (Beşdok, 2007, s. 32-33).

1.2.2. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nedenleri

Sınıf, eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği bir yaşam alanı ve insan insana ilişkilerin yaşantıya dönüştüğü bir sosyal ortam oluşturmaktadır. Ancak, okulların gittikçe artan bir biçimde şiddet, disiplin problemleri, zorbalık gibi istenmeyen öğrenci davranışlarının görüldüğü ortamlar haline geldikleri göze çarpmaktadır. Sınıftaki bu olumsuz öğrenci davranışları, öğrencinin kişilik özellikleri ve çevre gibi okul dışı nedenlerden ya da sınıfın iklimi, öğretimin niteliği öğrencinin okulla ilgili geçmiş yaşantılarından kaynaklanabilir. 1999'da Aksoy tarafından yapılan araştırmada öğretmenler, istenmeyen davranışın en önemli nedenlerini şöyle sıralamışlardır; çocukların eğitimlerine anne ve babaların ilgisiz kalmaları, ailevi sorunlar, anne ve babaların çocuklarına yönelik olumsuz tutum ve davranışları, olumsuz televizyon yayınları ve diğer medyada gösterilen şiddet ile aşırı kalabalık sınıflar şeklinde sıralamışlardır (Aktaran: Balay, 2003, s. 113). Sınırlarının çizilmesi zor olan istenmeyen öğrenci davranışlarının sağlıklı bir biçimde tanımlanması bu tür davranışların değiştirilmesi açısından belirleyici öneme sahiptir. Çünkü davranışı istenmeyen nitelikte olmasını belirleyen nedenler öğrencilerin içinde buldukları durum, mekân gibi bir dizi değişkene bağlıdır. Dolayısıyla istenmeyen davranışların her durum ve koşul içinde genel geçerliliği olan katı sınırlarla belirlenmesi çokta doğru olmayıp aksine sorunların durumsal değişkenlerin etkisiyle oluşabileceği bilincinden yoksun olmak, okul idarecilerini ve öğretmenlerini tek düze bir anlayışa götürebilir (Aydın, 2000, s. 149-150).

Sınıftaki olumsuz öğrenci davranışlarının başlıca nedenlerini Yeğin (2007, s. 62-63) şöyle belirtmektedir;

- Kalabalık sınıflar,
- Öğrencilerin kişisel eğilimleri,
- Öğrencilerin yetişme tarzı, ahlaki değer ve düşüncelerindeki farklılıklar,
- Bireysel ihtiyaçlar,
- Ailelerin disiplin anlayışı,

- Öğretmenin akademik ve mesleki yeterliliği,
- Öğretim etkinliklerinin öğrencilerin ihtiyaç ve ilgilerine uygun olamaması,
- Öğretmenler arasında birleştirici bir felsefe ve ortak tutum olamaması,
- Öğrencilerin üzerinde yoğun kontrol oluşturma,
- Öğretim etkinliklerinin iyi planlanmaması, çok sıkıcı ya da başarılması çok zor hatta imkânsız olması,
- Öğretilenlerin öğrencilere ne kazandıracığının öğretmenler tarafından yeterince açıklanmaması,
- Aile sorunları,
- Öğrencilerin gelişim özelliklerine bağlı değişikliklerinden oluşan sorunlar,
- Öğrencinin öğretmeni sevmemesi, benimsememesi ve öğretmenin de bu yönde çaba göstermemesi,
- Sınıf aktivitelerinin uzun süren, öğrencilerin sessiz oturmalarını ve dinlemelerini gerektiren türden olması,
- Öğretmen davranışlarındaki kararsızlık, tutarsızlıklar,
- Öğretmenin sınıf yönetme becerilerindeki yetersizliği,
- Sınıfta sorunlu, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin bulunması

v.b. nedenler sınıfta sorunlu davranışların ortaya çıkmasında en yaygın nedenler olarak bilinmektedir.

1.3. ŞİDDET VE SUÇ

Günümüz toplumlarının temel sorunlarından birini şiddet olgusu oluşturmaktadır. Öfke, saldırganlık ve şiddet kavramları ile bireylerin gündelik yaşamını, yaşam kalitesini, kişiler arası ilişkilerini önemli ölçüde etkileyen ve birbirleriyle iç içe olan kavramlar olarak karşılaşılmaktadır. Bu üç kavramın sıklıkla araştırmalara konu edilmesi, bireylerin ve toplumların öfke, saldırganlık ve şiddetle ilgili yaşadıkları sorunların düzeyi hakkında ipucu vermektedir. Yazılı ve görsel medyada her geçen gün artan şiddet olaylarının, bireyler arasında yaşanan çatışmaların gerisinde şiddet eğiliminin önemli bir etmen olarak yer aldığı ifade edilmektedir (Haskan, 2012, s. 166). Bu duruma paralel olarak şiddet, sosyal bilimcilerin ve ruh bilimcilerin temel araştırma konularından biri durumuna gelmiştir. Psikologlar ve diğer sosyal bilimciler, şiddet içerikli medyaya maruz kalmakla izleyiciler arasında belirli “etkiler”- saldırganlık, duyarsızlaşma ya da korku gibi- arasında bağ kurmaya çalışmaktadırlar. Acaba bu noktadan hareketle şu sorular sorulabilir mi? Medyadaki şiddet sorunu toplumun her kesiminde

yaşanan şiddet olayları daha da kötü hale getirir mi? Yoksa bazı kişilerin iddia ettikleri gibi insanların saldırgan davranışlara olan eğilimlerini mi azaltır?

Psikolog Leonard Berkowitz'e göre, saldırgan davranışlar, şiddet içerikli medya izleyicilerinin bir betimlemede gördüklerini hatırlatan durumlar yaşadıklarında meydana gelir. Bir başka psikolog Dolf Zilmann ise şiddet içerikli medyanın insanların sıradan davranışlarını şiddet davranışlarına dönüştürecek kadar heyecanlandığını öne sürmektedir. Konu özellikle taklit olduğunda, şiddet imgelerinin çocukları daha çok çektiği ve çocukların şiddetin zararlı etkilerine karşı daha hassas olduğu konusunda yaygın bir inanış vardır. Bu çoğunlukla çocuk ve yaşlıdan oluşan gruplara şiddet içerikli film ya da videoların izletildiği ve ardından saldırganlıkla ilgili sorular sorulduğu laboratuvar araştırması çalışmalarını içerir. Bu deneylerde şiddet içerikli medya izleyicileri sık sık ve kısa süreli saldırganlık eğilimi gösterirler. Laboratuvar deneyleri araştırmacıların medyada şiddetin insanların ekranlarda gördüklerini kendi hayatlarına yansıtmasına neden olduğuna inanmalarına yol açmıştır (Trend, 2007, s.52-57). Diğer taraftan J. B. Funk ve diğerleri tarafından yürütülen çalışmada, şiddet içeren oyunları tercih ettiklerini söyleyen 9-11 yaşlarındaki çocuklar arasında şiddete olan eğilimin daha yüksek olduğu göstermesine rağmen, oyun oynamakla saldırganlığın artması arasında bir bağlantı olduğunu kanıtlayamamışlardır (Trend, a.g.e., s.151).

1.3.1. Şiddet ve Suç Kavramı

Şiddet oldukça geniş kapsamlı bir kavramdır. Araştırmacılar şiddet tanımını kavramsallaştırarak bir çerçeveye oturtmaya çalışmışlardır. Bunlar arasında Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımlaması en çok kabul görendir. Buna göre, "Bir bireyin fiziksel gücünü bilinçli olarak kendisine, başkasına ya da bir grup ve topluluğa karşı gerçekten ya da tehdit amacıyla kullanması sonucunda ölüm, psikolojik zarar verme, yoksun bırakma ve gelişmesini engelleme gibi zararlı sonuçlara neden olan veya muhtemel zarar içeren davranışlarıdır."(Aktaran: Bulut, 2008, s. 24).

Olweus (1999) şiddeti, "bir kimsenin fiziksel ya da bir nesne kullanarak diğer bireyi göreceli olarak ciddi sayılabilecek biçimde yaralaması ya da zarar vermesi" olarak tanımlamıştır. Görüldüğü gibi şiddet bir saldırganlık biçimidir. Saldırganlık, içine hem şiddeti hem de zorbaca eylemleri alan bir şemsiye kavram niteliğindedir (Aktaran: Pişkin, 2002).

Siegel (1989) "Suç, toplumsal ve siyasal gücü ellerinde bulunduranlarca yaratılmış ceza hukuku tarafından toplumsal kuralların ihlali olarak yorumlanan ve açıklanan davranıştır", "Suç, bireyin toplumun içinde yürürlükte olan kurallara aykırı düşmesidir". Bu ihlallerde bulunan

bireyler devlet otoritesi tarafından ya da toplumsal damgalanma, etiketleme veya statü kaybı ile cezalandırılırlar” (Aktaran: Bakış, 2006, s . 120).

Okullarda şiddet davranışları fiziksel yaralanma, psikolojik baskı ve mülke zarar vermek gibi birçok basit davranışı kapsar. Bu olaylar şiddet ve sıklık bakımından değişen davranışları da içerebilir (Balkız ve diğerleri, 2005, s. 83).

1.3.2. Okulda Şiddet

Şiddet günümüzde toplumların önde gelen sorunlarından biridir. Türkiye’de ve dünyada şiddet ve şiddet kültürünün bireyler tarafından öğrenilmesinde ve benimsenmesinde etkili olan pek çok etken okul gibi geleneksel önemi olan kurumlarında etkilemeye başlamıştır.

Çocuklar yaşamlarının önemli bir kısmını okullarda geçirmektedirler. Bu nedenle, okul bireyin yaşamında ve sosyalleşme sürecinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle aile kurumundan sonra bireylerin sosyal davranış kazanmalarında ikincil sosyalleştirici bir unsur olarak önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Bu nedenle sevgi, barış hoşgörü söylemlerinin ağızlara sakız edildiği günümüzde, sözü edilmeyen ancak her fırsatta ya bir film, ya bir medya haberi veya barış için şiddet gösterileri veya savaşlar, taklit edilmeye çok müsait şiddet iklimine özendirilmektedir. Son yıllarda dünyada, son günlerde ise artık ülkemizde okul sıralarına kadar inmiş olan “suç ve şiddet” olayları herkesi kaygılandırıyor, endişeye sevk ediyor gibi. Çocuk ve gençlerle ilgili şiddeti konu eden, basında her gün yer alan ve ölümle sonuçlanan kavgalar bu kaygıyı giderek artırmaktadır. Çocukların hayatında var olan şiddet, onların sadece sağlıklarını değil, her açıdan gelişimlerin olumsuz etkilemektedir. Çocuk ve ergenlerde şiddet sosyal uyum azlığı, anti-sosyal davranışlar, dikkat azlığı, okul başarısında düşüklük, başkalarına şiddet gösterme, düşük benlik kaygısı, güvensizlik, yeme bozuklukları, alkol ve madde bağımlılığı, depresyon ve intihar girişimi, suç işleme hatta ölümle sonuçlanmaktadır (Çayköylü, 2006, s. 61-63).

Okullarda özellikle de liselerde meydana gelen şiddet ve saldırganlık olaylarının diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de son yıllarda arttığı belirtilmektedir. Okulların temel işlevlerinden biri, öğrencilere istenmeyen davranışlardan ve modellerden arındırılmış bir çevre sunmaktır. Üstelik okulda asayişin sağlanması ve öğrencilerin kendilerini güvende hissetmeleri, okullarda eğitim etkinliklerinin sürdürülebilmesinin de ön koşullarından biridir.

Gerek son yıllarda yapılan bilimsel araştırmaların sonuçlarında, gerekse geleneksel medya ve sosyal medyada çıkan haberlere bakıldığında, alınan tüm önlemlere rağmen çocuk ve özellikle ergenlik çağındaki gençler arasında suç ve şiddet olaylarında bir artış görülmektedir. Bu

bahsedilen çocuklara özgü suçların önemli bir bölümü ise okullarda meydana gelmektedir (Buluç, 2006, s. 1). Okullarda görülen suç ve şiddet olayları çoğunlukla zorbalık ya da kabadayılık diye adlandırılan ve sonuçta suç teşkil eden gençliğe özgü anti-sosyal davranışlar şeklinde ortaya çıkmaktadır. Lumsden (2002) zorbalığı bir kişinin kasıtlı ve sürekli bir şekilde bir başkasının üzerinde düşmanca ve kötü niyetlerle güç kullanması olarak tanımlamaktadır. Aşağılanma, sataşma, itme, vurma, küfür, tehdit, alay etme, eylemler zorbalık olarak nitelendirilmektedir. Lumsden (2002) ayrıca daha az doğrudan şekilde yapılan psikolojik zorbalık diye adlandırılan; dedikodu yapma, söylenti çıkarma ve uzak durma, dışlama gibi eylemleri de zorbalık kapsamına almaktadır (Aktaran: Çalık ve Kurt, 2006, 199-120).

1.3.3. Şiddeti Ortaya Çıkaran Sebepler

Çağdaş toplumlarda şiddetin ortaya çıkmasında pek çok sebep etkili olmaktadır. Şiddeti ortaya çıkaran sebepleri, **sosyo-kültürel ve psikolojik** olmak üzere iki başlık altında toplamak mümkündür (Nevin, 2006, s. 18).

1.3.3.1. Sosyo-Kültürel Sebepler

Günümüzde bütün toplumlarda şiddet olgusuyla karşılaşmak mümkündür. Bunun yanı sıra her toplum kendi gerçekleriyle, kendi toplumsal ve kültürel yapısıyla kendine özgü şiddet biçimlendirmektedir. Toplumsal bir olgu olan şiddet tek bir nedenle açıklanamaz. Tezcan'a (1999) ekonomik, psikolojik ve toplumsal boyutların şiddet olayında etkilerinin olduğu bu sebeple şiddetin tek bir nedene indirgenerek algılanmasının bilimsel gerçeklerle bağdaşmayacağını savunmaktadır. Örneğin, şiddetin kalıtsal olarak açıklanmasının da artık geçerliliğini kaybettiğini, şiddetin bugün toplumsal bir sorun olduğunu ve çevreden kaynaklandığını belirtmektedir (Aktaran: Pınar, 2006, s.18-19). Şiddetin sosyo-kültürel boyutunda, pek çok etkenin şiddetin oluşmasında karşılıklı bir ilişki içinde olduğu da açıktır. Medyada gösterilen şiddet görüntüleri, şiddete eğilimli birey için, yeni şiddet yöntem teknikleri öğrenebileceği, en kolay ulaşılan kaynaktır. Çünkü saldırganlık ve şiddet olgusu gözlem ve taklit yoluyla öğrenilebilir.

1.3.3.2. Psikolojik Sebepler

Oskay (1999) uzmanların, şiddete yönelik davranışa yol açan etkenleri araştırmak istediklerinde çoğu zaman ilk önce bireyin kişilik yapısını incelemeye yöneldiklerini, bireyin kişilik yapısının

oluştığı toplumsal ve kültürel ortamı ve eğer bir ortam olumsuzsa bireyi şiddete eğilimli hale getirebildiğini belirtmiştir. Kişilik bozukluğu gösteren insanları, ruhsal yaşantılarındaki çatışma nedeniyle, başkalarıyla içinde yaşadıkları aileyle, yakın ve uzak çevreyle, toplumla ve kültürle sağlıklı ilişkiler kuramadıklarını, içgüdülerden, dürtülerden kaynaklanan davranışları bastıramadıklarını, engelleyemediklerini belirtmiştir. Bu nedenle gerekli gereksiz, yerli yersiz kızıp öfkelerini doğaya, insanlara ve nesnelere yöneltip saldırganlık gösterdiklerini, şiddet eylemlerinde bulduklarını vurgulamıştır(Aktaran: Pınar, 2006 s. 18-20).

1.3.4. Okullarda Suç ve Şiddetin Temel Özellikleri

İstanbul genelinde 2004 yılında yapılan bir araştırma çerçevesinde suç ve şiddetin bazı temel özelliklerini ortaya konmuştur. Buna göre suç ve şiddetin bazı temel özellikleri özetle şu şekildedir;

- Okullarda görülen şiddet davranışları genellikle ani ve dürtüseldir.
- Önceki şiddet olaylarına göre, şiddet uygulayanlar düşüncelerini ya da saldırı planları hakkındaki bilgilerini daha önceden tehdit olarak savurmuş olabilirler veya birileriyle konuşmuş olabilirler. Bu sebeple diğer insanlar aslında saldırganın planı ile ilgili önceden bilgi sahibi olabilirler.
- Saldırganların çoğunun önemli kayıplarla veya kişisel başarısızlıklarla başa çıkmakta zorlukları olduğu bilinir.
- Saldırıdan önce birçok saldırgan diğerleri tarafından kendisiyle dalga geçildiğini, baskı yapıldığını veya yaralandığını düşünür.
- Birçok saldırgan, saldırıyı gerçekleştirmeden önce tehditler savurabilir, ancak saldırının hemen öncesinde hedef aldıkları kişileri direkt bir şekilde tehdit etmezler.
- Birçok saldırgan, saldırı olayı gerçekleşmeden önce, kaygıya neden olan veya yardım için bir ihtiyaca işaret eden bazı davranışlarla meşgul olurlar.
- Okullardaki şiddet davranışı ile meşgul olan öğrencilerin tam bir profilleri yoktur Ögel, 2005, s. 22).

1.4. ZORBALIK

İngilizce’de “Bullying” adı verilen bu kavram Türkçe’ye zorbaca davranış olarak çevrilmektedir. Zorbaca davranış, değişik şekilleri olan bir davranış biçimidir. Saldırı, tehdit, ad

takma, vurma, küçük düşürme karşındaki kişiye yapılan zorbaca davranış biçimlerinden bazılarıdır (Ögel, 2005, s. 56).

Okul zorbalığı, bir öğrencinin veya öğrencilerin başka bir grup öğrenciyi kasıtlı olarak inciten, tehdit eden veya korkutan saldırganca davranış veya davranışlardır. (http://yazarlikyazilimi.meb.gov.tr/Materyal/kastamonu/rehberlik/okul_zorbaligi.htm. erişim tarihi: 18.11.2012). Zorba öğrenciler söz ve eylemleriyle diğer öğrencileri korkutmakta, sahip olmaları gereken özgür öğrenme haklarını ellerinden almakta, dolayısıyla diğer çocukların kendilerini okulda güvensiz hissetmelerine ve sıkça devamsızlık yapmalarına sebep olmaktadır (Çalık vd.,2009, s. 559).

Zorbalık, okullarda yaşanan oldukça yaygın bir şiddet türüdür ve güçlü olan bireyin kendi kazanç ve memnuniyeti için kendisine karşı koyamayacak kadar güçsüz olana tekrarlayan ve acı veren nitelikte fiziksel, psikolojik, sosyal veya sözel saldırılarda bulunmasıdır. Bir başka deyişle, kendilerinden yaşça daha küçük ya da fiziksel olarak daha güçsüz olan öğrencilerin yaşça büyük ya da güçlü olan öğrenciler tarafından hırpalanması ya da küçük düşürülmesidir.

1.4.1. Zorbalık Türleri

Fiziksel zorbalık: Isırma, saç çekme, vurma, itme, dürtme veya çekme biçiminde fiziksel tacizlerde bulunma, haraç kesme, tekmeleme ya da tokat atma, dövme, odaya kilitleme, yumruklama, tırmalama, tükürme, korkutarak özel eşyalara zarar verme ya da el koyma, vb.

Sözel zorbalık: Rahatsız edici telefon görüşmeleri, korkutma, şiddet içerikli tehditler, isim takma, sataşma, sosyoekonomik seviye ya da zekâ seviyesi bakımından alay etme, mağdurun ailesine hakaret etme, cinsel anlamda istismar edici sözler söyleme, okulun dışında veya çevresinde korkutma, yanlış veya kötü niyetli dedikodular yayma, vb.

Sözel olmayan zorbalık: Acımasız bakışlar ve çeşitli el hareketleri, arkadaş ilişkilerini etkilemek ya da arkadaşlıkları bozma, genellikle kasti ve bir şekilde bir kimseyi arkadaş olarak kabul etmeme, yok sayma, çirkin notlar gönderme, çeşitli yerlere mağdurlar hakkında çirkin sözler yazma vb. Bunlar fiziksel ya da sözel zorbalığa eşlik edebilir. (http://www.bilgi.edu.tr/site_media/uploads/files/2011/08/17/brosur-zorbalik.pdf. erişim tarihi: 18.11.2012).

1.5. ŞİDDET İÇERİKLİ GÖRÜNTÜLERİN ETKİLERİNE İLİŞKİN KURAMLAR

1.5.1. Sosyal-Bilişsel Öğrenme Kuramı

İnsanların diğer insanları gözleyerek öğrenebileceğine ilişkin ilk açıklamalar Plato ve Aristo'ya kadar gitmektedir. Onlara göre eğitim, öğrencilerin gözlemesini ve model almasını sağlamak için en iyi modelleri seçerek öğrencilere sunmaktır (Senemoğlu, 1998, s.221). Temelleri Bandura, Eron, Berkowitz'in 1960'lı yıllarda yapmış oldukları çalışmalarla atılan Sosyal Öğrenme Kuramı, öğrenmenin ve taklit etmenin nasıl meydana geldiğini açıklayan en önemli teorilerden biridir.

Birey ile çevre arasında sürekli bir alışveriş söz konusudur. İnsan, toplumsal varlık olarak birlikte etkileşim içerisinde olduğu bireylerden etkilenmektedir ve çoğu zaman birlikte olduğu insanlarla benzer davranışlar sergilemektedir. Öğrenme kasıtlı olsun veya olmasın, günlük hayattaki öğrenmelerin çoğu sosyal bir çevre içerisinde gerçekleştiğine göre insanların diğerleri ile etkileşimlerinde gözlem süreci söz konusudur. Bu anlayışta birey pasif değil etkileşimcidir. Bireyin içinde bulunduğu durumsal süreç bireyin düşüncesini, gereksinimlerini ve güdülerini belirler. İnsan kendine çevresinden gelen bilgileri entegre eder, kendi çevresindeki dünya ile ilgili olanları bilişsel olarak algılamaya çalışır. Bireyin içinde bulunduğu bu etkileşim sonucunda birey değişir ve yeni görüşler kazanır (Çelen,1999, s.113-114).

Sosyal öğrenme kuramlarına göre, çocukların saldırgan davranışları öğrenmelerini sağlayan ikinci mekanizma "taklit"tir. Özellikle tüm insanlarda, genellikle de çocuklarda sevdikleri ve hayranlık duydukları kişilerin davranışlarını taklit etme eğilimi vardır. Sosyal öğrenme kuramlarında, davranışları gözlenerek taklit edilen kişilere "model" adı verilir. Çocukların çevrelerinde birçok saldırgan model bulunur. Çocuklar bu modelleri gözleyerek aslında davranış dağarcıklarında bulunmayan birçok saldırgan davranışı öğrenirler (Bilgi, 2005, s. 32-33).

Bandura'ya (1973) göre, insanlar bir saldırganlık içgüdüleri ile doğmazlar. Ne zaman, kime karşı ve hangi şekilde saldırgan davranışlarda bulunacaklarını sosyalleşme süreci içinde sonradan öğrenirler. Bu öğrenme temel olarak pekiştirme ve taklit olmak üzere iki mekanizma yoluyla gerçekleşir (Çetinkaya, 1991, s. 11). Bandura'ya göre insanları gözleyen insan; gözlediği modelin ne yaptığını görür, sonuçlarını izler, öğrendiğini hatırlar, çıkarsamalar yapar ve kendi davranışlarına bunları uyarlar. Diğer bir deyişle Bandura çocukların ve yetişkinlerin sosyal modelin izlenen davranışlarını tekrar ederek ya da gözleyerek davranışın kazanıldığını ileri sürmüştür. Örneğin, küçük bir çocuk nasıl konuşacağını, matematik probleminin nasıl çözülmesi gerektiğini, nasıl küfredileceğini, nasıl sigara içileceğini ana-baba ve diğer yetişkinlerin davranışlarını gözlemleyerek öğrenirler. Bu konuda Bandura'nın anaokulunda

yapmış olduğu çalışmada bahsedilen görüşlerin doğruluğunu bulmak mümkündür: burada yarı karanlık bir odaya alınan birinci grup çocuklara kısa bir film izlettirilir. Filmde bir yetişkinin (Bandura'nın "bobo doll" adını verdiği boksörlerin antrenman aracı olarak kullandığı) kum torbasını şiddet içeren davranışlarla yumrukladığını, tekmelediğini ve "şokero" diye bağırarak lastik topları kum torbasına fırlattığı konu edilmiştir. Film bittiğinde çocuklar oyun odasında tek tek yalnız bırakılmış bobo doll ile neler yaptığını tek yönlü aynadan izlemiştir. Çocuklar yetişkinden izlediği davranışları sergilediği gibi daha önce öğrendiği başka tür saldırgan davranışları da sergilemişlerdir (Çelen, a.g.e, s.119-121). İkinci gruba saldırgan modelin cezalandırıldığı bir film izlettirilmiş ve sonucunda cezalandırılan modeli izleyen gruptaki çocukların saldırgan davranışları en düşük çıkmıştır. Üçüncü grup çocuklara saldırgan modelin nötr davrandığı yani saldırgan modelin ne pekiştirildiği ne de cezalandırıldığı film izlettirilmiş sunucunda bu grubun saldırgan davranışları her iki grubun arasında yer almıştır.

Yukarıdaki yapılan bu deney sonuçları Senemoğlu (1998, s.225) şu şekilde yorumlamaktadır:

- 1- Deneyin sonucu, öğrenme ve performans ayırımını ortaya çıkartmaktadır. Saldırganlık davranışı cezalandırılan modeli izleyen çocuklarda saldırganlığı öğrenmişler, ancak gözlemlenebilir davranışa yani performansa dönüştürmemişlerdir.
- 2- Bireyin davranışı başkasının geçirdiği yaşantıdan etkilenmektedir. Birinci grupta saldırgan modelin pekiştirilmesi, onu gözleyen çocukların saldırgan davranış kazanmalarına neden olmuştur. İkinci grupta ise saldırgan modelin cezalandırılması onu izleyen çocukların davranışı göstermesini engellemiştir.

1.5.2. Taklit Kuramı

Medyada gösterilen şiddet olaylarını seyretmekle bireylerde gerçekleşen saldırgan davranışlar arasındaki ilişkiyi sosyal-bilişsel öğrenme kuramı dışında Taklit kuramıyla da açıklanmaktadır. Taklit kuramı medya şiddetinin etkisini anlamak için geliştirilen en eski kuramlarından birisidir. Bu teori Fransız filozof Gabriel Tarde tarafından ortaya atılmıştır. Tarde'ye göre kişiler bir elbise modelini taklit eder gibi davranış kalıplarını da taklit eder (Narmamatova, 2010, s. 42)

Tarde (1903) toplumu, birbirini taklit etmeye eğilimli bir insan topluluğu olarak tanımlamakta ve topluluğu oluşturan insanlar arasındaki birbirini taklit etme davranışı olmaksızın toplumsal yaşamın olamayacağını ifade etmektedir. Bir başka deyişle ister geçmişte isterse günümüzde toplumsal yaşamın temelinde taklit olgusunun belirleyici olduğunu belirtmektedir. Bu bakış açısına göre toplumun ayırt edici özelliği, taklittir (Davis,1906). Tarde sosyal taklit sürecini betimlemek amacıyla aşağıdaki benzetmeyi yapmaktadır: Durgun bir suya bir taş düştüğünde,

bu taşın oluşturduğu dalga, bir engelle karşılaşınca kadar su havzasının sınır hatlarına doğru düzenli aralıklarla daire şeklinde hareket ederek kendini tekrar etmektedir(Çebi, 2012, s.7).

1.5.3. Arınma Kuramı

Bu konuda bir diğer görüşte arınma kuramı (catharsis theory)'dir. Yunanca kökenli bir kelime olan katarsis temizlenme, arınma anlamlarına gelmektedir. Saldırganlık dürtülerinin, saldırganlığın açığa vurulması yada boşalması ile azaltılabileceği görüşüdür. İlk olarak Aristo tarafından kullanılan bu kavram, Freud tarafından saldırganlık duygularının boşalımı olarak psikolojide kullanılmıştır (Karatay ve Kesgin, 2005, s. 133).

Bu kuramda medyadaki (TV, bilgisayar oyunu, gazete, internet vs.) şiddeti görmek veya izlemenin, kişinin saldırgan davranışlarını azaltacağı iddia edilmektedir. Saldırgan davranışı izlemek, kişinin kendi saldırganlık duygularında bir arınma sağlamaktadır. Kişi saldırgan bir davranışa şahit olduğundan, buna benzer davranışları sergileme olasılığı azalmaktadır. Arınma kuramı, medyadaki şiddetin saldırgan davranışlara yol açmadığını savunmaktadır. Literatürdeki birçok araştırma ise bu tezi destekler nitelikte değildir. Medyadaki şiddet, saldırgan davranışın tek sebebi olmamasına rağmen, önemli bir faktördür ve yadsınamayacak kadar çok veri medyadaki şiddetin saldırgan davranışa yol açtığını göstermektedir (Dorman, 1997, s. 133).

1.5.4. Duyarsızlaştırma Kuramı

Duyarsızlaştırma kuramında medyada gösterilen şiddet olaylarıyla defalarca karşılaşan insanların artık bu tür olaylara karşı alışacakları ve duyarsızlaşacakları ileri sürülmektedir. Duyarsızlaşma, bir şeye karşı daha az tepki vermeyi öğrenmektir. Bir durumla ilk defa karşılaşıldığında vücut otomatik olarak tepki verirken; aynı durumla tekrar tekrar karşılaşıldığında vücudun vereceği tepkiler de farklılaşmaktadır. Duyarsızlaştırma kuramı doğrultusunda yapılan araştırmaların, aşırı şiddet içeriğine maruz kalmanın insanları ve çocukları hiperaktif yapma yerine, onlar üzerinde “anestezisi” etkisi yarattığını ortaya çıkardığını belirtmektedir (Yalçın, 2012, s. 30).

Bir başka deyişle kişi ne kadar çok kurgusal şiddet izlerse, gerçek şiddete göstereceği tepki o kadar artacaktır. Bu hipoteze göre sürekli olarak medyada şiddet içerikli görüntü izlemek şiddete karşı gösterilen tepki azalırken, gerçek hayattaki şiddeti kabullenmeyi artıracaktır. Diğer

bir ifadeyle insanlar çok fazla şiddet izlediklerinde, şiddetin yaygın ve kabul edilebilir bir davranış olduğu kanısına kapılmaktadırlar.

Sonuç olarak değerlendirmek gerekirse duyarsızlaştırma kuramında, medyada şiddet olaylarını sıklıkla izlemenin, insanlarda duygusal tepkilerin azalmasına neden olduğu, şiddetin toplumlarda yadırganmadığı, şiddetin kabul görmesine neden olduğu ve böylece şiddete karşı rahatsızlığın ortadan kalktığı, istendiği zaman da toplumlarda şiddete başvurma olaylarının yaşandığını ortaya koymaktadır.

1.6. PROBLEM DURUMU

Teknolojinin akıl almaz bir hızla gelişmesi insan hayatını her geçen gün biraz daha kolaylaştırmaktadır. Bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler günümüze insanlık tarihi açısından çok önemli bir gelişme olarak kabul edilmektedir (Terkeşli, 2006, s. 277). Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki halk isyanları ve Japonya'daki deprem ve tsunami felaketi, Facebook, Twitter ve YouTube gibi sosyal medya araçlarının insanların haber paylaşım ve iletişim şekillerinin değiştiğini göstermiştir. Özellikle dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir olay sosyal medya araçları yoluyla dakikalar içerisinde farklı kıta ve ülkelerdeki insanlara ulaştırılıp tartışılabilir. Örneğin Ortadoğu'daki protesto haberleri facebook ve twitter gibi sosyal medya ağları yoluyla yayılmıştır. Benzer bir şekilde deprem ve tsunami felaketinde anlık güncellemelerle pek çok sosyal medya araçlarında elde edilip paylaşılmıştır. Bahsettiğimiz her iki olayda da dünyanın dikkatini çeken binlerce video, fotoğraf paylaşılmış ve bütün bunlar göstermiştir ki sosyal medya araçları ve ortamları haber üretim ve paylaşımında önemli bir rol oynamıştır (Lee ve Ma, 2011, s. 331).

Sosyal medya; bilgiyi üreten, toplayan, paylaşan tamamıyla yeni bir sosyal iletişim ortamı yaratarak insanların günlük yaşamlarında bir reform etkisi yaratmaktadır. Forumlar, bloglar ve sosyal ağlar gibi internet ve sosyal medya araçları Türkiye'de iletişimde devrim yaratmış ve geleneksel medya gibi halkla ilişkiler alanının da en önemli araçlardan birisi olmuştur. Popüler medya hala iletişimde önemli bir rol oynarken, sosyal medya yıllardan beri var olan geleneksel medyanın yerini alan bilginin paylaşıldığı yeni bir sosyal alan yaratmıştır.

Bu güne dek “öfke, saldırganlık ve şiddet duyguları, sosyal psikoloji, toplumbilim ve siyaset bilim gibi pek çok bilim dalının araştırma konularından biri aslında. Diğer tüm insan davranışlarında olduğu gibi, insanlardaki saldırganlık ve bunun şiddete dönüşmesi eğilimi de, kişinin psikolojik ve toplumsal gelişiminin, nörolojik ve hormonal yapısının etkileşimiyle ortaya

çıkıyor. Psikologlar, uzun yıllar boyunca insanlardaki saldırganlık eğilimlerinin kökenini bulmaya çalışmaktadırlar. Şiddeti psikolojik ve toplumsal etkenler açısından açıklamaya çalışan araştırmaların bazıları, gelişim sürecindeki deneyimlerin insanların şiddete yönelme davranışlarına etkisini vurgulamaktadır.

Bandura'nın görüşlerini temel alan sosyal öğrenme kuramına göre, çocuklar, belli durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini, başka insanların davranışını gözlemleyerek öğrenirler. Bandura'ya göre insan gelişimi, doğuştan gelen özelliklerin, kişinin davranışlarının ve çevrenin etkisinin karmaşık etkileşimleri sonucu gerçekleşir. Saldırgan davranışların pekişmesinde en önemli etken de, çevredeki modellerin davranışlarının gözlenmesidir (Bakış, 2006, s. 1-2). Bu bağlamda öğrenciler açısından sosyal medya ortam ve araçlarının kullanımı da her geçen gün daha da yaygınlaşmaktadır. Günümüzde şiddet içeren programların çokluğu, insanlarda şiddete karşı bir duyarsızlık gelişmesinde, şiddetin sorunları çözmek ve amaca ulaşmak için kabul gören bir yol olduğu düşüncesinin oluşmasında gelişme çağındaki gençleri derinden etkilediği düşünülmektedir.

1.6.1. Problem Cümlesi

Sosyal medya ortam ve araçlarının kullanımının öğrenciler üzerinde istenmeyen davranış, şiddet ve suç olaylarına etkilerine ilişkin öğrencilerin, okul rehber ve disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

Bu problem durumuna ilişkin aşağıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır.

1.6.1.1. Alt Problemler

1- Öğrencilerin

- a) Cinsiyet,
- b) Sınıf,
- c) Anne ve baba eğitim ve meslek,
- d) Ailelerinin gelir durumu nedir?

2- Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tanımlamaları nedir?

3- Öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarını kullanım

- a) Durumları
- b) Amaçlarına ilişkin sıralamaları,
- c) Günlük kullanım süreleri nedir?

4- Öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri nedir?

5- Öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarının zararlarına ilişkin sıralamaları nedir?

6- Öğrencilerin sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları nedir?

7- Öğrencilerin okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları nedir?

8- Öğrencilerin

- a) Cinsiyet,
- b) Sınıf,
- c) Anne ve baba eğitim ve meslek,
- d) Ailelerinin gelir durumu ile sosyal medya ortam ve araçlarını kullanım durumları, amaçlarına ilişkin sıralamaları, günlük kullanım süreleri arasında bir ilişki var mı?

9- Öğrencilerin

- a) Cinsiyet,
- b) Sınıf,
- c) Anne ve baba eğitim ve meslek,
- d) Ailelerinin gelir durumu ile sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında bir ilişki var mı?

10- Öğrencilerin

- a) Cinsiyet,
- b) Sınıf,
- c) Anne ve baba eğitim ve meslek,
- d) Ailelerinin gelir durumu ile sosyal medya ortam ve araçlarının zararlarına ilişkin sıralamaları değişmekte midir?

11- Öğrencilerin

- a) Cinsiyet,
- b) Sınıf,
- c) Anne ve baba eğitim ve meslek,
- d) Ailelerinin gelir durumu ile medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları arasında bir ilişki var mı?

12- Öğrencilerin

- a) Cinsiyet,

- b) Sınıf,
- c) Anne ve baba eğitim ve meslek,
- d) Ailelerinin gelir durumu ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları arasında bir ilişki var mı?

13- Sosyal medya ortam ve araçlarının kullanımının öğrenciler üzerinde olumlu-olumsuz etkilerine ilişkin okul rehber ve disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

1.6.2. Araştırmanın Amacı

Türkiye'de son yıllarda giderek artan oranlarda sosyal medyada beliren şiddet içerikli haber ve görüntüler, bireylerin tutum ve davranışlarını etkilemektedir. Bu açıdan bakıldığında, şiddet içerikli haber ve görüntüler daha çok ortaöğrenim çağı gençliği üzerinde etkili olmaktadır.

Araştırmada sosyal medya ortam ve araçlarının kullanımının ortaöğretim öğrencileri üzerinde istenmeyen davranış, şiddet ve suç olaylarına etkisi; cinsiyetleri, sosyal medya ortam ve araçlarını kullanım amaçları, süreleri karşılaştırılarak öğrenci davranışlarına olumsuz etkilerini öğrenci, okul psikolojik danışma ve rehberlik servisi öğretmenleri ve disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşleri alınarak karşılaştırılması amaçlanmıştır.

1.6.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzün sanal ortam kullanıcıları tarafından bir alışkanlık haline gelen sosyal medya kullanımı, her kültürden ve her kesimden geniş kitlelerin sosyal taleplerine yanıt verirken; aynı zamanda bu ortamı eleştirenlerin odak noktasında bulunmaktadır. Yeni iletişim ortamlarının gelişmesi, her kesimden bilgi iletişim teknolojilerine olan ilginin artması, sosyal medyanın gücünü arttırmakta, sosyalleşme kavramına da yeni bir boyut kazandırmaktadır.

Okulda şiddet dünyanın bütün ülkelerinde daima var olan bir olgudur. Bu olgu ülkeden ülkeye ekonomik, sosyal ve kültürel sebeplerle farklı şekillerde kendini göstermektedir. Çocuklukla birlikte ortaya çıkan medyadaki şiddetten etkilenme, gençlik çağında da devam etmektedir. Özellikle, bireyin şiddet kültürünü benimsemesinde ve öğrenmesinde ortaöğretim çağı kritik bir dönem oluşturmaktadır. Bu sebepten ülkemizde henüz yeteri kadar akademik çalışmaya konu olmayan sosyal medya kavramı araştırma için önem arz etmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında; sosyal medya kullanım oranları, sosyal medya tercihleri ve benzeri araştırmalara rastlanmakta fakat sosyal medya ortam ve araçlarının ortaöğretim öğrencileri üzerinde okuldaki

şiddet davranışlarına etkisini araştıran bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu konuda ortaya konulacak sonuçlar; konuyla ilgili daha fazla çalışmanın yapılmasında teşvik edici olabilecek ve yeni çalışmalara başvuru kaynağı niteliğinde olacaktır.

1.6.4. Sınırlılıklar

- 1- Araştırma 2012–2013 Eğitim Öğretim yılı Ankara ili Gazi Çiftliği Anadolu Lisesi’nde
 - a) Öğrenim gören 9., 10., 11. ve 12. sınıf öğrencileri,
 - b) Okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisi ve okul disiplin kurulu öğretmenleri ile sınırlıdır.

1.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Calvert ve Tan (1994) yaptıkları araştırmada, ergenlerin şiddet içerikli bilgisayar oyunu oynamalarını veya izlemelerini, düşmanca duygular, saldırgan düşünceler ve fiziksel etkiler açısından incelemişler. Ergenlerin şiddet içerikli oyunlar oynadıkları zaman, şiddet içerikli olmayan oyunlar oynamalarıyla karşılaştırıldığında, daha fazla baş dönmesi ve mide bulantısı geçirdikleri ve daha saldırgan düşünceler ifade ettiklerini göstermektedir.

Irwin ve Gross (1995) tarafından yapılan bir araştırmada, ilkokul ikinci sınıf erkek çocukların “saldırganlık içeren” ve “saldırganlık içermeyen” bilgisayar oyunları oynamalarını, gözlemlenen etkiler açısından karşılaştırmışlardır. Saldırganlık içeren bilgisayar oyunu oynayan erkek çocukların, saldırganlık içermeyen bilgisayar oyunu oynayan erkek çocuklarla karşılaştırıldıklarında, hem eşyalara hem de oyun arkadaşlarına daha fazla sözel ve fiziksel saldırganlık sergiledikleri belirlenmiştir.

Scott (1997) on yaşındaki çocukları ele aldığı çalışmasında, şiddet içerikli bilgisayar oyunu oynayan veya seyreden kızların, saldırgan davranışlarının arttığını gözlemlemiş ve bir diğer çalışmasında daha küçük yaştaki çocukların da, şiddet içerikli bir bilgisayar oyunu oynadıktan sonra, daha fazla saldırgan davranışlar sergiledikleri gözlemlenmiştir.

Anderson (1997) tarafından yapılan korelasyonel bir araştırmada, 227 kişi (78 erkek, 149 kadın) ele alınmıştır. Oynanan üç boyutlu bilgisayar oyunlarının, saldırgan davranışla ve suçlulukla ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu ilişkinin, özellikle kişilik özelliği açısından saldırgan olan erkeklerde daha güçlü olduğu belirtilmektedir.

Griffiths (1997) ergenlerin şiddet içerikli bir bilgisayar oyunu oynadıktan sonraki “düşmanlık” duygularını ölçmüşlerdir. Şiddet içerikli bilgisayar oyunu oynamanın, duygusal durumu olumsuz yönde etkilediğini, oyunu oynayan kişilerin düşmanlık ve kaygı duygularının artışı belirlemiştir ve oyun oynama sıklığıyla saldırgan davranışlarda artış arasında ilişki bulmuşlardır.

Bushman ve Huesmann(2001) halk sağlığını etki eden etkenlerle halk sağlığına medya şiddetinin etkilerini karşılaştırmış ve akciğer kanserinin toplum sağlığını tehdit etme boyutunu medya şiddetinin etkisinden biraz daha fazla olduğu sonucuna varmıştır.

Bu konuya benzer bir diğer araştırmada Slater vd.(2003) çocuklar için sosyal örnek alma süreci gerçek hayatta ve medyada benzere saldırgan davranışları aramaya yönlendirdiğini belirtmiş ve sosyal öğrenim sürecinde şiddet davranışlarını öğrenme riskini artırdığını vurgulamıştır. Anderson vd. (2001) yapmış oldukları araştırmalarda Slater vd.’nin araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Bu çalışmalarda çocukluk döneminde medya şiddetine maruz kalan çocukların uzun dönemde etkilerinin toplum sağlığını tehdit eder noktaya geldiğini vurgulamışlardır. Özet olarak medya şiddeti hem çocuk hem de yetişkinler üzerinde uzun ve kısa dönemde şiddet davranışlarını artırıcı bir etkiye sahip olduğu savunulmaktadır.

Bayraktar’ın (2001) internetin ergen gelişimindeki rolü konusunda Kuzey Kıbrıs’ın Lefkoşa ilçesinde liseye devam eden 686 ergen (343 kız öğrenci, 343 erkek öğrenci) üzerinde yaptığı araştırmada internette oynanan oyun türlerinin çoğunlukla şiddet içerikli olduğu ve bu oyunların hem anti-sosyal saldırganlığı hem de kendine dönük saldırganlığı artırdığı bulunmuştur.

Balkıs vd. (2005) ilköğretim II. kademedeki öğrenim gören öğrencilerin şiddete yönelik tutumları ile algılanan şiddet kaynakları arasındaki ilişkiyi incelenmiş ve bu değişkenlerin şiddete yönelik tutumu ne düzeyde etkilediğini araştırmıştır. Araştırma kapsamında ayrıca, şiddete yönelik tutumun bazı psiko-sosyal değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırma sonucunda şiddete yönelik tutumun, şiddet kaynaklarından medya, arkadaş grubu ve şiddete yönelik inanç ile pozitif, aidiyet duygusu ve öz yeterlik inancı ile negatif ilişkisi olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları şiddete yönelik eğilimin medyadaki şiddet görüntülerini izleme ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Sosyal öğrenme kuramı perspektifinden düşünüldüğünde, saldırganlık davranışı ile saldırgan modeli arasında ilişki olduğu çeşitli araştırmalarla desteklenmektedir.

Bushman ve Huesmann (2006) tarafından yapılan bir diğer araştırmada deneysel medya şiddetinin kısa dönemde ergenleri gençlerden çok etkilediğini vurgulamış bunun sebebini de ergenlerde gençlere göre daha fazla öğrenilmiş davranışlar olduğu sosyal bilişsel öğrenme kuramına dayandırmışlardır ve bulguların kişilik değişkenleriyle durumsal değişkenler arasındaki ilişkiyi anlamak için önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Boyd (2007) 'un 2005-2006 yılları arasında Amerika Birleşik Devletlerinde 14-18 yaşları arasındaki gençlerle yapmış olduğu araştırmada gençlerin sosyal paylaşım sitelerinde kendilerini nasıl ifade ettiklerini, bu sitelerden neler öğrendiklerini araştırarak gençlerin kendi hesaplarını oluştururken arkadaşlarının profillerini model aldıklarını tespit etmiştir. Araştırma bulguları arasında gençlerin ait olduğu sosyal sınıfın sosyal paylaşım sitelerinin kullanımında küçük bir oranda etkilediğini, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla bu sitelerde daha çok zaman geçirdiklerini tespit etmiştir.

Ulusoy (2008) 2007–2008 eğitim ve öğretim yılında Adana ili Seyhan İlçesi sınırları içerisinde bulunan orta öğretim kurumları 9–10–11. sınıf öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmasında ergenlerin bilişim teknolojileri kullanım oranları, sıklıkları ve ortamları ile saldırganlık düzeyleri arasındaki farklılıkları incelemiştir. Araştırma sonucunda ergenlerin tercih ettikleri bilgisayar oyunu türü ile saldırganlık düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Savaş ve strateji oyunlarını tercih edenlerin saldırganlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Hiç oyun oynamadığını söyleyen ergenlerin saldırganlık puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Araştırmanın diğer bulguları arasında erkek ve kız öğrencilerin saldırganlık puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Literatürden farklı olarak bilişim teknolojisi kullanan ergenlerden kız öğrencilerin saldırganlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Bilgisayar oyunu oynayan ve oynamayı tercih etmeyen öğrenciler arasında anlamlı fark bulunmuştur. Oynamayan öğrencilerin saldırganlık düzeyleri daha düşük çıkmıştır.

Henüz tam olarak araştırılmasa da Burke vd.(2009) yapmış olduğu araştırmada sosyal medya kullanıcıları arasında 140.000 yeni facebook kullanıcısının, facebook ortamında arkadaşlarının yapmış oldukları eylemler taklit ettiklerini gözlemlemişlerdir. Bulgular sosyal öğrenme kuramını destekler niteliktedir. Benzer bir şekilde Dunne vd.(2009) çalışmasında sosyal medyada başkalarının paylaşımlarını okumanın benzer eylemleri kendilerinin de yapması yönünde isteklerinin arttığını belirtmektedirler.

Toprak ve diğerleri (2009) son yıllarda kullanımı hızla yaygınlaşan bir sosyal medya ortamı olan facebook konusunda “Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook Görülyorum Öyleyse Varım!”

isimli çalışmayı yayınlarken facebookta mahrem algısı, gözetim ve denetim, birey özerkliği, toplumsal olayların facebooktaki yansıması gibi konulara değinmişlerdir.

Sosyal medya oyunlarının giderek bağımlılık haline gelmesi bireylerin davranışlarını da etkilemektedir. Sosyal medya oyunlarında şiddet içerikli oyunlara maruz kalmak ve ya bu oyunları oynamak ile kişilerin agresif davranışlar göstermesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Söz konusu oyunların kişilerdeki saldırganlığı geçici olarak arttırdığı gibi toplum yanlısı davranışları da azalttığı görülmüştür. Haftada yirmi saatten fazla oyun oynayan kişilerde negatif duygu durumu, depresyon semptomları ve insan ilişkilerinde bozulmalar bulunmuştur (Parker, 2009).

Bir diğer çalışmada Sanaktekin ve Aydın (2010) sosyal medyanın kişilik üzerindeki etkilerini ölçmeyi amaçlamış ve temelde dışa dönüklük etkileri üzerinde durulmuştur. Araştırmanın sonucu önceki araştırmaları destekler nitelikte olup, sosyal medya kullanımının dışadönüklük, nörotizm ve benlik algısı ile ilişkili bulunmuştur. Dışadönüklük Facebook, MySpace ve Twitter, nörotizm sadece YouTube kullanımı, blog kullanımının da benlik algısı ile anlamlı bir korelasyon gösterdiği savunulmuştur.

Vural ve Bat (2010) Ege Üniversitesi İletişim Fakültesinde öğrencilerin sosyal medya kullanımlarına ilişkin yapmış oldukları araştırmada, öğrencilerinin bilgi iletişim teknolojilerinden internet ve sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit etmek ve bu doğrultuda birtakım değerlendirme sonuçları ortaya koymayı amaçlamışlardır. Çalışmanın sonucunda ise sosyal ağlara ilgi büyük olduğu, birçok öğrenci internette geçirdiği zamanın çoğunu sosyal ağlarda geçirdiğini belirtmişler. Ayrıca video paylaşım sitelerinde takibin çok yüksek olması bu tür sitelerde kullanıcıların çoğunun pasif takipçi olabileceği, kendilerine ait olmayan videoları paylaşmaktan kaçındıkları ya da kişisel tatmin için bu sitelerde bulduklarını sonucuna varmışlardır. Çalışmada sosyal medyada bulunan içeriklere %70 civarında yorum yazdığını söyleyen kişiler, video paylaşmaktan kaçındıkları halde yorum yazmaktan ya da fikirlerini paylaşmaktan çekinmediklerini belirterek, yazılan yorumların özellikle markalara ilişkin sosyal medya takipçilerinin çoğunluğunun fikrini etkileyebildiği sonucuna varmışlardır.

Kıran (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmada 2010–2011 eğitim öğretim yılında Samsun il merkezindeki resmi ortaöğretim kurumlarındaki şiddet içeren bilgisayar oyunlarının gençler üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırmanın temel hipotezi, şiddet içeren bilgisayar oyunlarının gençlerin kişilikleri, tutum ve davranışları üzerinde yoğun etkileri olduğudur. Bu

değişkenler çerçevesinde yapılan araştırma sonucunda şiddet içeren bilgisayar oyunlarının gençlerin kişilikleri, tutum ve davranışları üzerinde genel olarak etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ulaştırma Bakanlığı İnternet Kurulu (2011) tarafından Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın destekleriyle Türkiye'nin üç büyük ilinde 9-16 yaş arası 524 çocuk ile hanelerde yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada 9-16 yaş grubu çocukların İnternet üzerindeki Sosyal Paylaşım Sitelerini kullanma alışkanlıklarının ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Çalışmaya katılan çocukların %48.1'ini kızlar ve %51.9'unu erkekler oluşturmaktadır. Çocukların yaklaşık %70'i günde en az bir kere interneti kullanırken, %66'sı günde en az bir kere sosyal ağları kullanmakta ve burada ortalama 72 dakika zaman harcamaktadırlar. Bu oran çocukların internette harcadıkları zamanlarının büyük çoğunluğunu sosyal ağlarda geçirdiklerini göstermektedir. Facebook %99'luk kullanım oranı ile en fazla kullanılan sosyal ağ durumundadır. Geçirilen zamanın uzun olmasına paralel olarak pek çok çocuk sosyal ağların günlük yaşamlarını olumsuz etkilediğini vurgulamıştır. Araştırmaya katılan çocukların hepsi Facebook kullanıcısı olduklarını, %99'u da en sık kullandıkları sosyal paylaşım sitesinin Facebook olduğunu belirtmişlerdir. Çocukların %43,1'i her gün 1 kere, % 23,7'si her gün 1 kereden fazla, %24'ü de haftada 1 kereden fazla sosyal paylaşım sitesini kullandıklarını; %84'ü şimdiki arkadaşlarıyla, %30,7'si de eski arkadaşlarıyla iletişim kurmak için sosyal ağları kullandıklarını ifade etmişlerdir. Çocukların sosyal ağ kullanma nedenlerinden biri de %32,3 oranında "sosyal paylaşım sitesinde neler olduğunu görmek için" yani merak unsurudur. Bu sonuçlar Facebook kullanım yaşının ilköğretim çağına kadar düştüğünü ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun her gün en az bir kere siteye girdiklerini göstermektedir (UBİK, 2011).

Yine aynı çalışmada araştırmaya katılan çocukların %48'i, tanımadığı kişilerden arkadaşlık teklifi aldığı anda önce profiline bakıp sonra inanırsa kabul ettiğini belirtmiştir. %37'si ise tanımadığı kişilerden gelen tüm arkadaşlık isteklerini reddettiğini belirtmiştir. Tüm arkadaşlık isteklerini kabul edenlerin oranı ise %13'tür. Liseye gidenler ilköğretime gidenlere göre daha yüksek oranla sosyal paylaşım sitesinde tanımadığı kişilerden gelen arkadaşlık tekliflerini kabul etmektedir. Araştırmaya katılan çocukların %44'ü kişisel bilgilerin sosyal paylaşım sitesinde paylaşılmasını güvenli bulurken, %40'ı ise güvensiz bulmaktadır. %16'sı ise bu paylaşımın güvenli olup olmadığını bilmediğini belirtmiştir (UBİK, 2011)

Diğer çalışmada California üniversitesinden Rosen'in (2011) yaptığı araştırma da aşırı derecede facebook kullanan çocukların iletişim zorlukları, sorunları yaşadıklarını belirtiyor. Ve bu çocuklar aşırı derecede bencil, kendini beğenmiş davranışlar gösteriyor. Aynı zamanda aşırı sabırsız oluyor ve agresif davranışlara daha yatkın oluyorlar. Uzmanlar, ailelerin özellikle

çocukların facebook kullanımına bir sınır getirmeleri gerektiğini ve sadece ders aralarında 15 dakikadan fazla izin vermemeleri gerektiğini söylüyorlar.

Koç ve Karabatak (2011) çalışmalarında, sosyal ağların öğrenciler üzerindeki etkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaçla Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünde okuyan 145 öğrenciye öğrencilerin sosyal ağları kullanım durumları ve sosyal ağlar hakkındaki düşüncelerini sorulmuşlardır. Sonuçlar sosyal ağların öğrenciler tarafından büyük bir oranda kullanıldığını ve bir alışkanlık haline geldiğini açık bir şekilde göstermektedir. Öğrenciler, her ne kadar sosyal ağların kendilerine zararı olmadığını, ders başarılarını olumsuz yönde etkilemediğini belirtse de aynı zamanda sosyal ağları yararlı bir şekilde kullanmadıklarını belirtmeleri, aslında sosyal ağların kazanımlarından çok da fazla faydalanılmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle sosyal ağların kullanımının bilinçlendirilmesi ve olumlu olabilecek özelliklerinden faydalanılmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

İşlek'in (2012) yapmış olduğu çalışmada; sosyal medyanın ve sosyal medya pazarlamasının tüketici davranışına etkisi belirlenmeye çalışılmış ve sosyal medya ve sosyal medya pazarlaması konularının önemi bir kez daha ortaya konulmuştur. Araştırmaya göre sosyal medya kullanıcıları en fazla sosyal ağlardan ve daha sonra sırasıyla çevrimiçi topluluklar, medya paylaşım siteleri, wikiler, bloglar, mikrobloglar, sosyal işaretleme ve etiketleme siteleri, podcast ve sanal dünyalardan etkilenmektedirler. Genel anlamda sosyal medya araçlarının tüketici davranışına satın alma öncesi ve sonrası aşamalarında etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın ayrıca Türkiye'deki sosyal medya kullanıcılarının sosyal medyayı nasıl, hangi amaçlarla ve ne oranlarda kullandığını göstermesi gelecekte yapılacak çalışmalar, pazarlama akademisyenleri ve profesyoneller için yararlanılacak bir kaynak niteliği taşımasını sağlamaktadır.

1.8. Tanımlar

Öğrenci: Bu çalışmada ortaöğretim 9., 10., 11. ve 12. sınıf öğrencilerini ifade etmektedir.

Web 2.0: Yapısına güçlü bir sosyal bileşen eklemeyerek kullanıcı profilleri ve arkadaş bağlantılarına imkan sağlayan, metin/video/fotoğraf vb. görsel ve yazılı içerikleri paylaşmayı ve etiketlemeye olanak sağlayan, kullanıcı üretimli içeriği cesaretlendiren web siteleridir (Cormode ve Krishnamuthy, 2008, s.4).

Sosyal medya: Kullanıcıların ağ teknolojileri kullanarak etkileşimini sağlayan araç, hizmet ve uygulamaların bütünüdür (Boyd, 2008, s.92).

İstenmeyen öğrenci davranışı: Okulda ve sınıfta eğitsel çabalara engel olan davranışlardır (İlgar, 2005, s.167).

Şiddet: Bir bireyin fiziksel gücünü bilinçli olarak kendisine, başkasına ya da bir grup ve topluluğa karşı gerçekten ya da tehdit amacıyla kullanması sonucunda ölüm, psikolojik zarar verme, yoksun bırakma ve gelişmesini engelleme gibi zararlı sonuçlara neden olan veya muhtemel zarar içeren davranışlarıdır (Bulut, 2008, s. 24)

Suç: Suç, bireyin toplumun içinde yürürlükte olan kurallara aykırı düşmesidir (Bakış, 2006, s.120).

Okul Zorbalığı: Okul zorbalığı, bir öğrencinin veya öğrencilerin başka bir grup öğrenciyi kasıtlı olarak inciten, tehdit eden veya korkutan saldırganca davranış veya davranışlardır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırma tarama modeli ile desenlenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2010: s. 77).

Bu çalışma sosyal medya ortamlarında bulunmalarının ve araçlarını kullanmalarının ortaöğretim öğrencileri üzerinde istenmeyen davranış, şiddet ve suç olaylarına olumsuz etkilerine ilişkin öğrenci, okul rehber ve okul disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşleri var olduğu şekliyle betimlemeye çalışıldığı için tarama modelinde bir araştırmadır.

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın ifade edilen problemi ve genel amacı doğrultusunda bu çalışmanın evrenini 2012-2013 Eğitim Öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçesi GaziÇiftliği Anadolu Lisesinde öğrenim görmekte olan 1129 öğrenci, örneklemini ise tabakalı rastgele örneklem yöntemiyle seçilmiş olan 9.,10.,11., ve 12. sınıfta öğrenim gören 287 öğrenci, 3 okul rehberlik ve psikolojik danışma ve 3 disiplin kurulu olmak üzere toplam 6 öğretmenden oluşturmaktadır.

Tablo 1. GaziÇiftliği Anadolu Lisesi Sınıflara Göre Öğrenci Dağılımı

Sınıflar	9. Sınıf	10.Sınıf	11.Sınıf	12. Sınıf	Genel Toplam
Öğrenci Sayısı (N)	145	291	354	339	1129
Öğrenci Sayısı (n)	37	74	90	86	287

Tabloda belirtilen öğrenciler arasında %5 hata oranıyla tabakalı rastgele örneklem yöntemi kullanılarak 287 öğrenci örnek olarak seçilmiştir.

Araştırma evreninin Yenimahalle GaziÇiftliği Anadolu Lisesi olarak seçilmesinin nedeni;

- 1- Okulun bulunduğu ilçenin çok geniş bir alana sahip olması,
- 2- Öğrenim gören öğrencilerin ilçe içi ve dışında çok çeşitli semt ve ilçelerden geliyor olması,
- 3- Öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin sosyo-ekonomik seviyelerinin farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

2.3. VERİLERİN ELDE EDİLMESİ

Araştırmada verilerin elde edilmesinde ve analizinde çoklu yöntem stratejisi uygulanmıştır.

Araştırmanın nicel bölümünde veriler sosyal medya ortamlarında bulunmalarının ve araçlarını kullanmalarının ortaöğretim öğrencileri üzerinde istenmeyen davranış, şiddet ve suç olaylarına olumsuz etkilerine ilişkin öğrenci görüşlerini belirleyen ve araştırmacı tarafından hazırlanmış olan anket sorularıyla elde edilmiştir.

Anket maddeleri alan yazın taraması yapılarak konu ile ilgili benzer çalışmalardan (Ceulemans 2012, Çakmak 2012, Düvenci 2012, Bostancı 2010, Narmatova 2010, Karaca 2007, Bakış 2006, Pınar 2006, Bilgi 2005) yararlanılarak araştırmacı tarafından oluşturulmuş 16 maddeyi içermektedir. Anket maddelerindeki ifadeler uzman görüşüne sunulmuş ve gerekli görülen değişiklikler yapılmıştır.

Anket, belirli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak, bir evren ya da örnekleme oluşturan kaynak kişilere sorular yöneltilmek suretiyle sistemli bir veri toplama tekniğidir. Anketler, sosyal bilimlerde gözlemleri standartlaştırmak üzere başvurulan araçlardan biridir. Anketler, kaynak kişilerin doğrudan okuyup cevaplayacakları bir soru cetveli kullanarak gözlemde bulunma araçlarıdır. Bu yüzden anketler yazılı veri toplama aracı olarak tanımlanmışlardır. Anketlerle veri toplamada anketçi, kaynak kişilerle yüz yüze değil hazırladığı soru listesi ile ilişkiye girer. Bu yüzden de arzu edilen bilgileri elde etmek için soru listesinin herkes tarafından aynı biçimde anlaşılmaya ve amaca uygun olarak cevap vermeye elverişli nitelikte olması gereklidir. Bu amaçla soruların standartlaştırılması ve istenen cevapları alabilmek üzere seçeneklerin sunulması gerekmektedir (Balcı,2010, s.146).

Araştırmanın nitel bölümünde veriler, öğrencilerin sosyal medya ortamlarında bulunmalarının ve araçlarını kullanmalarının ortaöğretim öğrencileri üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerine

ilişkin okul rehber ve okul disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanmış olan sorularla odak grup görüşmeleri aracılığı ile elde edilmiştir.

Odak Grupları'na ilişkin literatür de şu biçimdedir; odak (focus) grup çalışması, bir grup görüşmesi biçimi olarak belli bir konuda veri üretmek üzere katılımcılar arası iletişime odaklanan bir tekniktir. Odak grup, küçük bir evrenin temsili bir örnekleme üzerinde yapılabilir (Balcı, 2010, s. 171). Bowling'e (2002) göre odak grup görüşmesi küçük bir grupla lider arasında yapılandırılmamış görüşme ve tartışmada grup dinamiğinin etkisini kullanma, derinlemesine bilgi edinme ve düşünce üretmedir. Krueger ise (1994) odak grup görüşmesini, bireylerin düşüncelerini serbestçe söyleyebileceği bir ortamda dikkatlice planlanmış bir tartışma olarak tanımlamaktadır. Odak grup görüşmeleri, önceden belirlenmiş yönergeler çerçevesinde gerçekleştirilen, bu yöntemin mantığına uygun olarak, görüşülen kişilerin öznelliklerini ön planda tutan, katılımcıların söylemine ve bu söylemin toplumsal bağlamına dikkat edilmesi gereken nitel bir veri toplama tekniği olarak tanımlanabilir. Bu anlamda odak grup görüşmeleri, grupların, alt grupların, bilinçli, yarı bilinçli veya bilinçsiz olarak yaptıkları davranışlar ve psikolojik ve sosyo kültürel özellikleri hakkında bilgi almayı, davranışlarının ardındaki nedenleri öğrenmeyi amaçlayan nitel bir yöntemdir (Çokluk vd.2011, s.97-98).

İyi gerçekleştirilmiş bir odak grup çalışması kabul edilebilir, rahat bir ortam yaratarak katılımcıların kendi sözcükleri ile belli bir konuda yanıt vermelerini sağlar; onlara anlam kazandırır. Odak grup tekniği, duyguları, iç görüleri, algıları ve inançları tanımlamada ideal bir araçtır (Balcı, 2010, s. 171).

Odak grup görüşmelerinin amacı, belirlenen bir konu hakkında katılımcıların bakış açılarına, yaşantılarına, ilgilerine, deneyimlerine, eğilimlerine, düşüncelerine, algılarına, duygularına, tutum ve alışkanlıklarına dair derinlemesine, detaylı ve çok boyutlu nitel bilgi edinmektir. Odak grup görüşmelerinde önemli olan katılımcıların kendi görüşlerini özgürce ortaya koymalarını sağlayacak ortam oluşturmaktır. Bu anlamda odak grup görüşmelerinin en önemli avantajı, grup içi etkileşimin ve grup dinamiğinin bir sonucu olarak yeni ve farklı fikirlerin ortaya çıkmasıdır (Çokluk vd., 2011, s. 98).

Araştırmanın ifade edilen problemi ve genel amacı doğrultusunda bu çalışmada veriler 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde Ankara ili Yenimahalle ilçesi GaziÇiftliği Anadolu Lisesinde görev yapmakta olan 3 okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi öğretmeni, 2 asil üyeden oluşan okul disiplin kurulu öğretmenleri ve 1 müdür yardımcısından oluşan grupla odak

grup çalışması yapılarak toplanmıştır. Görüşmelerde veriler 6 kişilik bir odak öğretmen grubuyla Şubat ve Nisan ayları arasında 6 kez 2'şer hafta arayla toplanarak elde edilmiştir.

Katılımcılar ve araştırmacı, okul rehberlik ve psikolojik danışma odasının fiziksel olanakları doğrultusunda yüz yüze iletişimin daha kolay gerçekleşebileceği U düzeneğini kullanmışlardır. Görüşmede, araştırmacı ile birlikte moderatörlük görevini üstlenen bir başka öğretmende bulunmuştur. Görüşme süresince katılımcılara müdahalede bulunulmamış ve katılımcıların birbirleriyle karşılıklı etkileşime girmeleri desteklenmiştir. Moderatörün, önceden belirlenen sırayla soruları yönelttiği görüşmelerde, katılımcılardan önceden izin alınarak konuşmalar ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş, ayrıca da araştırmacı tarafından not edilmiştir. Yaklaşık bir saat süren görüşme sonunda ses kayıt cihazı yoluyla kaydedilmiş olan sözel veriler birebir yazıya dönüştürülmüş, tutulan notlar ile karşılaştırıldıktan sonra araştırmacı tarafından değerlendirilerek araştırma bulgularına ulaşılmıştır.

Odak grup toplantılarının ilkinde sosyal medya araçları ve ortamları açıklanarak, katılımcıların sosyal medya araçlarını kullanıp kullanmadıklarını, kullanım süreleri ve sosyal medya denildiğinde ilk olarak akıllarına gelen ifadeler tartışılmıştır. İkinci toplantıda kullanım amaçları tartışılmıştır. Üçüncü toplantıda sosyal medyanın öğrenci tutum ve davranışları üzerinde olumlu-olumsuz etkileri tartışılmıştır. Dördüncü toplantıda sosyal medya ortam ve araçlarının öğrenciler açısından zararlı ve yararlı yönleri katılımcılarla tartışılıp, beşinci toplantıda şiddet içerikli oyun, haber ve videoların öğrenciler için kötü birer model olup olamayacakları tartışılmıştır. Son olarak yapılan odak grup toplantısında da genel olarak bütün tartışma konuları değinilip bir sonuca varılmaya çalışılmıştır.

Her toplantıda son tartışılan konunun bir özeti çıkartılarak bir sonraki toplantıda tartışmanın başlangıcı olarak kullanılmıştır. Verilerin sunumunda gizliliği sağlamak için ve etik kurallar göz önüne alınarak öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5 ve Ö6 şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 2. Araştırma Sorularına Göre Toplanacak Veri Kaynakları ve Uygulanan Yöntem ve Teknikler

Cevaplanması Amaçlanan Sorular	Veri Kaynakları	Uygulanan Yöntem Ve Teknik
1- Öğrencilerin, cinsiyet, sınıf, anne ve baba eğitim ve meslek, ailelerinin gelir durumu nedir?	Öğrenciler	Anket
2- Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tanımlamaları nedir?	Öğrenciler	Anket
3- Öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarını kullanım durumları, amaçlarına ilişkin sıralamaları, günlük kullanım süreleri nedir?	Öğrenciler	Anket
4- Öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri nedir?	Öğrenciler	Anket
5- Öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarının zararlarına ilişkin sıralamaları nedir?	Öğrenciler	Anket
6- Öğrencilerin sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları nedir?	Öğrenciler	Anket
7- Öğrencilerin okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları nedir?	Öğrenciler	Anket
8- Öğrencilerin, cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitim ve meslek, ailelerinin gelir durumu ile sosyal medya ortam ve araçlarını kullanım durumları, amaçlarına ilişkin sıralamaları, günlük kullanım süreleri arasında bir ilişki var mı?	Öğrenciler	Anket
9- Öğrencilerin, cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitim ve meslek, ailelerinin gelir durumu ile sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında bir ilişki var mı?	Öğrenciler	Anket
10- Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitim ve meslek, ailelerinin gelir durumu ile sosyal medya ortam ve araçlarının zararlarına ilişkin sıralamaları değişmekte midir?	Öğrenciler	Anket
11- Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitim ve meslek, ailelerinin gelir durumu ile medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları arasında bir ilişki var mı?	Öğrenciler	Anket
12- Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitim ve meslek, ailelerinin gelir durumu ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları arasında bir ilişki var mı?	Öğrenciler	Anket
13- Sosyal medya ortam ve araçlarının kullanımının öğrenciler üzerinde olumlu-olumsuz etkilerine ilişkin okul rehber ve disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?	Okul Rehber ve Disiplin Kurulu Öğretmenleri	Odak Grup Görüşmesi

2.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI

Araştırma verilerinin analizinde iki yol izlenmiştir. İzlenen ilk yol, nicel verileri değerlendirebilmek için SPSS 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistiksel analiz programı kullanılarak anket yoluyla elde edilen verilere uygun analizlerin yapılmasından sonra anlamlı çıkan sonuçlar çapraz tablolar halinde değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Kategorik veri analizlerinden en sık kullanılan yöntemlerden birisi ki-kare analizidir. Olumsuzluk tablolarında kategorik değişkenin birbirleriyle olan ilişkisini ortaya koymak için kullanılır. Bu anket çalışmasında soruların yapısından dolayı ki-kare analizi uygulanmıştır. Herhangi bir değişkenin kategorisinde yığılma çok fazla olursa istatistiksel olarak olasılıksal bir çalışma yapmak uygun olmayacaktır. Değişkenler arasında ilişkili olduğu durumların analizi göz önüne alınmış ve tablolaştırılmıştır. Ki-kare analizinde olumsuzluk tablolarındaki her bir göznenin beklenen sıklığı önem taşımaktadır. Gözelerdeki beklenen sıklığın %25'den fazlası 5'den küçük olduğu durum gözler birleştirilmelidir. Aksi durumlarda ki-kare analizi yapmak mümkün değildir. Bazı olumsuzluk tablolarında bu durum ortaya çıktığından dolayı değişkenlerin kategorileri araştırmanın yapısını bozmayacak şekilde birleştirilmeye gidilmiştir. Birleştirme yapılamayan analize tabi tutulmamıştır.

İzlenen ikinci yol ise, odak grup görüşmelerinin dökümünün alınması ve odak grup görüşmelerinde yer alan sorulara verilen cevapların veri gösterimi yaklaşımıyla analizlerinin gerçekleştirilmesidir. Araştırmanın bu bölümünde nitel araştırma paradigması kullanılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, önce verilerin analizinden elde edilen bulgular sunulmuş ardından yorumlara yer verilmiştir.

3.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde öğrencilerin cinsiyet, sınıf, anne-babanın eğitim, meslek ve ailenin gelir durumları incelenecektir.

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	Erkek	150	52,3	52,3
	Bayan	137	47,7	47,7
	Toplam	287	100,0	100,0

287 kişi arasında yapılan ankette %52,3 ile 150 erkek, %47,7 ile 137 bayan öğrenci katılmıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	9.sınıf	37	12,9	12,9
	10.sınıf	74	25,8	25,8
	11.sınıf	90	31,4	31,4
	12.sınıf	86	30,0	30,0
	Toplam	287	100,0	100,0

287 kişi arasında yapılan ankete 9. sınıftan %12,9 ile 37 öğrenci, 10. sınıftan %25,8 ile 74 öğrenci, 11. sınıftan %31,4 ile 90 öğrenci ve 12. sınıftan %30 ile 86 öğrenci katılmıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	İlkokul	41	14,3	14,3
	Ortaokul	32	11,1	11,1
	Lise	101	35,2	35,2
	Üniversite	113	39,4	39,4
	Toplam	287	100,0	100,0

Babanızın eğitim durumu sorusuna %39,4 ile 113 öğrenci üniversite, %35,2 ile 101 öğrenci lise, %14,3 ile 41 öğrenci ilkokul, %11,1 ile 32 öğrenci ortaokul cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 6. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	İlkokul	62	21,6	21,6
	Ortaokul	48	16,7	16,7
	Lise	102	35,5	35,5
	Üniversite	75	26,1	26,1
	Toplam	287	100,0	100,0

Anneminizin eğitim durumu sorusuna %35,5 ile 102 öğrenci lise, %26,1 ile 75 öğrenci üniversite, %21,6 ile 62 öğrenci ilkokul, %16,7 ile 48 öğrenci ortaokul cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 7. Öğrencilerin Baba Meslek Durumları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	Memur	120	41,8	41,8
	Serbest Meslek	115	40,1	40,1
	İşçi	32	11,1	11,1
	İşsiz	3	1,0	1,0

Diğer	17	5,9	5,9
Toplam	287	100,0	100,0

Babanızın mesleği sorusuna % 41,8 ile 120 öğrenci memur, %41,1 ile 115 öğrenci serbest meslek, %11,1 ile 32 öğrenci işçi, %5,9 ile 17 öğrenci diğer, %1 ile 3 öğrenci işsiz cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 8. Öğrencilerin Anne Meslek Durumları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	Ev hanımı	162	56,4	56,4
	Memur	65	22,6	22,6
	Serbest Meslek	25	8,7	8,7
	İşçi	18	6,3	6,3
	İşsiz	9	3,1	3,1
	Diğer	8	2,8	2,8
	Toplam	287	100,0	100,0

Anninizin mesleği sorusuna % 56,4 ile 162 öğrenci ev hanımı, %22,6 ile 65 öğrenci memur, %8,7 ile 25 serbest meslek, %6,3 ile 18 öğrenci işçi, %3,1 ile 9 öğrenci işsiz, %2,8 ile 8 öğrenci diğer cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 9. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	500'den az	5	1,7	1,7
	501-750	1	,3	,3
	751-1000	16	5,6	5,6
	1001-1250	30	10,5	10,5
	1251-1500	45	15,7	15,7
	1501 ve üzeri	190	66,2	66,2
	Toplam	287	100,0	100,0

Ailenizin aylık gelir durumu sorusuna %66,2 ile 190 öğrenci 1501 TL ve üzeri, %15,7 ile 45 öğrenci 1251-1500 TL arası, %10,5 ile 30 öğrenci 1001-1250 TL arası, %5,6 ile 16 öğrenci 751-1000 TL arası, %1,7 ile 5 öğrenci 500 TL'den az, %0,3 ile 1 öğrenci 501-750 TL arası cevaplarını vermişlerdir.

3.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde öğrencilerin sosyal medya ilişkin tanımlamaları incelenecektir.

Tablo 10. Öğrencilerin Sosyal Medya Tanımlamaları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	Anlık erişim	41	14,3	14,3
	Paylaşım	46	16,0	16,1
	İletişim	105	36,6	36,7
	Eğlence	94	32,8	32,9
	Toplam	286	99,7	100,0
Boş Cevap		1	,3	
Toplam		287	100,0	

Öğrencilerin sosyal medya denilince aklınıza ilk ne geliyor sorusuna öğrenciler %36,6 ile 105 öğrenci iletişim, %32,8 ile 94 öğrenci eğlence, %16 ile 46 öğrenci paylaşım, %14,3 ile 41 öğrenci anlık erişim cevabını verirken %0,3 ile 1 öğrenci bu soruya yanıt vermemiştir.

3.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 11. Öğrencilerin Sosyal Ağları Kullanım Durumları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	Evet	269	93,7	93,7
	Hayır	18	6,3	6,3
	Toplam	287	100,0	100,0

“Öğrencilerin sosyal ağları kullanıyor musunuz?” sorusuna %92,8 ile 269 öğrenci evet, %6,3 ile 18 öğrenci hayır cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 12. Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Amaçları

	n	Yüzde
Amaçlar Yeni arkadaş bulmak	47	9,5%
Oyun oynamak	81	16,4%
Online sohbet etmek	93	18,8%
Arkadaşlarımı takip etmek	64	12,9%
Profilimi güncellemek	25	5,1%
Gündemi takip etmek	83	16,8%
Zaman geçirmek paylaşımda bulunmak	63	12,7%
Araştırma yapmak	39	7,9%
Toplam	495	100,0%

Öğrencilerin “Sosyal medyayı hangi amaçla kullanıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapları gösteren birleştirilmiş tabloya bakıldığında ilk sırada %18,8 ile 93 öğrenci online sohbet etmek, ikinci sırada %16,8 ile 83 öğrenci gündemi takip etmek, üçüncü sırada %16,4 ile 81 öğrenci oyun oynamak, dördüncü sırada %12,9 ile 64 öğrenci arkadaşlarımı takip etmek, beşinci sırada %12,7 ile 63 öğrenci zaman geçirmek paylaşımda bulunmak, altıncı sırada %9,5 ile 47 öğrenci yeni arkadaş bulmak, yedinci sırada %7,9 ile 39 öğrenci araştırma yapmak, sekizinci sırada %5,1 ile 25 öğrenci profilimi güncellemek cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 13. Öğrencilerin Sosyal Medya Günlük Kullanım Süreleri

	n	Yüzde %	Geçerli %
Cevap Seçenekleri 0-30 dk.	38	13,2	13,8
30 dk-1 saat	82	28,6	29,8
1-3 saat	91	31,7	33,1
3-5 saat	38	13,2	13,8
5-7 saat	9	3,1	3,3
7 saatten fazla	17	5,9	6,2
Toplam	275	95,8	100,0
Boş Cevap	12	4,2	
Toplam	287	100,0	

Öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarını günlük kullanım süreniz sorusuna %31,7 ile 91 öğrenci 1-3 saat, %28,6 ile 82 öğrenci 30 dk.-1 saat, %13,2 ile 38 öğrenci 0-30 dk, yine aynı oranda ve sayıda 3-5 saat, %5,9 ile 17 öğrenci 7 saatten fazla, %3,1 ile 9 öğrenci 5-7 saat belirtirken %4,2 ile 12 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

3.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 14. Öğrencilerin Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Zararlı Olup Olmadığına İlişkin Görüşleri

		n	Yüzde %	Geçerli %
Cevap Seçenekleri	Evet	233	81,2	82,3
	Hayır	50	17,4	17,7
	Toplam	283	98,6	100,0
Boş Cevap		4	1,4	
Toplam		287	100,0	

Öğrencilerin “Size göre sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı yönleri var mı?” sorusuna verdikleri cevap %81,2 ile 233 öğrenci evet, %17,4 ile 50 öğrenci hayır cevabını vermiş ve %1,4 ile 4 öğrenci bu soruyu cevaplamamıştır.

3.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 15. Öğrencilerin Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Zararlarına İlişkin Sıralamaları

Yanıtlar	n	Yüzde%
İnsanları kendine bağımlı hale getiriyor	94	27,0%
Ders çalışmayı engelliyor	84	24,1%
Şiddeti en üst düzeye çıkarıyor	16	4,6%
Aile içi iletişimi zayıflatıyor	86	24,7%
İnsanları çevrelerine karşı duyarsızlaştırıyor	52	14,9%
Suç işlemeye özendiriyor	16	4,6%
Toplam	348	100,0%

Öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarının zararlarına ilişkin soruya verdikleri cevaplar %27 ile 94 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, %24,7 ile 86 öğrenci aile içi

iletişimi zayıflatıyor, %24,1 ile 84 öğrenci ders çalışmayı engelliyor, %14,9 ile 52 öğrenci insanları çevrelerine karşı duyarsızlaştırıyor ve %4,6 ile 16'şar öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor ve suç işlemeye özendiriyor cevaplarını vermişleridir.

3.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 16. Öğrencilerin Şiddet İçerikli Görüntü ve Haberleri İzlemekten Hoşlanma Durumları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	Evet hoşlanıyorum	85	29,6	29,9
	Hayır hoşlanmıyorum	124	43,2	43,7
	Bazen hoşlanıyorum	75	26,1	26,4
	Toplam	284	99,0	100,0
Boş Cevap		3	1,0	
Toplam		287	100,0	

Öğrencilerin “Şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar %43,2 ile 124 öğrenci hayır hoşlanmıyorum, %29,6 ile 85 öğrenci evet hoşlanıyorum, %26,1 ile 75 öğrenci bazen hoşlanıyorum cevaplarını vermişlerdir. %1 ile 3 öğrenci bu soruya cevap vermemişlerdir.

3.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 17. Öğrencilerin Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girme Durumları

		n	Yüzde %	Geçerli Yüzde %
Cevap Seçenekleri	Evet	148	51,6	52,1
	Hayır	136	47,4	47,9
	Toplam	284	99,0	100,0
Boş Cevap		3	1,0	
Toplam		287	100,0	

Öğrencilerin “Bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girdiniz mi?” sorusuna verdikleri cevaplar %51,6 ile 148 öğrenci evet, %47,4 ile 136 öğrenci hayır cevabını verirken %1 ile 3 öğrenci bu soruya cevap vermemişlerdir.

3.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 18. Cinsiyete Göre Sosyal Ağ Kullanım Durumu

		Sosyal Ağ Kullanım			
			Evete	Hayır	Toplam
Cinsiyet	Erkek	n	140	10	150
		Cinsiyet Satır%	93,3%	6,7%	100,0%
		Sosyal Ağ Kullanım%	52,0%	55,6%	52,3%
		Toplam	48,8%	3,5%	52,3%
	Bayan	n	129	8	137
		Cinsiyet Satır%	94,2%	5,8%	100,0%
		Sosyal Ağ Kullanım%	48,0%	44,4%	47,7%
		Toplam	44,9%	2,8%	47,7%
Toplam		n	269	18	287
		Cinsiyet Satır%	93,7%	6,3%	100,0%
		Sosyal Ağ Kullanım%	100,0%	100,0%	100,0%
		Toplam	93,7%	6,3%	100,0%

Sosyal ağları kullandığını belirten erkek öğrencilere bakıldığında % 93,3 ile 140 öğrenci evet, % 6,7 ile 10 öğrenci hayır cevabını verdiği anlaşılmıştır. Bu oran bayan öğrenciler için % 94,2 ile 129 evet, %5,8 ile 8 öğrenci hayır cevabını vermişlerdir. Cinsiyet geneline bakıldığında %93,7 ile 269 öğrenci evet, %6,3 ile 18 öğrenci hayır cevabını vermişlerdir.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile sosyal ağ kullanım durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır(Fisher’ın p değeri= 0,812). Bir başka deyişle öğrencilerin cinsiyetleri ile sosyal ağ kullanım durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 19. Sınıflara Göre Sosyal Ağ Kullanım Durumu

		Sosyal Ağ Kullanım			
		Evet	Hayır	Toplam	
Sınıf	9.sınıf	n	35	2	37
		Sınıf Satır %	94,6%	5,4%	100,0%
		Sosyal Ağ Sütün%	13,0%	11,1%	12,9%
		Toplam	12,2%	,7%	12,9%
	10.sınıf	n	72	2	74
		Sınıf Satır %	97,3%	2,7%	100,0%
		Sosyal Ağ Sütün%	26,8%	11,1%	25,8%
		Toplam	25,1%	,7%	25,8%
	11.sınıf	n	86	4	90
		Sınıf Satır %	95,6%	4,4%	100,0%
		Sosyal Ağ Sütün%	32,0%	22,2%	31,4%
		Toplam	30,0%	1,4%	31,4%
	12.sınıf	n	76	10	86
		Sınıf Satır %	88,4%	11,6%	100,0%
		Sosyal Ağ Sütün%	28,3%	55,6%	30,0%
		Toplam	26,5%	3,5%	30,0%
Toplam		n	269	18	287
		Sınıf Satır %	93,7%	6,3%	100,0%
		Sosyal Ağ Sütün%	100,0%	100,0%	100,0%
		Toplam	93,7%	6,3%	100,0%

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıflara göre en yüksek oran %97,3 ile 72 öğrenci 10. sınıf, %95,6 ile 86 öğrenci 11. sınıf, %94,6 ile 35 öğrenci 9. sınıf, %88,4 ile 76 öğrenci 12. Sınıflar olduğu anlaşılmıştır. Sınıflar geneline bakıldığında ise % 93,7 ile 269 öğrenci evet sosyal ağları kullanıyorum, %6,3 ile 18 öğrenci hayır sosyal ağları kullanmıyorum cevabını vermiş oldukları görülmüştür.

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıflar ile sosyal ağ kullanım durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri= 6,359 p=0,095). Bir başka deyişle, öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıflar ile sosyal ağ kullanım durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 20. Anne Eğitim Durumuna Göre Sosyal Ağ Kullanım Durumu

Anne Eğitim Durumu		Sosyal Ağ Durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
İlkokul	n	54	8	62
	Anne Eğit. Satır %	87,1%	12,9%	100,0%
	Sosyal Ağ Kullanım Sütun%	20,1%	44,4%	21,6%
	Toplam	18,8%	2,8%	21,6%
Ortaokul	n	48	0	48
	Anne Eğit. Satır %	100,0%	,0%	100,0%
	Sosyal Ağ Kullanım Sütun%	17,8%	,0%	16,7%
	Toplam	16,7%	,0%	16,7%
Lise	n	96	6	102
	Anne Eğit. Satır %	94,1%	5,9%	100,0%
	Sosyal Ağ Kullanım Sütun%	35,7%	33,3%	35,5%
	Toplam	33,4%	2,1%	35,5%
Üniversite	n	71	4	75
	Anne Eğit. Satır %	94,7%	5,3%	100,0%
	Sosyal Ağ Kullanım Sütun%	26,4%	22,2%	26,1%
	Toplam	24,7%	1,4%	26,1%
Toplam	n	269	18	287
	Anne Eğit. Satır %	93,7%	6,3%	100,0%
	Sosyal Ağ Kullanım Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	93,7%	6,3%	100,0%

Anne eğitimi ve sosyal ağ kullanımı göze sayısı %25 fazla ve birleştirme yapılamıyor.

Sosyal ağ kullanım oranlarına bakıldığında evet kullanıyorum cevabını verenler sırasıyla %100 ile 48 öğrencinin anne eğitim durumu ortaokul, %94,7 ile 71 öğrencinin anne eğitim durumu üniversite, %94,1 ile 96 öğrencinin anne eğitim durumu lise, %87,1 ile 54 öğrencinin anne eğitim durumu ilkokul olduğu görülmüştür. Hayır kullanmıyorum cevabını verenler sırasıyla %12,9 ile 8 öğrencinin anne eğitim durumu ilkokul, %5,9 ile 6 öğrencinin anne eğitim durumu lise, %5,3 ile 4 öğrencinin anne eğitim durumu üniversite olduğu tespit edilmiştir. Anne eğitim durumlarının genelinde %93,7 ile 269 öğrenci evet kullanıyorum, %6,3 ile 18 öğrenci hayır kullanmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 21. Baba Eğitim Durumuna Göre Sosyal Medya Kullanım Durumu

		Sosyal Ağ Durumu		
Baba Eğitim		Evet	Hayır	Toplam
İlkokul	n	35	6	41
	Baba Eğitim Satır%	85,4%	14,6%	100,0%
	Sosyal Ağ Sütun %	13,0%	33,3%	14,3%
	Toplam	12,2%	2,1%	14,3%
Ortaokul	n	31	1	32
	Baba Eğitim Satır%	96,9%	3,1%	100,0%
	Sosyal Ağ Sütun %	11,5%	5,6%	11,1%
	Toplam	10,8%	,3%	11,1%
Lise	n	96	5	101
	Baba Eğitim Satır%	95,0%	5,0%	100,0%
	Sosyal Ağ Sütun %	35,7%	27,8%	35,2%
	Toplam	33,4%	1,7%	35,2%
Üniversite	n	107	6	113
	Baba Eğitim Satır%	94,7%	5,3%	100,0%
	Sosyal Ağ Sütun %	39,8%	33,3%	39,4%
	Toplam	37,3%	2,1%	39,4%

Toplam n	269	18	287
Baba Eğitim Satır%	93,7%	6,3%	100,0%
Sosyal Ağ Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	93,7%	6,3%	100,0%

Baba eğitim durumlarına göre sosyal ağ kullanım oranlarına bakıldığında, evet kullanıyorum cevabını verenler sırasıyla %39,8 ile 107 öğrencinin baba eğitim durumu üniversite, %35,7 ile 96 öğrencinin baba eğitim durumu lise, %13 ile 35 öğrencinin baba eğitim durumu ilkokul, %11,5 ile 31 öğrencinin baba eğitim durumu ortaokul olduğu görülmüştür. Hayır, kullanmıyorum cevabını verenler sırasıyla %33,3 ile 6'şar öğrencinin baba eğitim durumları ilkokul ve üniversite, %27,8 ile 5 öğrencinin baba eğitim durumu lise, %5,6 ile 1 öğrencinin baba eğitim durumu ortaokul olduğu tespit edilmiştir. Baba eğitim durumlarının genelinde %93,7 ile 269 öğrenci evet kullanıyorum, %6,3 ile 18 öğrenci hayır kullanmıyorum cevabını vermişlerdir.

Öğrencilerin babalarını eğitim durumları ile sosyal ağ kullanım durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır(Ki kare değeri= 5,894 p=0,117). Bir başka deyişle, öğrencilerin babalarının eğitim durumları ile sosyal ağ kullanım durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 22. Baba Meslek Durumuna Göre Sosyal Medya Kullanım Durumu

Baba Mesleği		Sosyal Ağ Durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalışıyor	n	253	17	270
	Baba Meslek Satır %	93,7%	6,3%	100,0%
	Sosyal Ağ Sütun %	94,1%	94,4%	94,1%
	Toplam	88,2%	5,9%	94,1%
Çalışmıyor	n	16	1	17
	Baba Meslek Satır %	94,1%	5,9%	100,0%
	Sosyal Ağ Sütun %	5,9%	5,6%	5,9%
	Toplam	5,6%	,3%	5,9%

Toplam	n	269	18	287
	Baba Meslek Satır %	93,7%	6,3%	100,0%
	Sosyal Ağ Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	93,7%	6,3%	100,0%

Baba meslek durumu ve sosyal ağ kullanımı göze sayısı %25 fazla ve birleştirme yapılamıyor.

Baba meslek durumuna göre sosyal ağ kullanım durumuna bakıldığında babaları çalışan öğrenciler %94,1 ile 253 öğrenci evet kullanıyorum, %6,3 ile 17 öğrenci hayır kullanmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Babaları çalışmayan öğrenciler ise %5,9 ile 16 öğrenci evet kullanıyorum, %5,6 ile 1 öğrenci hayır kullanmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 23. Gelir Durumuna Göre Sosyal Medya Kullanım Durumu

			Sosyal Ağ Durumu		
			Evet	Hayır	Toplam
Gelir	1250 den az	n	44	8	52
		Gelir Satır %	84,6%	15,4%	100,0%
		Sosyal Ağ Sütun %	16,4%	44,4%	18,1%
		Toplam	15,3%	2,8%	18,1%
	1251 ve üzeri	n	225	10	235
		Gelir Satır %	95,7%	4,3%	100,0%
		Sosyal Ağ Sütun %	83,6%	55,6%	81,9%
		Toplam	78,4%	3,5%	81,9%
Toplam		n	269	18	287
		Gelir Satır %	93,7%	6,3%	100,0%
		Sosyal Ağ Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
		Toplam	93,7%	6,3%	100,0%

Öğrenci ailelerinin aylık gelir durumunu gösteren birleştirilmiş dağılımda sosyal ağları gelirleri 1250 TL'den az olup evet kullanıyorum cevabını verenler %16,4 ile 44 öğrenci, hayır cevabını verenler % 44,4 ile 8 öğrencidir. Aylık gelir durumları 1250 TL ve üzeri olup evet kullanıyorum

cevabını verenler ise %83,6 ile 225 öğrenci, hayır cevabını verenler % 55,6 ile 10 öğrenci olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin gelir durumları ile sosyal ağ kullanım durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur(Fisher'in p değeri= 0,007). Bir başka deyişle, öğrencilerin gelir durumları ile sosyal ağ kullanım durumları farklılaşmaktadır.

Tablo 24. Cinsiyet İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi

		Amaçlar									
			Yeni arkadaş bulmak	Oyun oynamak	Online sohbet etmek	Arkadaşlarımı takip etmek	Profilimi güncellemek	Gündemi takip etmek	Zaman geçirmek paylaşımında bulunmak	Araştırma yapmak	Total
Cinsiyet	Erkek	n	41	34	33	6	4	15	6	5	144
		Satır %	28,5%	23,6%	22,9%	4,2%	2,8%	10,4%	4,2%	3,5%	100,0%
		Sütun %	73,2%	47,9%	48,5%	30,0%	80,0%	40,5%	60,0%	50,0%	52,0%
		Toplam	14,8%	12,3%	11,9%	2,2%	1,4%	5,4%	2,2%	1,8%	52,0%
Cinsiyet	Bayan	n	15	37	35	14	1	22	4	5	133
		Satır %	11,3%	27,8%	26,3%	10,5%	,8%	16,5%	3,0%	3,8%	100,0%
		Sütun %	26,8%	52,1%	51,5%	70,0%	20,0%	59,5%	40,0%	50,0%	48,0%
		Toplam	5,4%	13,4%	12,6%	5,1%	,4%	7,9%	1,4%	1,8%	48,0%
Toplam		n	56	71	68	20	5	37	10	10	277
		Satır %	20,2%	25,6%	24,5%	7,2%	1,8%	13,4%	3,6%	3,6%	100,0%
		Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		Toplam	20,2%	25,6%	24,5%	7,2%	1,8%	13,4%	3,6%	3,6%	100,0%

Sosyal medyayı kullanım amaçlarını gösteren çapraz tabloda erkekler için kullanım amacı olarak %28,5 yeni arkadaş bulmak, bayan öğrenciler için ise en yüksek oran %27,8 ile oyun oynamak amacı olduğu görülmektedir. Her iki cinsiyetin geneline bakıldığında yeni arkadaş bulmak hedefinde olan %73,2 oranı ile erkekler, bayanların ise %52,1 oranı ile oyun oynamaktır. Erkek öğrencilerin genel amaçlarına bakıldığında ise yeni arkadaş bulmak amacının %14,8 olduğu, kız öğrencilerin ise genel amaçları %13,4 ile oyun oynamak olduğu gözlenmiştir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal medyayı kullanma amaçları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur(Ki kare değeri= 18,574 p=0,010). Bir başka deyişle kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin yeni arkadaş bulmak ve arkadaşlarını takip etmek amaçları farklılaşmaktadır.

Tablo 25. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi

Amaçlar		Sınıflar				Toplam
		9.Sınıf	10.Sınıf	11.Sınıf	12.Sınıf	
Yeni Arkadaş Bulmak	n	9	16	17	14	56
	Amaç Satır %	16,1%	28,6%	30,4%	25,0%	100,0%
	Sınıf Sütun %	9,7%	9,4%	7,9%	7,9%	8,6%
	Toplam	1,4%	2,4%	2,6%	2,1%	8,6%
Oyun Oynamak	n	14	24	31	28	97
	Amaç Satır %	14,4%	24,7%	32,0%	28,9%	100,0%
	Sınıf Sütun %	15,1%	14,1%	14,5%	15,8%	14,8%
	Toplam	2,1%	3,7%	4,7%	4,3%	14,8%
Online Sohbet Etmek	n	20	33	32	40	125
	Amaç Satır %	16,0%	26,4%	25,6%	32,0%	100,0%
	Sınıf Sütun %	21,5%	19,4%	15,0%	22,6%	19,1%
	Toplam	3,1%	5,0%	4,9%	6,1%	19,1%
Arkadaşlarını Takip Etmek	n	9	16	34	18	77
	Amaç Satır %	11,7%	20,8%	44,2%	23,4%	100,0%
	Sınıf Sütun %	9,7%	9,4%	15,9%	10,2%	11,8%
	Toplam	1,4%	2,4%	5,2%	2,8%	11,8%

Profilimi Güncellemek	n	7	11	7	5	30
Amaç Satır %		23,3%	36,7%	23,3%	16,7%	100,0%
Sınıf Sütun %		7,5%	6,5%	3,3%	2,8%	4,6%
Toplam		1,1%	1,7%	1,1%	,8%	4,6%
Gündemi Takip Etmek	n	16	32	44	32	124
Amaç Satır %		12,9%	25,8%	35,5%	25,8%	100,0%
Sınıf Sütun %		17,2%	18,8%	20,6%	18,1%	19,0%
Toplam		2,4%	4,9%	6,7%	4,9%	19,0%
Zaman Geçirmek Paylaşımında Bulunmak	n	13	19	29	23	84
Amaç Satır %		15,5%	22,6%	34,5%	27,4%	100,0%
Sınıf Sütun %		14,0%	11,2%	13,6%	13,0%	12,8%
Toplam		2,0%	2,9%	4,4%	3,5%	12,8%
Araştırma Yapmak	n	5	19	20	17	61
Amaç Satır %		8,2%	31,1%	32,8%	27,9%	100,0%
Sınıf Sütun %		5,4%	11,2%	9,3%	9,6%	9,3%
Toplam		,8%	2,9%	3,1%	2,6%	9,3%
Toplam	n	93	170	214	177	654
Amaç Satır %		14,2%	26,0%	32,7%	27,1%	100,0%
Sınıf Sütun %		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam		14,2%	26,0%	32,7%	27,1%	100,0%

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıflar ile sosyal medya kullanım amacı ilişkisi incelendiğinde 9. sınıflarda %21,5 ile 20 öğrenci online sohbet etmek, 10. sınıflarda %19,4 ile 33 öğrenci online sohbet etmek, 11. sınıflarda %20,6 ile 44 öğrenci gündemi takip etmek, 12. sınıflarda %22,6 ile 40 öğrenci online sohbet etmek amaçları en yüksek oran olarak görülmektedir.

Sınıflar düzeyinde en düşük amaç oranları 9. sınıflar için %5,4 ile 5 öğrenci araştırma yapmak, 10. sınıflar için %6,5 ile 11 öğrenci, 11 sınıflar için %3,3 ile 7 öğrenci, 12. sınıflar için %2,8 ile 5 öğrenci profillerini güncelleme amaçlarında oldukları tespit edilmiştir.

Sınıflar genelinde ise en yüksek oranın %19,1 ile 125 öğrencinin online sohbet etmek amacıyla, en düşük oran ise %4,6 ile 30 öğrenci profillerini güncellemek amacıyla sosyal medyayı kullandıkları görülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf ile sosyal medya kullanım amacı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır(Ki kare değeri= 16,952 p=0,714). Başka bir deyişle, öğrenim gördükleri sınıflar farklı olan öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçları farklılaşmamaktadır.

Tablo 26. Anne Eğitim Durumu İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi

Amaçlar		Anne Eğitim Durumu				Toplam
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
Yeni Arkadaş Bulmak	n	8	8	19	21	56
	Amaç Satır %	14,3%	14,3%	33,9%	37,5%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	6,5%	7,3%	7,9%	11,5%	8,5%
	Toplam	1,2%	1,2%	2,9%	3,2%	8,5%
Oyun Oynamak	n	19	14	38	26	97
	Amaç Satır %	19,6%	14,4%	39,2%	26,8%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	15,3%	12,7%	15,7%	14,3%	14,7%
	Toplam	2,9%	2,1%	5,8%	4,0%	14,7%
Online Sohbet Etmek	n	26	22	43	34	125
	Amaç Satır %	20,8%	17,6%	34,4%	27,2%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	21,0%	20,0%	17,8%	18,7%	19,0%
	Toplam	4,0%	3,3%	6,5%	5,2%	19,0%
Arkadaşlarımı Takip Etmek	n	21	13	23	24	81
	Amaç Satır %	25,9%	16,0%	28,4%	29,6%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	16,9%	11,8%	9,5%	13,2%	12,3%
	Toplam	3,2%	2,0%	3,5%	3,6%	12,3%
Profilimi Güncellemek	n	10	3	12	5	30
	Amaç Satır %	33,3%	10,0%	40,0%	16,7%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	8,1%	2,7%	5,0%	2,7%	4,6%
	Toplam	1,5%	,5%	1,8%	,8%	4,6%
Gündemi Takip Etmek	n	22	20	52	30	124
	Amaç Satır %	17,7%	16,1%	41,9%	24,2%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	17,7%	18,2%	21,5%	16,5%	18,8%
	Toplam	3,3%	3,0%	7,9%	4,6%	18,8%

Zaman Geçirmek Paylaşımında Bulunmak	n	13	20	31	20	84
	Amaç Satır %	15,5%	23,8%	36,9%	23,8%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	10,5%	18,2%	12,8%	11,0%	12,8%
	Toplam	2,0%	3,0%	4,7%	3,0%	12,8%
Araştırma Yapmak	n	5	10	24	22	61
	Amaç Satır %	8,2%	16,4%	39,3%	36,1%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	4,0%	9,1%	9,9%	12,1%	9,3%
	Toplam	,8%	1,5%	3,6%	3,3%	9,3%
Toplam	n	124	110	242	182	658
	Amaç Satır %	18,8%	16,7%	36,8%	27,7%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	18,8%	16,7%	36,8%	27,7%	100,0%

Öğrencilerin anne eğitim durumları ile sosyal medya kullanım amacı ilişkisi incelendiğinde, anneleri ilköğretim mezunu olan öğrenciler %21 ile 26 öğrenci, ortaokul mezunu olanlar %20, ile 22 öğrenci ve üniversite mezunu olanlar %18,7 ile 34 öğrenci online sohbet amacıyla oldukları görülmektedir. Anne eğitim durumu lise düzeyinde olanlarda ise en fazla amaç edinme oranı %21,5 ile 52 öğrencinin gündemi takip etme olarak görülmektedir. Genel olarak kullanım amaçları incelendiğinde ise en yüksek oranın %19 ile 125 öğrencinin online sohbet etme, en düşük oranın ise %4,6 ile 30 öğrencinin profilini güncelleme olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin anne eğitim durumları ile sosyal medya kullanım amacı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=23,673 p =0,309). Başka bir deyişle, anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçları farklılaşmamaktadır.

Tablo 27. Anne Mesleği İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi

Amaçlar		Anne Meslek Durumu		
		Çalışıyor	Çalışmıyor	Toplam
Yeni Arkadaş Bulmak	n	22	34	56
	Amaç Satır %	39,3%	60,7%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	8,8%	8,4%	8,6%
	Toplam	3,4%	5,2%	8,6%

Oyun Oynamak	n	36	61	97
	Amaç Satır %	37,1%	62,9%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	14,4%	15,1%	14,8%
	Toplam	5,5%	9,3%	14,8%
Online Sohbet Etmek	n	45	80	125
	Amaç Satır %	36,0%	64,0%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	18,0%	19,8%	19,1%
	Toplam	6,9%	12,2%	19,1%
Arkadaşlarını Takip Etmek	n	28	49	77
	Amaç Satır %	36,4%	63,6%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	11,2%	12,1%	11,8%
	Toplam	4,3%	7,5%	11,8%
Profilimi Güncellemek	n	9	21	30
	Amaç Satır %	30,0%	70,0%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	3,6%	5,2%	4,6%
	Toplam	1,4%	3,2%	4,6%
Gündemi Takip Etmek	n	51	73	124
	Amaç Satır %	41,1%	58,9%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	20,4%	18,1%	19,0%
	Toplam	7,8%	11,2%	19,0%
Zaman Geçirmek Paylaşımında Bulunmak	n	28	56	84
	Amaç Satır %	33,3%	66,7%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	11,2%	13,9%	12,8%
	Toplam	4,3%	8,6%	12,8%
Araştırma Yapmak	n	31	30	61
	Amaç Satır %	50,8%	49,2%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	12,4%	7,4%	9,3%
	Toplam	4,7%	4,6%	9,3%
Toplam	n	250	404	654
	Amaç Satır %	38,2%	61,8%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	38,2%	61,8%	100,0%

Öğrencilerin anne meslek durumlarına göre sosyal medya kullanım amaçları incelendiğinde öğrenci annelerinin çalışıyor olduğunda en yüksek oran %20,4 ile 51 öğrenci gündemi takip etmek, anneleri çalışmamaları ise en yüksek oran%19,8 ile 80 öğrenci online sohbet etmek amacıyla sosyal medyayı kullandıkları görülmektedir. Anne meslek durumuna genel olarak bakıldığında ise en yüksek oran %19,1 ile 125 öğrenci online sohbet etmek, en düşük oran ise %4,6 ile 30 öğrenci profilimi güncellemek amacını edindikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin anne mesleği ile sosyal medya kullanım amacı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır(Ki kare değeri=6,704 p=0,460). Başka bir deyişle, anne meslekleri durumları farklı olan öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçları farklılaşmamaktadır.

Tablo 28. Baba Eğitim Durumu İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi

Amaç		Baba Eğitim Durumu				Toplam
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
Yeni Arkadaş Bulmak	n	5	6	16	29	56
	Amaç Satır %	8,9%	10,7%	28,6%	51,8%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	6,3%	9,0%	7,0%	10,4%	8,6%
	Toplam	,8%	,9%	2,4%	4,4%	8,6%
Oyun Oynamak	n	9	8	34	46	97
	Amaç Satır %	9,3%	8,2%	35,1%	47,4%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	11,3%	11,9%	14,8%	16,5%	14,8%
	Toplam	1,4%	1,2%	5,2%	7,0%	14,8%
Online Sohbet Etmek	n	16	12	47	50	125
	Amaç Satır %	12,8%	9,6%	37,6%	40,0%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	20,0%	17,9%	20,5%	18,0%	19,1%
	Toplam	2,4%	1,8%	7,2%	7,6%	19,1%
Arkadaşlarımı Takip Etmek	n	16	9	24	28	77
	Amaç Satır %	20,8%	11,7%	31,2%	36,4%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	20,0%	13,4%	10,5%	10,1%	11,8%
	Toplam	2,4%	1,4%	3,7%	4,3%	11,8%
Profilimi Güncellemek	n	5	4	11	10	30
	Amaç Satır %	16,7%	13,3%	36,7%	33,3%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	6,3%	6,0%	4,8%	3,6%	4,6%
	Toplam	,8%	,6%	1,7%	1,5%	4,6%

Gündemi Takip Etmek	n	17	9	47	51	124
	Amaç Satır %	13,7%	7,3%	37,9%	41,1%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	21,3%	13,4%	20,5%	18,3%	19,0%
	Toplam	2,6%	1,4%	7,2%	7,8%	19,0%
Zaman Geçirmek Paylaşımında Bulunmak	n	8	15	31	30	84
	Amaç Satır %	9,5%	17,9%	36,9%	35,7%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	10,0%	22,4%	13,5%	10,8%	12,8%
	Toplam	1,2%	2,3%	4,7%	4,6%	12,8%
Araştırma Yapmak	n	4	4	19	34	61
	Amaç Satır %	6,6%	6,6%	31,1%	55,7%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	5,0%	6,0%	8,3%	12,2%	9,3%
	Toplam	,6%	,6%	2,9%	5,2%	9,3%
Toplam	n	80	67	229	278	654
	Amaç Satır %	12,2%	10,2%	35,0%	42,5%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	12,2%	10,2%	35,0%	42,5%	100,0%

Öğrencilerin baba eğitim durumları ile sosyal medya kullanım amacı ilişkisi incelendiğinde, babaları ilköğretim mezunu olan öğrenciler %21,3 ile 17 öğrenci, lise mezunu olanlar %20,5 ile 47 öğrenci ve üniversite mezunu olanlar %18,3 ile 51 öğrenci gündemi takip etme amacıyla oldukları görülmektedir. Baba eğitim durumu ortaokul düzeyinde olanlarda ise en fazla amaç edinme oranı %22,4 ile 15 öğrencinin zaman geçirme paylaşımında bulunmamacında oldukları görülmektedir. Genel olarak kullanım amaçları incelendiğinde ise en yüksek oranın %19,1 ile 125 öğrencinin online sohbet etme, en düşük oranın ise %4,6 ile 30 öğrencinin profilini güncelleme olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin baba eğitim durumları ile sosyal medya kullanım amacı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki-kare değeri=24,673 p= 0,262). Başka bir deyişle, baba eğitim durumları farklı olan öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçları farklılaşmamaktadır.

Tablo 29. Baba Meslek Durumu İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi

Amaç		Baba Meslek Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Yeni Arkadaş Bulmak	n	56	0	56
	Amaç Satır %	100,0%	,0%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	9,1%	,0%	8,6%
	Toplam	8,6%	,0%	8,6%
Oyun Oynamak	n	87	10	97
	Amaç Satır %	89,7%	10,3%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	14,2%	24,4%	14,8%
	Toplam	13,3%	1,5%	14,8%
Online Sohbet Etmek	n	116	9	125
	Amaç Satır %	92,8%	7,2%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	18,9%	22,0%	19,1%
	Toplam	17,7%	1,4%	19,1%
Arkadaşlarımı Takip Etmek	n	73	4	77
	Amaç Satır %	94,8%	5,2%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	11,9%	9,8%	11,8%
	Toplam	11,2%	,6%	11,8%
Profilimi Güncellemek	n	25	5	30
	Amaç Satır %	83,3%	16,7%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	4,1%	12,2%	4,6%
	Toplam	3,8%	,8%	4,6%
Gündemi Takip Etmek	n	118	6	124
	Amaç Satır %	95,2%	4,8%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	19,2%	14,6%	19,0%
	Toplam	18,0%	,9%	19,0%
Zaman Geçirmek Paylaşımında Bulunmak	n	80	4	84
	Amaç Satır %	95,2%	4,8%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	13,1%	9,8%	12,8%
	Toplam	12,2%	,6%	12,8%

Araştırma Yapmak	n	58	3	61
	Amaç Satır %	95,1%	4,9%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	9,5%	7,3%	9,3%
	Toplam	8,9%	,5%	9,3%
Toplam	n	613	41	654
	Amaç Satır %	93,7%	6,3%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	93,7%	6,3%	100,0%

Öğrencilerin baba meslek durumlarına göre sosyal medya kullanım amaçları incelendiğinde öğrenci babaları çalışıyor olduğunda en yüksek oran %19,2 ile 118 öğrenci gündemi takip etmek, babaları çalışmadığında ise en yüksek oran %20,4 ile 10 öğrenci oyun oynamak amacıyla sosyal medyayı kullandıkları görülmektedir. Baba meslek durumuna genel olarak bakıldığında ise en yüksek oran %19,1 ile 125 öğrenci online sohbet etmek, en düşük oran ise %4,6 ile 30 öğrenci profilimi güncellemek amacını edindikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin baba mesleği ile sosyal medya kullanım amacı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=13,241 p=0,066). Başka bir deyişle, baba meslekleri farklı olan öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçları farklılaşmamaktadır.

Tablo 30. Gelir Durumu İle Sosyal Medya Kullanım Amacı İlişkisi

Amaç		Gelir Durumu		Toplam
		1250 den az	1251 ve üzeri	
Yeni Arkadaş Bulmak	n	7	49	56
	Amaç Satır %	12,5%	87,5%	100,0%
	Gelir Sütun %	6,5%	9,0%	8,6%
	Toplam	1,1%	7,5%	8,6%
Oyun Oynamak	n	12	85	97
	Amaç Satır %	12,4%	87,6%	100,0%
	Gelir Sütun %	11,2%	15,5%	14,8%
	Toplam	1,8%	13,0%	14,8%

Online Sohbet Etmek	n	21	104	125
	Amaç Satır %	16,8%	83,2%	100,0%
	Gelir Sütun %	19,6%	19,0%	19,1%
	Toplam	3,2%	15,9%	19,1%
Arkadaşlarımı Takip Etmek	n	20	57	77
	Amaç Satır %	26,0%	74,0%	100,0%
	Gelir Sütun %	18,7%	10,4%	11,8%
	Toplam	3,1%	8,7%	11,8%
Profiliimi Güncellemek	n	4	26	30
	Amaç Satır %	13,3%	86,7%	100,0%
	Gelir Sütun %	3,7%	4,8%	4,6%
	Toplam	,6%	4,0%	4,6%
Gündemi Takip Etmek	n	21	103	124
	Amaç Satır %	16,9%	83,1%	100,0%
	Gelir Sütun %	19,6%	18,8%	19,0%
	Toplam	3,2%	15,7%	19,0%
Zaman Geçirmek Paylaşımında Bulunmak	n	13	71	84
	Amaç Satır %	15,5%	84,5%	100,0%
	Gelir Sütun %	12,1%	13,0%	12,8%
	Toplam	2,0%	10,9%	12,8%
Araştırma Yapmak	n	9	52	61
	Amaç Satır %	14,8%	85,2%	100,0%
	Gelir Sütun %	8,4%	9,5%	9,3%
	Toplam	1,4%	8,0%	9,3%
Toplam	n	107	547	654
	Amaç Satır %	16,4%	83,6%	100,0%
	Gelir Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	16,4%	83,6%	100,0%

Öğrencilerin gelir durumları ile sosyal medya kullanım amaçları incelendiğinde öğrenci ailelerinin gelirleri 1250TL'den az olanlar %19,6 ile 21'er öğrenci online sohbet etmeyi ve gündemi takip etmeyi en fazla amaç edindikleri görülmektedir. En düşük oran ise %3,7 ile 4 öğrenci profilini güncellemeyi amaç edinmişlerdir. Gelirleri 1250 TL ve üzeri olanlar ise %19 ile 104 öğrenci online sohbet etmeyi en fazla edinirken, en düşük oran ise yine aynı şekilde %4,6 ile 26 öğrenci profillerini güncellemek olarak belirtmişlerdir.

Öğrencilerin aile gelir durumları ile sosyal medya kullanım amaçları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri= 7,350 p=0,393). Bir başka deyişle, öğrencilerin gelir durumları ile sosyal medya kullanım amaçları arasında bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 31. Cinsiyet İle Günlük Sosyal Ağ Kullanım Süreleri İlişkisi

Cinsiyet		Günlük Kullanım Sıklığı						Toplam
		0-30	30-1	1-3	3-5	5-7	7 den fazla	
Erkek	n	18	43	45	20	6	11	143
	Cinsiyet Satır %	12,6%	30,1%	31,5%	14,0%	4,2%	7,7%	100,0%
	Günlük Sıklık Sütun %	47,4%	52,4%	49,5%	52,6%	66,7%	64,7%	52,0%
	Toplam	6,5%	15,6%	16,4%	7,3%	2,2%	4,0%	52,0%
Bayan	n	20	39	46	18	3	6	132
	Cinsiyet Satır %	15,2%	29,5%	34,8%	13,6%	2,3%	4,5%	100,0%
	Günlük Sıklık Sütun %	52,6%	47,6%	50,5%	47,4%	33,3%	35,3%	48,0%
	Toplam	7,3%	14,2%	16,7%	6,5%	1,1%	2,2%	48,0%
Toplam	n	38	82	91	38	9	17	275
	Cinsiyet Satır %	13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	100,0%
	Günlük Sıklık Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	100,0%

Öğrencilerin cinsiyetleri ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri incelendiğinde, erkek öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarını günlük kullanım süreleri arasında en yüksek oran %31,5 ile 45 öğrenci 1-3 saat, %30,1 ile 43 öğrenci 30 dk.-1 saat olarak görülmektedir. Bayan

öğrencilerin günlük kullanım oranları incelendiğinde ise %34,8 ile 46 öğrenci 1-3 saat, %29,5 ile 39 öğrenci 30 dk- 1 saat

Sosyal medya ortam ve araçlarını günlük kullandıkları görülmektedir. Genel olarak kullanım oranları incelendiğinde ise yine aynı şekilde %33,1 ile 91 öğrenci 1-3 saat ve %29,8 ile 82 öğrenci 30 dk.-1 saat kullandıkları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri= 2,451 p=0,784). Bir başka deyişle, öğrencilerin cinsiyetleri ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 32. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi

Sınıf		Günlük Kullanım Sıklığı						Toplam
		0-30	30-1	1-3	3-5	5-7	7 den fazla	
9.Sınıf	n	3	11	12	4	1	4	35
	Sınıf %	8,6%	31,4%	34,3%	11,4%	2,9%	11,4%	100,0%
	Günlük Sıklık %	7,9%	13,4%	13,2%	10,5%	11,1%	23,5%	12,7%
	Genel Toplam	1,1%	4,0%	4,4%	1,5%	,4%	1,5%	12,7%
10.Sınıf	n	8	22	21	9	6	7	73
	Cinsiyet %	11,0%	30,1%	28,8%	12,3%	8,2%	9,6%	100,0%
	Günlük Sıklık %	21,1%	26,8%	23,1%	23,7%	66,7%	41,2%	26,5%
	Genel Toplam	2,9%	8,0%	7,6%	3,3%	2,2%	2,5%	26,5%
11.Sınıf	n	18	27	25	15	2	1	88
	Cinsiyet %	20,5%	30,7%	28,4%	17,0%	2,3%	1,1%	100,0%
	Günlük Sıklık %	47,4%	32,9%	27,5%	39,5%	22,2%	5,9%	32,0%
	Genel Toplam	6,5%	9,8%	9,1%	5,5%	,7%	,4%	32,0%
12.Sınıf	n	9	22	33	10	0	5	79
	Cinsiyet %	11,4%	27,8%	41,8%	12,7%	,0%	6,3%	100,0%
	Günlük Sıklık %	23,7%	26,8%	36,3%	26,3%	,0%	29,4%	28,7%
	Genel Toplam	3,3%	8,0%	12,0%	3,6%	,0%	1,8%	28,7%

Toplam	n	38	82	91	38	9	17	275
Cinsiyet %		13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	100,0%
Günlük Sıklık %		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam		13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	100,0%

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile günlük sosyal ağları kullanım süreleri incelendiğinde 9. sınıflarda en yüksek kullanım oranı %34,3 ile 12 öğrenci 1-3 saat, %31,4 ile 11 öğrenci 30 dk.-1 saat arası sosyal ağları kullandıkları belirlenmiş yine aynı şekilde 12 sınıflar için %41,8 ile 33 öğrenci 1-3 saat, %27,8 ile 22 öğrencinin 30 dk.-1 saat arası sosyal ağları kullanıyor oldukları görülmektedir. 10. sınıflar için günlük kullanım süreleri %30,1 ile 22 öğrenci 30 dk.-1 saat, %28,8 ile 21 öğrenci 1-3 saat yine aynı şekilde 11. sınıflar %30,7 ile 27 öğrenci 30 dk.-1 saat, %28,4 ile 25 öğrenci 1-3 saat arası günlük kullanım süreleri olduğu anlaşılmıştır. Sınıflar geneline bakıldığında ise en fazla kullanım oranının %33,1 ile 91 öğrencinin 1-3 saat arası kullanım olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=23,126 p=0,81). Bir başka deyişle, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 33. Anne Meslek Durumu İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi

Anne Meslek		Günlük Kullanım Sıklığı						Toplam
		0-30	30-1	1-3	3-5	5-7	7 den fazla	
Ev Hanımı	n	21	50	55	17	5	8	156
	Anne Meslek Satır%	13,5%	32,1%	35,3%	10,9%	3,2%	5,1%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	55,3%	61,0%	60,4%	44,7%	55,6%	47,1%	56,7%
	Toplam	7,6%	18,2%	20,0%	6,2%	1,8%	2,9%	56,7%
Memur	n	8	19	19	11	2	5	64
	Anne Meslek Satır%	12,5%	29,7%	29,7%	17,2%	3,1%	7,8%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	21,1%	23,2%	20,9%	28,9%	22,2%	29,4%	23,3%
	Toplam	2,9%	6,9%	6,9%	4,0%	,7%	1,8%	23,3%

Serbest Meslek	n	6	6	6	5	0	2	25
	Anne Meslek Satır%	24,0%	24,0%	24,0%	20,0%	,0%	8,0%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	15,8%	7,3%	6,6%	13,2%	,0%	11,8%	9,1%
	Toplam	2,2%	2,2%	2,2%	1,8%	,0%	,7%	9,1%
İşçi	n	2	2	7	3	2	0	16
	Anne Meslek Satır%	12,5%	12,5%	43,8%	18,8%	12,5%	,0%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	5,3%	2,4%	7,7%	7,9%	22,2%	,0%	5,8%
	Toplam	,7%	,7%	2,5%	1,1%	,7%	,0%	5,8%
İşsiz	n	1	1	2	0	0	2	6
	Anne Meslek Satır%	16,7%	16,7%	33,3%	,0%	,0%	33,3%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	2,6%	1,2%	2,2%	,0%	,0%	11,8%	2,2%
	Toplam	,4%	,4%	,7%	,0%	,0%	,7%	2,2%
Diğer	n	0	4	2	2	0	0	8
	Anne Meslek Satır%	,0%	50,0%	25,0%	25,0%	,0%	,0%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	,0%	4,9%	2,2%	5,3%	,0%	,0%	2,9%
	Toplam	,0%	1,5%	,7%	,7%	,0%	,0%	2,9%
Toplam	n	38	82	91	38	9	17	275
	Anne Meslek Satır%	13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	100,0%

Öğrencilerin anne meslekleri ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri incelendiğinde annesi ev hanımı olanların en yüksek kullanım oranı %35,3 ile 55 öğrenci 1-3 saat, memur olanların %29,7 ile 19'ar öğrenci 30 dk.-1 saat ve 1-3 saat, serbest meslek sahibi olanların %24 ile 6'şar öğrenci 0-30 dk.,30 dk.-1 saat ve 1-3 saat, işçi olanların%43,8 ile 7 öğrenci 1-3 saat, işsiz olanları % 33,3 ile 2 öğrenci 1-3 saat ve diğer meslek gruplarında olanların ise %50 ile 4 öğrenci 30 dk.-1 saat arası kullandıkları tespit edilmiştir. Genel olarak meslek grupları incelendiğinde yine en yüksek oran %33,1 ile 91 öğrenci 1-3 saat arası sosyal ağ günlük kullanım sürelerine sahip oldukları görülmektedir.

Öğrencilerin anne meslek durumları ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=27,292 p=0,341). Bir başka deyişle, öğrencilerin anne meslek durumları ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 34. Baba Eğitim Durumu İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi

Baba Eğitim		Gün Kullanım Sıklığı						Toplam
		0-30	30-1	1-3	3-5	5-7	7 den fazla	
İlkokul	n	5	12	12	5	0	2	36
	Baba Eğitim Satır%	13,9%	33,3%	33,3%	13,9%	,0%	5,6%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	13,2%	14,6%	13,2%	13,2%	,0%	11,8%	13,1%
	Toplam	1,8%	4,4%	4,4%	1,8%	,0%	,7%	13,1%
Ortaokul	n	7	7	9	5	3	1	32
	Baba Eğitim Satır%	21,9%	21,9%	28,1%	15,6%	9,4%	3,1%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	18,4%	8,5%	9,9%	13,2%	33,3%	5,9%	11,6%
	Toplam	2,5%	2,5%	3,3%	1,8%	1,1%	,4%	11,6%
Lise	n	9	31	36	13	2	6	97
	Baba Eğitim Satır%	9,3%	32,0%	37,1%	13,4%	2,1%	6,2%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	23,7%	37,8%	39,6%	34,2%	22,2%	35,3%	35,3%
	Toplam	3,3%	11,3%	13,1%	4,7%	,7%	2,2%	35,3%
Üniversite	n	17	32	34	15	4	8	110
	Baba Eğitim Satır%	15,5%	29,1%	30,9%	13,6%	3,6%	7,3%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	44,7%	39,0%	37,4%	39,5%	44,4%	47,1%	40,0%
	Toplam	6,2%	11,6%	12,4%	5,5%	1,5%	2,9%	40,0%
Toplam	n	38	82	91	38	9	17	275
	Baba Eğitim Satır%	13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	100,0%

Öğrencilerin baba eğitim durumları ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri incelendiğinde babaları ilkökul mezunu olanlarda %33,3 ile 12'şer öğrenci 30dk.-1 saat ve 1-3 saat arası, ortaokul olanların %21,9 ile 7'şer öğrenci 0-30dk. ve 30dk.-1 saat arası, lise mezunu olanlarda %37,1 ile 36 öğrenci 1-3 saat, üniversite mezunu olanlarda %30,9 ile 34 öğrencinin 1-3 saat arası sosyal ağ kullanım sürelerine sahip olduğu görülmektedir. Tablo genel olarak incelendiğinde sırasıyla en yüksek kullanım süreleri % 33,1 ile 1-3 saat, %29,8 ile 30dk.-1 saat,

%13,8'lik oranlarla 0-30dk ve 3-5 saat, %6,2 ile 7 saatten fazla ve son olarak %3,3 ile 5-7 saat arası olduğu görülmektedir. Baba eğitim durumlarının genelinde ise babaları lise mezunu olan öğrencilerin en yüksek kullanım süresi oranına %37,1 ile sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin baba eğitim durumları ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=11,137 p=0,743). Bir başka deyişle, öğrencilerin baba meslek durumları ile günlük sosyal ağ kullanım süreleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 35. Baba Meslek Durumu İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi

Baba Meslek		Günlük Kullanım Sıklığı						Toplam
		0-30	30-1	1-3	3-5	5-7	7 den fazla	
Çalışıyor	n	33	79	87	35	8	16	258
	Baba Meslek Satır%	12,8%	30,6%	33,7%	13,6%	3,1%	6,2%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun %	86,8%	96,3%	95,6%	92,1%	88,9%	94,1%	93,8%
	Toplam	12,0%	28,7%	31,6%	12,7%	2,9%	5,8%	93,8%
Çalışmıyor	n	5	3	4	3	1	1	17
	Baba Meslek Satır%	29,4%	17,6%	23,5%	17,6%	5,9%	5,9%	100,0%
	Gün Sıklık Sütun %	13,2%	3,7%	4,4%	7,9%	11,1%	5,9%	6,2%
	Toplam	1,8%	1,1%	1,5%	1,1%	,4%	,4%	6,2%
n		38	82	91	38	9	17	275
Baba Meslek Satır%		13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	00,0%
Gün Sıklık Sütun %		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	00,0%
Toplam		13,8%	29,8%	33,1%	13,8%	3,3%	6,2%	00,0%

Öğrenci baba meslek durumları ile günlük sosyal medya kullanım süreleri incelendiğinde babaları çalışan öğrenciler için en yüksek kullanım süresi %33,7 ile 87 öğrenci 1-3 saat ve %30,6 ile 79 öğrenci 30dk.-1 saat arası sosyal ağları kullandıkları, babalar çalışmayan öğrencilerin ise en yüksek kullanım süreleri %29,4 ile 5 öğrenci 0-30dk ve %23,5 ile 4 öğrenci 1-3 saat arası sosyal ağları kullanım sürelerine sahip oldukları tespit edilmiştir. Genel olarak sosyal ağ kullanım sürelerine bakıldığında ise yine aynı şekilde %31,1 ile 91 öğrenci 1-3 saat ve % 29,8 ile 82 öğrenci 30dk.-1 saat arası sosyal ağları kullandıklarını görülmektedir.

Öğrenci baba meslek durumları ile günlük sosyal medya kullanım süreleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=5,161 p=0,397). Bir başka deyişle, öğrencilerin baba meslek durumları ile günlük kullanım süreleri arasında sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 36. Gelir Durumu İle Günlük Kullanım Süresi İlişkisi

Gelir		Günlük Kullanım Sıklığı				Toplam
		0-30	30-1	1-3	3 den fazla	
1250 den az	n	8	13	18	8	47
	Gelir Sütun%	17,0%	27,7%	38,3%	17,0%	100,0%
	Günlük Sıklık%	21,1%	15,9%	19,8%	12,5%	17,1%
	Toplam	2,9%	4,7%	6,5%	2,9%	17,1%
1251 ve üzeri	n	30	69	73	56	228
	Gelir Sütun%	13,2%	30,3%	32,0%	24,6%	100,0%
	Günlük Sıklık%	78,9%	84,1%	80,2%	87,5%	82,9%
	Toplam	10,9%	25,1%	26,5%	20,4%	82,9%
Toplam	n	38	82	91	64	275
	Gelir Sütun%	13,8%	29,8%	33,1%	23,3%	100,0%
	Günlük Sıklık%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	13,8%	29,8%	33,1%	23,3%	100,0%

Öğrenci aile gelir durumları ile günlük sosyal medya kullanım süreleri incelendiğinde öğrenci ailelerini gelirleri 1250 TL'den az olanlarda en yüksek kullanım süresi %38,3 ile 18 öğrenci 1-3 saat arası, gelirleri 1250 TL ve üzeri olan öğrencilerin ise yine aynı şekilde %32 ile 73 öğrenci 1-3 saat arası sosyal ağ kullanım süresine sahip oldukları anlaşılmıştır. Genel olarak en az kullanım süreleri gelirleri 1250 TL'den az olanlar için %17 ile 8 öğrenci 0-30dk., gelirleri 1250 TL ve üzeri olanlarda ise 13,2 ile 30 öğrenci 0-30dk. arasında sosyal ağları kullandıkları sonucuna varılmıştır.

Öğrenci aile gelir durumları ile günlük sosyal medya kullanım süreleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=1,929 p=0,588). Bir başka deyişle, öğrencilerin aile gelirleri 1250 TL'den az olanlar ile 1250TL'den çok olanlar arasında sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

3.9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 37. Cinsiyet İle Sosyal Medyanın Zarar Olup Olmaması Durumu

		Zarar			
		Evet	Hayır	Toplam	
Cinsiyet	Erkek	n	119	29	148
		Cinsiyet Sütun%	80,4%	19,6%	100,0%
		Zarar Sütun%	51,1%	58,0%	52,3%
		Toplam	42,0%	10,2%	52,3%
Cinsiyet	Bayan	n	114	21	135
		Cinsiyet Sütun%	84,4%	15,6%	100,0%
		Zarar Sütun%	48,9%	42,0%	47,7%
		Toplam	40,3%	7,4%	47,7%
Toplam		n	233	50	283
		Cinsiyet Sütun%	82,3%	17,7%	100,0%
		Zarar Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
		Toplam	82,3%	17,7%	100,0%

Öğrencilerin cinsiyetleri ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri incelendiğinde, sosyal medya zararlıdır cevabını veren erkek öğrencilerin oranı %80,4, bayan öğrencilerin oranı ise %84,4'dür. Yine aynı şekilde sosyal medyanın Zararlı olmadığını düşünen erkek öğrenci oranı %19,9, bayan öğrencilerin oranı ise %15,62dir. Öğrenci cinsiyetlerinin geneline bakıldığında zararlı olduğunu düşünen %82,3 ile 233 öğrenci, zararlı olmadığını düşünen %17,7 ile 50 öğrenci olduğu anlaşılmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Fisher'in p değeri=0,436). Bir başka deyişle, öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 38. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu

Sınıf	9.Sınıf	n	Zarar		Toplam
			Evet	Hayır	
			29	8	37
		Sınıf Sütun%	78,4%	21,6%	100,0%
		Zarar Sütun%	12,4%	16,0%	13,1%
		Toplam	10,2%	2,8%	13,1%
	10.Sınıf	n	64	10	74
		Sınıf Sütun%	86,5%	13,5%	100,0%
		Zarar Sütun%	27,5%	20,0%	26,1%
		Toplam	22,6%	3,5%	26,1%
	11.Sınıf	n	78	11	89
		Sınıf Sütun%	87,6%	12,4%	100,0%
		Zarar Sütun%	33,5%	22,0%	31,4%
		Toplam	27,6%	3,9%	31,4%
	12.Sınıf	n	62	21	83
		Sınıf Sütun%	74,7%	25,3%	100,0%
		Zarar Sütun%	26,6%	42,0%	29,3%
		Toplam	21,9%	7,4%	29,3%
Toplam		n	233	50	283
		Sınıf Sütun%	82,3%	17,7%	100,0%
		Zarar Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
		Toplam	82,3%	17,7%	100,0%

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri incelendiğinde, zararlı olduğunu düşünenler sırasıyla en yüksek oran 11. sınıflarda % 87,6 ile 78 öğrenci, 10. sınıflarda %86,5 ile 64 öğrenci, 9. sınıflarda %78,4 ile 29 öğrenci, 12. sınıflarda %74,7 ile 62 öğrenci olduğu görülmüştür. Zararlı olmadığını düşünenlerin sıralaması ise en yüksek oranla 12. sınıflarda % 25,3 ile 21 öğrenci, 9. sınıflarda %21,6 ile 8 öğrenci, 10. sınıflarda %13,5 ile 10 öğrenci, 11. sınıflarda %12,4 ile 11 öğrenci olduğu görülmüştür. Sınıflar genelinde ise %82,3 ile 233 öğrenci sosyal medyanın zararlı olduğunu düşünürken %17,7 ile 50 öğrenci zararlı olmadığını düşünmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıflara ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=6,324 p=0,097). Bir başka deyişle, öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf seviyelerine göre sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 39. Anne Eğitim Durumu İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu

Anne Eğitim		Zarar		Toplam
		Evet	Hayır	
İlkokul	n	54	8	62
	Anne Eğitim Sütun%	87,1%	12,9%	100,0%
	Zarar Sütun%	23,2%	16,0%	21,9%
	Toplam	19,1%	2,8%	21,9%
Ortaokul	n	37	10	47
	Anne Eğitim Sütun%	78,7%	21,3%	100,0%
	Zarar Sütun%	15,9%	20,0%	16,6%
	Toplam	13,1%	3,5%	16,6%
Lise	n	79	22	101
	Anne Eğitim Sütun%	78,2%	21,8%	100,0%
	Zarar Sütun%	33,9%	44,0%	35,7%
	Toplam	27,9%	7,8%	35,7%
Üniversite	n	63	10	73
	Anne Eğitim Sütun%	86,3%	13,7%	100,0%
	Zarar Sütun%	27,0%	20,0%	25,8%
	Toplam	22,3%	3,5%	25,8%
n		233	50	283
Anne Eğitim Sütun%		82,3%	17,7%	100,0%
Zarar Sütun%		100,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam		82,3%	17,7%	100,0%

Öğrencilerin anne eğitim durumları ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri incelendiğinde, anneleri ilkokul mezunu olanların oranı %87,1 ile 54 öğrenci, üniversite mezunu olanlar %86,3 ile 63 öğrenci, ortaokul mezunu olanlar %78,7 ile 37 öğrenci, ortaokul mezunu olanlar %78,2 ile 79 öğrenci sosyal medyanın zararlı olduğunu düşünmektedir. Annesi lise mezunu olanların %21,8 ile 22, ortaokul mezunu olanlar %21,3 ile 10 öğrenci, üniversite mezunu olanlar %13,7 ile 10 öğrenci, ilkokul mezunu olanlar %12,9 ile 8 öğrenci sosyal

medyanın zararlı olmadığını düşünmektedir. Sınıflar genelinde %82,3 ile 233 zararlı olduğunu, %17,7 ile 50 öğrenci zararlı olmadığını düşündüğü tespit edilmiştir.

Öğrencilerin anne eğitim durumları ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır(Ki kare değeri=3,354 p=0,340). Bir başka deyişle, öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 40. Anne Mesleği İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu

Anne Meslek		Zarar		
		Evet	Hayır	Toplam
Ev Hanımı	n	130	30	160
	Anne Meslek Satır%	81,3%	18,8%	100,0%
	Zarar Sütun%	55,8%	60,0%	56,5%
	Toplam	45,9%	10,6%	56,5%
Memur	n	51	13	64
	Anne Meslek Satır%	79,7%	20,3%	100,0%
	Zarar Sütun%	21,9%	26,0%	22,6%
	Toplam	18,0%	4,6%	22,6%
Serbest Meslek	n	23	2	25
	Anne Meslek Satır%	92,0%	8,0%	100,0%
	Zarar Sütun%	9,9%	4,0%	8,8%
	Toplam	8,1%	,7%	8,8%
İşçi	n	14	3	17
	Anne Meslek Satır%	82,4%	17,6%	100,0%
	Zarar Sütun%	6,0%	6,0%	6,0%
	Toplam	4,9%	1,1%	6,0%
İşsiz	n	8	1	9
	Anne Meslek Satır%	88,9%	11,1%	100,0%
	Zarar Sütun%	3,4%	2,0%	3,2%
	Toplam	2,8%	,4%	3,2%
Diğer	n	7	1	8
	Anne Meslek Satır%	87,5%	12,5%	100,0%
	Zarar Sütun%	3,0%	2,0%	2,8%
	Toplam	2,5%	,4%	2,8%

n	233	50	283
Anne Meslek Satır%	82,3%	17,7%	100,0%
Zarar Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	82,3%	17,7%	100,0%

Anne meslek grupları incelendiğinde annesi; ev hanımı olanların %81,3'ü, memur olanların %79,7'si, serbest meslek sahibi olanların %92'si, işçi olanların %82,2'si, işsiz olanların %88,9'u ve diğer meslek gruplarından olanların %87,5'i sosyal medyanın zararlı olduğu görüşünde oldukları anlaşılmıştır. Diğer taraftan sosyal medyanın zararlı olmadığını düşünen öğrenci anne meslek gruplarına bakıldığında %20,3 memur, %18,8 ev hanımı, %17,6 işçi, %12,5 diğer meslek grupları, %11,1 işsiz ve %8 ile serbest meslek sahibi olduğu anlaşılmıştır.

Öğrencilerin anne meslekleri ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır(Ki kare değeri=2,456 p=0,783). Bir başka deyişle, öğrencilerin anne meslek gruplarına göre sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 41. Baba Eğitim Durumu İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu

Baba Eğitim		Zarar		Toplam
		Evet	Hayır	
İlkokul	n	36	5	41
	Baba Eğitim Satır%	87,8%	12,2%	100,0%
	Zarar Sütun%	15,5%	10,0%	14,5%
	Toplam	12,7%	1,8%	14,5%
Ortaokul	n	28	4	32
	Baba Eğitim Satır%	87,5%	12,5%	100,0%
	Zarar Sütun%	12,0%	8,0%	11,3%
	Toplam	9,9%	1,4%	11,3%
Lise	n	80	19	99
	Baba Eğitim Satır%	80,8%	19,2%	100,0%
	Zarar Sütun%	34,3%	38,0%	35,0%
	Toplam	28,3%	6,7%	35,0%

Üniversite	n	89	22	111
	Baba Eğitim Satır%	80,2%	19,8%	100,0%
	Zarar Sütun%	38,2%	44,0%	39,2%
	Toplam	31,4%	7,8%	39,2%
	n	233	50	283
	Baba Eğitim Satır%	82,3%	17,7%	100,0%
	Zarar Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	82,3%	17,7%	100,0%

Öğrencilerin baba eğitim durumları ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri incelendiğinde, anneleri ilkokul mezunu olanların oranı %87,8 ile 36 öğrenci, ortaokul mezunu olanlar %87,5 ile 28 öğrenci, lise mezunu olanlar %80,8 ile 80 öğrenci, üniversite mezunu olanlar %80,2 ile 89 öğrenci sosyal medyanın zararlı olduğunu düşünmektedir. Babası üniversite mezunu olanların %19,8 ile 22, lise mezunu olanlar %19,2 ile 19 öğrenci, ortaokul mezunu olanlar %12,5 ile 4 öğrenci ve ilkokul mezunu olanlar %12,2 ile 5 öğrenci sosyal medyanın zararlı olmadığını düşünmektedir. Sınıflar genelinde %82,3 ile 233 zararlı olduğunu, %17,7 ile 50 öğrenci zararlı olmadığını düşündüğü tespit edilmiştir.

Öğrencilerin baba eğitim durumları ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=1,943 p=0,584). Bir başka deyişle, öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 42. Baba Mesleği İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu

Baba Meslek		Zarar		Toplam
		Evet	Hayır	
Memur	n	93	25	118
	Baba Meslek Satır%	78,8%	21,2%	100,0%
	Zarar Sütun %	39,9%	50,0%	41,7%
	Toplam	32,9%	8,8%	41,7%
Serbest Meslek	n	96	18	114
	Baba Meslek Satır%	84,2%	15,8%	100,0%
	Zarar Sütun %	41,2%	36,0%	40,3%
	Toplam	33,9%	6,4%	40,3%

İşçi	n	29	2	31
	Baba Meslek Satır%	93,5%	6,5%	100,0%
	Zarar Sütun %	12,4%	4,0%	11,0%
	Toplam	10,2%	,7%	11,0%
İşsiz	n	3	0	3
	Baba Meslek Satır%	100,0%	,0%	100,0%
	Zarar Sütun %	1,3%	,0%	1,1%
	Toplam	1,1%	,0%	1,1%
Diğer	n	12	5	17
	Baba Meslek Satır%	70,6%	29,4%	100,0%
	Zarar Sütun %	5,2%	10,0%	6,0%
	Toplam	4,2%	1,8%	6,0%
	n	233	50	283
	Baba Meslek Satır%	82,3%	17,7%	100,0%
	Zarar Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	82,3%	17,7%	100,0%

Baba meslek grupları incelendiğinde babası; işsiz olanların %100'ü, işçi olanların %93,5'i, serbest meslek sahibi olanların %84,2'si, memur olanların %78,8'i ve diğer meslek gruplarından olan %70,6'sı sosyal medyanın zararlı olduğu görüşünde oldukları görülmektedir. Diğer taraftan sosyal medyanın zararlı olmadığını düşünen öğrenci baba meslek gruplarına bakıldığında %29,4 diğer meslek grupları, %21,2 memur, %15,8 serbest meslek, %6,5 işçi olduğu anlaşılmıştır.

Öğrencilerin baba meslekleri ile sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır(Ki kare değeri=6,217 p=0,183). Bir başka deyişle, öğrencilerin baba mesleklerine göre sosyal medyanın zararlı olup olmadığına ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 43. Gelir Durumu İle Sosyal Medyanın Zararlı Olup Olmaması Durumu

	1250 den az	n	Zarar		Toplam
			Evet	Hayır	
Gelir			48	3	51
		Gelir Satır %	94,1%	5,9%	100,0%
		Zarar Sütun %	20,6%	6,0%	18,0%
		Genel %	17,0%	1,1%	18,0%

1251 ve üzeri	n	185	47	232
	Gelir Satır %	79,7%	20,3%	100,0%
	Zarar Sütun %	79,4%	94,0%	82,0%
	Genel %	65,4%	16,6%	82,0%
Toplam	n	233	50	283
	Gelir Satır %	82,3%	17,7%	100,0%
	Zarar Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	82,3%	17,7%	100,0%

Öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumunu gösteren birleştirilmiş dağılımda sosyal medya ortam ve araçlarının gelirleri 1250 TL'den az olup zararlı olduğunu düşünen öğrenci oranı %94,1, gelirleri 1250 TL'den fazla olan öğrenciler için bu oran % 79,7 dür. Diğer taraftan gelirleri 1250 TL'den az olup zararlı olmadığını düşünen öğrenci oranı %5,9, gelirleri 1250 TL'den fazla olan öğrenciler için bu oran % 20,3 dür. Her iki gelir seviyenin geneline bakıldığında zararlı olduğunu düşünen öğrenci oranı %82,3 zararlı olmadığını düşünen öğrenci oranı ise %11,3 olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumuna göre sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olduğu konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Fisher'ın p değeri= 0,014). Bir başka deyişle gelir durumu 1250 TL'den az olan öğrenciler ile gelir durumu 1251 TL'den fazla olan öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı yönleri olduğu konusunda görüşleri farklılaşmaktadır.

3.10. ONUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 44. Cinsiyet Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama

Zararlı Yönler	n	Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Bayan	
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor		81	72	153
	Zararlı Yön Satır%	52,9%	47,1%	100,0%
	Cinsiyet Sütun%	29,6%	27,8%	28,7%
	Toplam	15,2%	13,5%	28,7%

Ders Çalışmayı Engelliyor	n	72	69	141
	Zararlı Yön Satır%	51,1%	48,9%	100,0%
	Cinsiyet Sütun%	26,3%	26,6%	26,5%
	Toplam	13,5%	12,9%	26,5%
Şiddeti En Üst Düzeye Çıkartıyor	n	7	14	21
	Zararlı Yön Satır%	33,3%	66,7%	100,0%
	Cinsiyet Sütun%	2,6%	5,4%	3,9%
	Toplam	1,3%	2,6%	3,9%
Aile İçi İletişimi Zayıflatıyor	n	65	54	119
	Zararlı Yön Satır%	54,6%	45,4%	100,0%
	Cinsiyet Sütun%	23,7%	20,8%	22,3%
	Toplam	12,2%	10,1%	22,3%
İnsanları Çevrelerine Karşı Duyarsızlaştırıyor	n	41	38	79
	Zararlı Yön Satır%	51,9%	48,1%	100,0%
	Cinsiyet Sütun%	15,0%	14,7%	14,8%
	Toplam	7,7%	7,1%	14,8%
Suç İşlemeye Özendiriyor	n	8	12	20
	Zararlı Yön Satır%	40,0%	60,0%	100,0%
	Cinsiyet Sütun%	2,9%	4,6%	3,8%
	Toplam	1,5%	2,3%	3,8%
	n	274	259	533
	Zararlı Yön Satır%	51,4%	48,6%	100,0%
	Cinsiyet Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	51,4%	48,6%	100,0%

Erkek öğrencilerin sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde %23,7 ile 65 öğrenci aile içi iletişimi zayıflatıyor, %29,6 ile 81 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, %15 ile 41 öğrenci insanları çevrelerine karşı duyarsızlaştırıyor, %26,3 ile 72 öğrenci ders çalışmayı engelliyor, %2,9 ile 8 öğrenci suç işlemeye özendiriyor ve %2,6 ile 7 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkartıyor cevaplarını verdiği görülmektedir.

Bayan öğrencilerin sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde %27,8 ile 72 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, %26,6 ile 69 öğrenci insanları ders çalışmayı engelliyor, %20,8 ile 54 öğrenci i aile içi iletişimi zayıflatıyor, %14,7 ile 38 öğrenci insanları çevrelerine karşı duyarsızlaştırıyor, %5,4 ile 14 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkartıyor ve %4,6 ile 12 öğrenci suç işlemeye özendiriyor cevaplarını verdiği görülmektedir.

Her iki cinsiyetin geneline bakıldığında ise en yüksek oran %28,7 ile 153 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, %26,5 ile 141 ders çalışmayı engelliyor ve %22,3 ile 119 aile içi iletişimi zayıflatıyor cevaplarını verdiklerini görmekteyiz.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=4,439 p=0,488). Bir başka deyişle, öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 45. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıfa Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama

Zararlı Yönler		Sınıflar				Toplam
		9.Sınıf	10.Sınıf	11.Sınıf	12.Sınıf	
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	n	20	45	51	37	153
	Zarar Satır%	13,1%	29,4%	33,3%	24,2%	100,0%
	Sınıf Sütun%	29,0%	31,0%	27,4%	27,8%	28,7%
	Toplam	3,8%	8,4%	9,6%	6,9%	28,7%
Ders Çalışmayı Engelliyor	n	17	35	55	34	141
	Zarar Satır%	12,1%	24,8%	39,0%	24,1%	100,0%
	Sınıf Sütun%	24,6%	24,1%	29,6%	25,6%	26,5%
	Toplam	3,2%	6,6%	10,3%	6,4%	26,5%
Şiddeti En Üst Düzeye Çıkartıyor	n	4	4	5	8	21
	Zarar Satır%	19,0%	19,0%	23,8%	38,1%	100,0%
	Sınıf Sütun%	5,8%	2,8%	2,7%	6,0%	3,9%
	Toplam	,8%	,8%	,9%	1,5%	3,9%
Aile İçi İletişimi Zayıflatıyor	n	14	29	46	30	119
	Zarar Satır%	11,8%	24,4%	38,7%	25,2%	100,0%
	Sınıf Sütun%	20,3%	20,0%	24,7%	22,6%	22,3%
	Toplam	2,6%	5,4%	8,6%	5,6%	22,3%
İnsanları Çevrelerine Karşı Duyarsızlaştırıyor	n	11	27	21	20	79
	Zarar Satır%	13,9%	34,2%	26,6%	25,3%	100,0%
	Sınıf Sütun%	15,9%	18,6%	11,3%	15,0%	14,8%
	Toplam	2,1%	5,1%	3,9%	3,8%	14,8%
Suç İşlemeye Özendiriyor	n	3	5	8	4	20
	Zarar Satır%	15,0%	25,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	Sınıf Sütun%	4,3%	3,4%	4,3%	3,0%	3,8%
	Toplam	,6%	,9%	1,5%	,8%	3,8%

n	69	145	186	133	533
Zarar Satır%	12,9%	27,2%	34,9%	25,0%	100,0%
Sınıf Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	12,9%	27,2%	34,9%	25,0%	100,0%

Öğrencilerin sınıflarına göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde 9. sınıflarda en yüksek oran %29 ile 20 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, en düşük oran %4,3 ile 3 öğrenci suç işlemeye özendiriyor, 10. sınıflarda en yüksek oran %31 ile 45 insanları kendine bağımlı hale getiriyor, en düşük oranla %2,8 ile 4 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor, 11. sınıflarda en yüksek oranla %29,6 ile 55 öğrenci ders çalışmayı engelliyor, en düşük oranla %2,7 ile 5 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor, 12. sınıflarda % 27,8 ile 37 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor ve %3 ile 4 öğrenci suç işlemeye özendiriyor yanıtlarını vermişlerdir.

Sınıflar genelinde ise en yüksek oran %28,7 ile 153 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor ve en düşük oranla %3,8 ile suç işlemeye özendiriyor cevaplarını verdikleri sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=9,284 p=0,862). Bir başka deyişle, öğrencilerin sınıflarına göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 46. Anne Eğitim Durumuna Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama

Zararlı Yönler		Anne Eğitim Durumu				Toplam
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	n	35	22	55	41	153
	Zararlı Yön Satır%	22,9%	14,4%	35,9%	26,8%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun%	28,9%	27,5%	28,5%	29,5%	28,7%
	Toplam	6,6%	4,1%	10,3%	7,7%	28,7%
Ders Çalışmayı Engeliyor	n	38	22	48	33	141
	Zararlı Yön Satır%	27,0%	15,6%	34,0%	23,4%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun%	31,4%	27,5%	24,9%	23,7%	26,5%
	Toplam	7,1%	4,1%	9,0%	6,2%	26,5%

Şiddeti En Üst Düzeye Çıkartıyor	n	4	4	7	6	21
	Zararlı Yön Satır%	19,0%	19,0%	33,3%	28,6%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun%	3,3%	5,0%	3,6%	4,3%	3,9%
	Toplam	,8%	,8%	1,3%	1,1%	3,9%
Aile İçi İletişimi Zayıflatıyor	n	26	20	41	32	119
	Zararlı Yön Satır%	21,8%	16,8%	34,5%	26,9%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun%	21,5%	25,0%	21,2%	23,0%	22,3%
	Toplam	4,9%	3,8%	7,7%	6,0%	22,3%
İnsanları Çevrelerine Karşı Duyarsızlaştırıyor	n	16	6	32	25	79
	Zararlı Yön Satır%	20,3%	7,6%	40,5%	31,6%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun%	13,2%	7,5%	16,6%	18,0%	14,8%
	Toplam	3,0%	1,1%	6,0%	4,7%	14,8%
Suç İşlemeye Özendiriyor	n	2	6	10	2	20
	Zararlı Yön Satır%	10,0%	30,0%	50,0%	10,0%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun%	1,7%	7,5%	5,2%	1,4%	3,8%
	Toplam	,4%	1,1%	1,9%	,4%	3,8%
Toplam	n	121	80	193	139	533
	Zararlı Yön Satır%	22,7%	15,0%	36,2%	26,1%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	22,7%	15,0%	36,2%	26,1%	100,0%

Öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde anneleri ilkökul mezunu olan öğrenciler için en yüksek oran %31,4 ile 38 öğrenci ders çalışmayı engelliyor, en düşük oran %1,7 ile 2 öğrenci suç işlemeye özendiriyor, ortaokul mezunu olanlar için en yüksek oranlarla %27,5 ile 22'ser öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor ve ders çalışmayı engelliyor, en düşük oranla %5 ile 4 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkartıyor, lise mezunu olanlarda en yüksek oranla %28,5 ile 55 öğrenci ders çalışmayı engelliyor, en düşük oranla %3,6 ile 7 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkartıyor, üniversite mezunu olanlarda ise % 29,5 ile 41 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor yanıtlarını vermişlerdir.

Öğrencilerin anne eğitim durumları ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=14,567 p=0,483). Bir başka deyişle, öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 47. Anne Mesleğine Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama

Zararlı Yönler		Anne Meslek Durumu		
		Çalışıyor	Çalışmıyor	Toplam
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	n	56	97	153
	Zarar Satır%	36,6%	63,4%	100,0%
	Anne Meslek Sütun%	28,4%	28,9%	28,7%
	Toplam	10,5%	18,2%	28,7%
Ders Çalışmayı Engeliyor	n	53	88	141
	Zarar Satır%	37,6%	62,4%	100,0%
	Anne Meslek Sütun%	26,9%	26,2%	26,5%
	Toplam	9,9%	16,5%	26,5%
Şiddeti En Üst Düzeye Çıkartıyor	n	7	14	21
	Zarar Satır%	33,3%	66,7%	100,0%
	Anne Meslek Sütun%	3,6%	4,2%	3,9%
	Toplam	1,3%	2,6%	3,9%
Aile İçi İletişimi Zayıflatıyor	n	39	80	119
	Zarar Satır%	32,8%	67,2%	100,0%
	Anne Meslek Sütun%	19,8%	23,8%	22,3%
	Toplam	7,3%	15,0%	22,3%
İnsanları Çevrelerine Karşı Duyarsızlaştırıyor	n	32	47	79
	Zarar Satır%	40,5%	59,5%	100,0%
	Anne Meslek Sütun%	16,2%	14,0%	14,8%
	Toplam	6,0%	8,8%	14,8%
Suç İşlemeye Özendiriyor	n	10	10	20
	Zarar Satır%	50,0%	50,0%	100,0%
	Anne Meslek Sütun%	5,1%	3,0%	3,8%
	Toplam	1,9%	1,9%	3,8%
	n	197	336	533
	Zarar Satır%	37,0%	63,0%	100,0%
	Anne Meslek Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	37,0%	63,0%	100,0%

Öğrencilerin anne meslekleri ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin vermiş oldukları yanıtlara bakıldığında anneleri çalışan öğrenciler %28,4 ile 56 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor yanıtını verirken yine aynı durumdaki öğrenciler için en düşük oran %3,6 ile 7

öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor yanıtlarını vermişlerdir. Anneleri çalışmayan öğrenciler ise aynı şekilde %28,9 ile 97 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, en düşük oran ise %3 ile 10 öğrenci suç işlemeye özendiriyor yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Genel olarak anne meslek durumuna bakıldığında %28,7 ile 153 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor cevabını verirken en düşük oranla %3,8 ile 20 öğrenci suç işlemeye özendiriyor yanıtlarını verdikleri anlaşılmıştır.

Öğrencilerin anne meslekleri ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=2,932 $p=0,710$). Bir başka deyişle, öğrencilerin anne mesleklerine göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 48. Baba Eğitim Durumuna Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama

Zararlı Yönler		Baba Eğitim Durumu				Total
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	n	21	15	55	62	153
	Zararlı Yön Satır%	13,7%	9,8%	35,9%	40,5%	100,0%
	Baba eğitim Sütun%	27,3%	23,8%	29,3%	30,2%	28,7%
	Toplam	3,9%	2,8%	10,3%	11,6%	28,7%
Ders Çalışmayı Engeliyor	n	26	18	46	51	141
	Zararlı Yön Satır%	18,4%	12,8%	32,6%	36,2%	100,0%
	Baba eğitim Sütun%	33,8%	28,6%	24,5%	24,9%	26,5%
	Toplam	4,9%	3,4%	8,6%	9,6%	26,5%
Şiddeti En Üst Düzeye Çıkıyor	n	1	3	5	12	21
	Zararlı Yön Satır%	4,8%	14,3%	23,8%	57,1%	100,0%
	Baba eğitim Sütun%	1,3%	4,8%	2,7%	5,9%	3,9%
	Toplam	,2%	,6%	,9%	2,3%	3,9%
Aile İçi İletişimi Zayıflatıyor	n	18	14	41	46	119
	Zararlı Yön Satır%	15,1%	11,8%	34,5%	38,7%	100,0%
	Baba eğitim Sütun%	23,4%	22,2%	21,8%	22,4%	22,3%
	Toplam	3,4%	2,6%	7,7%	8,6%	22,3%
İnsanları Çevrelerine Karşı Duyarsızlaştırıyor	n	10	9	30	30	79
	Zararlı Yön Satır%	12,7%	11,4%	38,0%	38,0%	100,0%
	Baba eğitim Sütun%	13,0%	14,3%	16,0%	14,6%	14,8%
	Toplam	1,9%	1,7%	5,6%	5,6%	14,8%

Suç İşlemeye Özendiriyor	n	1	4	11	4	20
Zararlı Yön Satır%		5,0%	20,0%	55,0%	20,0%	100,0%
Baba eğitim Sütun%		1,3%	6,3%	5,9%	2,0%	3,8%
Toplam		,2%	,8%	2,1%	,8%	3,8%
n		77	63	188	205	533
Zararlı Yön Satır%		14,4%	11,8%	35,3%	38,5%	100,0%
Baba eğitim Sütun%		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam		14,4%	11,8%	35,3%	38,5%	100,0%

Öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde babaları ilkokul mezunu olan öğrenciler için en yüksek oran %33,8 ile 26 öğrenci ders çalışmayı engelliyor, en düşük oran %1,3 ile 1 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor, ortaokul mezunu olanlar için en yüksek oranlarla %28,6 ile 18 öğrenci ders çalışmayı engelliyor, en düşük oranla %4,8 ile 3 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor, lise mezunu olanlarda en yüksek oranla %29,3 ile 55 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, en düşük oranla %2,7 ile 5 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor, üniversite mezunu olanlarda ise % 30,2 ile 62 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor yanıtlarını vermişlerdir.

Öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=13,829 p=0,539). Bir başka deyişle, öğrencilerin baba eğitim durumları ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 49. Baba Meslek Durumuna Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama

Zararlı yönler		Baba Meslek Durumu		
		Çalışıyor	Çalışmıyor	Toplam
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	n	140	13	153
	Zarar Satır%	91,5%	8,5%	100,0%
	Baba Meslek Sütun%	28,1%	38,2%	28,7%
	Toplam	26,3%	2,4%	28,7%
Ders Çalışmayı Engelliyor	n	134	7	141
	Zarar Satır%	95,0%	5,0%	100,0%
	Baba Meslek Sütun%	26,9%	20,6%	26,5%
	Toplam	25,1%	1,3%	26,5%

Şiddeti En Üst Düzeye Çıkıyor	n	18	3	21
	Zarar Satır%	85,7%	14,3%	100,0%
	Baba Meslek Sütun%	3,6%	8,8%	3,9%
	Toplam	3,4%	,6%	3,9%
Aile İçi İletişimi Zayıflatıyor	n	114	5	119
	Zarar Satır%	95,8%	4,2%	100,0%
	Baba Meslek Sütun%	22,8%	14,7%	22,3%
	Toplam	21,4%	,9%	22,3%
İnsanları Çevrelerine Karşı Duyarsızlaştırıyor	n	74	5	79
	Zarar Satır%	93,7%	6,3%	100,0%
	Baba Meslek Sütun%	14,8%	14,7%	14,8%
	Toplam	13,9%	,9%	14,8%
Suç İşlemeye Özendiriyor	n	19	1	20
	Zarar Satır%	95,0%	5,0%	100,0%
	Baba Meslek Sütun%	3,8%	2,9%	3,8%
	Toplam	3,6%	,2%	3,8%
	n	499	34	533
	Zarar Satır%	93,6%	6,4%	100,0%
	Baba Meslek Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel Toplam	93,6%	6,4%	100,0%

Öğrencilerin baba meslekleri ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin vermiş oldukları yanıtlara bakıldığında babaları çalışan öğrenciler %28,1 ile 140 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor yanıtını verirken yine aynı durumdaki öğrenciler için en düşük oran %3,6 ile 18 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor yanıtlarını vermişlerdir. Babaları çalışmayan öğrenciler ise aynı şekilde %38,2 ile 13 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, en düşük oran ise %2,9 ile 1 öğrenci suç işlemeye özendiriyor yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Genel olarak baba meslek durumuna bakıldığında %28,7 ile 153 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor cevabını verirken en düşük oranla %3,8 ile 20 öğrenci suç işlemeye özendiriyor yanıtlarını verdikleri anlaşılmıştır.

Tablo 50. Gelir Durumuna Göre Sosyal Medyanın Zararlarına İlişkin Sıralama

Zararlı Yönler		Gelir Durumu		
		1250 den az	1251 ve üzeri	Toplam
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	n	32	121	153
	Zarar Satır%	20,9%	79,1%	100,0%
	Gelir Sütun%	28,1%	28,9%	28,7%
	Toplam	6,0%	22,7%	28,7%
Ders Çalışmayı Engeliyor	n	31	110	141
	Zarar Satır%	22,0%	78,0%	100,0%
	Gelir Sütun%	27,2%	26,3%	26,5%
	Toplam	5,8%	20,6%	26,5%
Şiddeti En Üst Düzeye Çıkıyor	n	5	16	21
	Zarar Satır%	23,8%	76,2%	100,0%
	Gelir Sütun%	4,4%	3,8%	3,9%
	Toplam	,9%	3,0%	3,9%
Aile İçi İletişimi Zayıflatıyor	n	25	94	119
	Zarar Satır%	21,0%	79,0%	100,0%
	Gelir Sütun%	21,9%	22,4%	22,3%
	Toplam	4,7%	17,6%	22,3%
İnsanları Çevrelerine Karşı Duyarsızlaştırıyor	n	19	60	79
	Zarar Satır%	24,1%	75,9%	100,0%
	Gelir Sütun%	16,7%	14,3%	14,8%
	Toplam	3,6%	11,3%	14,8%
Suç İşlemeye Özendiriyor	n	2	18	20
	Zarar Satır%	10,0%	90,0%	100,0%
	Gelir Sütun%	1,8%	4,3%	3,8%
	Toplam	,4%	3,4%	3,8%
	n	114	419	533
	Zarar Satır%	21,4%	78,6%	100,0%
	Gelir Sütun%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	21,4%	78,6%	100,0%

Öğrencilerin gelir durumları ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde aile gelirleri 1250TL'den az olan öğrenciler % 28,1 ile 32 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, en düşük oran ise %1,8 ile 2 öğrenci suç işlemeye özendiriyor

yanıtlarını verdikleri anlaşılmıştır. Aile gelirleri 1250TL ve üzeri olan öğrenciler için ise en yüksek oran %28,9 ile 121 öğrenci insanları kendine bağımlı hale getiriyor, en düşük oran ise %3,8 ile 16 öğrenci şiddeti en üst düzeye çıkarıyor cevapların vermiş oldukları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin gelir durumları ile sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=2,009 p=0,848). Bir başka deyişle, öğrencilerin gelir durumlarına göre sosyal medyanın zararlı yönlerine ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

3.11. ONBİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 51. Cinsiyet İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi

Cinsiyet		Şiddet			Toplam
		Evet Hoşlanıyorum	Hayır Hoşlanmıyorum	Bazen Hoşlanıyorum	
Erkek	n	53	56	40	149
	Cinsiyet Satır %	35,6%	37,6%	26,8%	100,0%
	Şiddet Sütun %	62,4%	45,2%	53,3%	52,5%
	Genel %	18,7%	19,7%	14,1%	52,5%
Bayan	n	32	68	35	135
	Cinsiyet Satır %	23,7%	50,4%	25,9%	100,0%
	Şiddet Sütun %	37,6%	54,8%	46,7%	47,5%
	Genel %	11,3%	23,9%	12,3%	47,5%
Toplam	n	85	124	75	284
	Cinsiyet Satır %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%
	Şiddet Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları için evet hoşlanıyorum cevabını veren erkek öğrenciler %62,4 ile 53 kişi şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlandıklarını belirtmiş, kız öğrenci için ise bu oran %37,6 ile 32 kişi olduğu anlaşılmıştır. Hayır hoşlanmıyorum diyenlerin oranı ise erkek öğrenciler için %45,2 ile 56, kız öğrenciler içinse bu oran %54,8 ile 68 öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten bazen hoşlandığını belirten erkek öğrenci oranı %53,3 ile 40 kişi, kız öğrenciler ise %46,7 ile 35 kişi olduğu anlaşılmıştır. Her iki

cinsiyetin genel değerlendirmesinde ise bu oranlar evet hoşlanıyorum cevabını veren öğrenci oranı %29,9 ile 85 kişi, hayır hoşlanmıyorum cevabını veren %43,7 ile 124 kişi ve bazen hoşlanıyorum cevabını veren %26,4 ile 75 kişi olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Ki kare değeri= 6,007 p=0,049). Bir başka deyişle kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmaktadır.

Tablo 52. Sınıflara Göre Medyada şiddet içerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi

Sınıflar		şiddet			Toplam
		Evet hoşlanıyorum	Hayır hoşlanmıyorum	Bazen hoşlanıyorum	
9.sınıf	n	14	13	10	37
	Sınıf Satır %	37,8%	35,1%	27,0%	100,0%
	şiddet Sütun %	16,5%	10,5%	13,3%	13,0%
	Genel %	4,9%	4,6%	3,5%	13,0%
10.sınıf	n	28	29	17	74
	Sınıf Satır %	37,8%	39,2%	23,0%	100,0%
	şiddet Sütun %	32,9%	23,4%	22,7%	26,1%
	Genel %	9,9%	10,2%	6,0%	26,1%
11.sınıf	n	14	46	30	90
	Sınıf Satır %	15,6%	51,1%	33,3%	100,0%
	şiddet Sütun %	16,5%	37,1%	40,0%	31,7%
	Genel %	4,9%	16,2%	10,6%	31,7%
12.sınıf	n	29	36	18	83
	Sınıf Satır %	34,9%	43,4%	21,7%	100,0%
	şiddet Sütun %	34,1%	29,0%	24,0%	29,2%
	Genel %	10,2%	12,7%	6,3%	29,2%
Toplam	n	85	124	75	284
	Sınıf Satır %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%
	şiddet Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre evet şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanıyorum cevabını veren 12. sınıflarda %34,1 ile 29 öğrenci, 10.sınıflarda %32,9 ile 28, 11. ve 9. sınıflarda %16,5 ile 14'er öğrenci hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Sınıflar düzeyinde hayır hoşlanmıyorum diyen en yüksek oran 11. Sınıflarda %37,1 ile 46 öğrenci, 12 sınıflarda %29 ile 36 öğrenci, 10. sınıflarda %23,4 ile 29 öğrenci, 9. sınıflarda %10,5 ile 13 öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı şekilde bazen hoşlanıyorum cevabını veren arasında 11. sınıflarda %40 ile 30 öğrenci, 12. sınıflarda %24 ile 18 öğrenci, 10. sınıflarda %22,7 ile 17 öğrenci ve 9. sınıflarda %13,3 ile 10 öğrenci olduğu sonucuna varılmıştır.

Sınıflar geneline bakıldığında hayır hoşlanmıyorum cevabını veren %43,7 ile 124 öğrenci, evet hoşlanıyorum cevabını veren %29,9 ile 85 öğrenci ve bazen hoşlanıyorum cevabını veren %26,4 ile 75 öğrenci olduğu anlaşılmıştır.

Öğrencilerin sınıf seviyelerine göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Ki kare değeri= 14,000 p=0,030). Bir başka deyişle farklı sınıf seviyelerde öğrenim gören öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmaktadır.

Tablo 53. Anne Eğitim Durumu İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi

Anne Eğitim Düzeyi		Şiddet			Toplam
		Evet Hoşlanıyorum	Hayır Hoşlanmıyorum	Bazen Hoşlanıyorum	
İlkokul	n	21	30	11	62
	Anne Eğitim Satır %	33,9%	48,4%	17,7%	100,0%
	Şiddet Sütun %	24,7%	24,2%	14,7%	21,8%
	Genel %	7,4%	10,6%	3,9%	21,8%
Ortaokul	n	8	20	20	48
	Anne Eğitim Satır %	16,7%	41,7%	41,7%	100,0%
	Şiddet Sütun %	9,4%	16,1%	26,7%	16,9%
	Genel %	2,8%	7,0%	7,0%	16,9%
Lise	n	34	38	29	101
	Anne Eğitim Satır %	33,7%	37,6%	28,7%	100,0%
	Şiddet Sütun %	40,0%	30,6%	38,7%	35,6%
	Genel %	12,0%	13,4%	10,2%	35,6%

Üniversite	n	22	36	15	73
	Anne Eğitim Satır %	30,1%	49,3%	20,5%	100,0%
	Şiddet Sütun %	25,9%	29,0%	20,0%	25,7%
	Genel %	7,7%	12,7%	5,3%	25,7%
Toplam	n	85	124	75	284
	Anne Eğitim Satır %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%
	Şiddet Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%

“Öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanıyor musunuz?” sorusuna anne eğitim durumuna göre verdikleri cevabı gösteren dağılımda evet hoşlanıyorum cevabını veren en yüksek oran anneleri lise mezunu olanlarda %40 ile 34 öğrenci, üniversite mezunu olanlarda %25,9 ile 22 öğrenci, ilkokul mezunu olan %24,7 ile 21 öğrenci, ortaokul mezunu olan %9,4 ile 9 öğrenci olduğu anlaşılmıştır. Genel olarak bakıldığında şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanıyor olanların oranı %29,9 ile 85 öğrencidir. Hayır hoşlanmıyorum cevabını veren öğrenciler arasında anneleri lise mezunu olan öğrenciler %30,6 ile 38 öğrenci, üniversite mezunu olan %29 ile 36 öğrenci, ilkokul mezunu olan %24,2 ile 30 öğrenci, ortaokul mezunu olan %16,1 ile 20 öğrenci olmuştur. Hayır hoşlanmıyorum cevabını verenlerin geneline bakıldığında bu oran %43,7 ile 124 öğrenci olmuştur. Şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten bazen hoşlanıyorum cevabını veren öğrenciler arasında anneleri lise mezunu olan %38,7 ile 29 öğrenci, ortaokul mezunu olan %26,7 ile 20 öğrenci, üniversite mezunu olan %20 ile 15 öğrenci, ilkokul mezunu olan %14,7 ile 11 öğrenci olduğu anlaşılmıştır. Bazen hoşlanıyorum cevabını veren öğrenci genel yüzdesine bakıldığında bu oran %26,4 ile 75 öğrenci olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Ki kare değeri= 12,690 p=0,048). Bir başka deyişle, annelerinin eğitim durumu farklı olan öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmaktadır.

Tablo 54. Baba Eğitim Durumu İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi

Baba Eğitim		Şiddet			Toplam
		Evet Hoşlanıyorum	Hayır Hoşlanmıyorum	Bazen Hoşlanıyorum	
İlkokul	n	13	20	8	41
	Baba Eğitim Satır %	31,7%	48,8%	19,5%	100,0%
	Şiddet Sütun %	15,3%	16,1%	10,7%	14,4%
	Toplam	4,6%	7,0%	2,8%	14,4%
Ortaokul	n	10	14	8	32
	Baba Eğitim Satır %	31,3%	43,8%	25,0%	100,0%
	Şiddet Sütun %	11,8%	11,3%	10,7%	11,3%
	Toplam	3,5%	4,9%	2,8%	11,3%
Lise	n	29	37	34	100
	Baba Eğitim Satır %	29,0%	37,0%	34,0%	100,0%
	Şiddet Sütun %	34,1%	29,8%	45,3%	35,2%
	Toplam	10,2%	13,0%	12,0%	35,2%
Üniversite	n	33	53	25	111
	Baba Eğitim Satır %	29,7%	47,7%	22,5%	100,0%
	Şiddet Sütun %	38,8%	42,7%	33,3%	39,1%
	Toplam	11,6%	18,7%	8,8%	39,1%
Toplam	n	85	124	75	284
	Baba Eğitim Satır %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%
	Şiddet Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%

“Öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanıyor musunuz?” sorusuna baba eğitim durumuna göre verdikleri cevabı gösteren dağılımda evet hoşlanıyorum cevabını veren en yüksek oran babaları üniversite mezunu olanlarda %38,8 ile 33 öğrenci, lise mezunu olanlarda %34,1 ile 29 öğrenci, ilkokul mezunu olan %15,3 ile 13 öğrenci, ortaokul mezunu olan %11,8 ile 10 öğrenci olduğu anlaşılmıştır. Genel olarak bakıldığında şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanıyor olanların oranı %29,9 ile 85 öğrencidir. Hayır hoşlanmıyorum cevabını veren öğrenciler arasında babaları üniversite mezunu olan öğrenciler %42,7 ile 53 öğrenci, lise mezunu olan %29,8 ile 37 öğrenci, ilkokul mezunu olan %16,1 ile 20 öğrenci, ortaokul mezunu olan %11,3 ile 14 öğrenci olmuştur. Hayır hoşlanmıyorum cevabını

verenlerin geneline bakıldığında bu oran %43,7 ile 124 öğrenci olmuştur. Şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten bazen hoşlanıyorum cevabını veren öğrenciler arasında babaları lise mezunu olan %45,3 ile 34 öğrenci, lise mezunu olan %33,3 ile 25 öğrenci, ortaokul ve ilkokul mezunu olan %10,7 ile 7'şer öğrenci olduğu anlaşılmıştır. Bazen hoşlanıyorum cevabını veren öğrenci genel yüzdesine bakıldığında bu oran %26,4 ile 75 öğrenci olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin baba eğitim durumları ile sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=5,359 p=0,499). Bir başka deyişle, öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 55. Anne Mesleği İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi

Anne Meslek		Şiddet			Toplam
		Evet Hoşlanıyorum	Hayır Hoşlanmıyorum	Bazen Hoşlanıyorum	
Ev Hanımı	n	44	74	42	160
	Anne Meslek Satır %	27,5%	46,3%	26,3%	100,0%
	Şiddet Sütun %	51,8%	59,7%	56,0%	56,3%
	Toplam	15,5%	26,1%	14,8%	56,3%
Memur	n	20	25	19	64
	Anne Meslek Satır %	31,3%	39,1%	29,7%	100,0%
	Şiddet Sütun %	23,5%	20,2%	25,3%	22,5%
	Toplam	7,0%	8,8%	6,7%	22,5%
Serbest Meslek	n	7	13	5	25
	Anne Meslek Satır %	28,0%	52,0%	20,0%	100,0%
	Şiddet Sütun %	8,2%	10,5%	6,7%	8,8%
	Toplam	2,5%	4,6%	1,8%	8,8%
İşçi	n	8	4	6	18
	Anne Meslek Satır %	44,4%	22,2%	33,3%	100,0%
	Şiddet Sütun %	9,4%	3,2%	8,0%	6,3%
	Toplam	2,8%	1,4%	2,1%	6,3%
İşsiz	n	5	3	1	9
	Anne Meslek Satır %	55,6%	33,3%	11,1%	100,0%
	Şiddet Sütun %	5,9%	2,4%	1,3%	3,2%
	Toplam	1,8%	1,1%	,4%	3,2%

Diğer	n	1	5	2	8
Anne Meslek Satır %		12,5%	62,5%	25,0%	100,0%
Şiddet Sütun %		1,2%	4,0%	2,7%	2,8%
Toplam		,4%	1,8%	,7%	2,8%
Toplam	n	85	124	75	284
Anne Meslek Satır %		29,9%	43,7%	26,4%	100,0%
Şiddet Sütun %		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam		29,9%	43,7%	26,4%	100,0%

Öğrencilerin anne meslekleri ile sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları incelendiğinde anneleri ev hanımı olan öğrencilerin şiddet içerikli haber ve görüntülerden evet hoşlanıyorum cevabı en yüksek oranda %51,8 ile 44 öğrenci, hayır hoşlanmıyorum cevaplarının %59,7 ile 74 öğrenci ve bazen hoşlanıyorum cevabı %56 ile 42 öğrenci tarafında yine anneleri aynı meslek grubundan olanlar tarafından verildiği tespit edilmiştir. Meslekler grubu genel olarak incelendiğinde ise %43,7 ile 124 öğrenci hayır hoşlanmıyorum, %29,9 ile 85 öğrenci evet hoşlanıyorum ve %26,4 ile bazen hoşlanıyorum cevaplarını verdikleri görülmüştür.

Öğrencilerin anne meslekleri ile sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=9,938 p=0,446). Bir başka deyişle, öğrencilerin anne mesleklerine göre sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 56. Baba Mesleği İle Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi

Baba Meslek	n	Şiddet			Toplam
		Evet Hoşlanıyorum	Hayır Hoşlanmıyorum	Bazen Hoşlanıyorum	
Memur	n	34	52	32	118
	Baba Meslek Satır %	28,8%	44,1%	27,1%	100,0%
	Şiddet Sütun %	40,0%	41,9%	42,7%	41,5%
	Toplam	12,0%	18,3%	11,3%	41,5%
Serbest Meslek	n	34	51	29	114
	Baba Meslek Satır %	29,8%	44,7%	25,4%	100,0%
	Şiddet Sütun %	40,0%	41,1%	38,7%	40,1%
	Toplam	12,0%	18,0%	10,2%	40,1%

İşçi	n	11	11	10	32
	Baba Meslek Satır %	34,4%	34,4%	31,3%	100,0%
	Şiddet Sütun %	12,9%	8,9%	13,3%	11,3%
	Toplam	3,9%	3,9%	3,5%	11,3%
İşsiz	n	0	3	0	3
	Baba Meslek Satır %	,0%	100,0%	,0%	100,0%
	Şiddet Sütun %	,0%	2,4%	,0%	1,1%
	Toplam	,0%	1,1%	,0%	1,1%
Diğer	n	6	7	4	17
	Baba Meslek Satır %	35,3%	41,2%	23,5%	100,0%
	Şiddet Sütun %	7,1%	5,6%	5,3%	6,0%
	Toplam	2,1%	2,5%	1,4%	6,0%
Total	n	85	124	75	284
	Baba Meslek Satır %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%
	Şiddet Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%

Öğrencilerin baba meslekleri ile sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları gösteren tablo incelendiğinde, en yüksek oranla evet sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanıyorum cevabını veren öğrenciler %40 oranla babaları serbest meslek sahibi ve memur, bu grupta en düşük oran%7,1’le babaları diğer meslek gruplarında olanlar olduğu görülmektedir. %41,9 hayır hoşlanmıyorum cevabını veren öğrencilerin babaları memur, en düşük oran ise bu grupta 2,4 ile babaları işsiz olan öğrenciler olduğu anlaşılmaktadır. En yüksek oran %42,7 ile bazen hoşlandığını belirten öğrencilerin baba mesleği memur, en düşük oranda ise %5,3 ile diğer meslek gruplarından olanların olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin baba meslekleri ile sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=5,387 p=0,716). Bir başka deyişle, öğrencilerin baba mesleklerine göre sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 57. Ailelerinin Gelir Durumu İle Sosyal Medyada Şiddet İçerikli Haber ve Görüntüleri İzlemekten Hoşlanma İlişkisi

Gelir Durumu		Şiddet			Toplam
		Evet Hoşlanıyorum	Hayır Hoşlanmıyorum	Bazen Hoşlanıyorum	
1250 den az	n	10	27	14	51
	Gelir Satır %	19,6%	52,9%	27,5%	100,0%
	Şiddet Sütun %	11,8%	21,8%	18,7%	18,0%
	Toplam	3,5%	9,5%	4,9%	18,0%
1251 ve üzeri	n	75	97	61	233
	Gelir Satır %	32,2%	41,6%	26,2%	100,0%
	Şiddet Sütun %	88,2%	78,2%	81,3%	82,0%
	Toplam	26,4%	34,2%	21,5%	82,0%
Toplam	n	85	124	75	284
	Gelir Satır %	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%
	Şiddet Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	29,9%	43,7%	26,4%	100,0%

Ailelerin gelir durumları incelendiğinde 1250 TL'den az olan aile grubunda öğrencilerin hayır hoşlanmıyorum cevapları %52,9 ile 27 öğrenci, bazen hoşlanıyorum cevabını verenler %27,5 ile 14 öğrenci ve evet hoşlanıyorum cevabını veren %19,6 ile 10 öğrenci olduğu görülmüştür. Gelirleri 1250TL ve üzeri olan aile grubu öğrencileri hayır hoşlanmıyorum cevabını %41,6 ile 97, evet hoşlanıyorum cevabını veren %32,2 ile 75 öğrenci ve bazen hoşlanıyorum cevabını veren %26,2 ile 61 öğrenci olduğu anlaşılmıştır. Genel olarak bakıldığında ise oranlar %34,7 ile hayır, %29,9 ile evet ve %26,4 ile bazen hoşlanıyorum cevaplarının verildiği görülmüştür.

Öğrencilerin ailelerinin gelir durumları ile sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=3,464 p=0,177). Bir başka deyişle, ailelerinin gelir durumları ile sosyal medyada şiddet içerikli haber ve görüntüleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmamaktadır.

3.12. ONİKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 58. Cinsiyet İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi

Cinsiyet	Şiddet İçeren Mücadele		
	Evet	Hayır	Toplam
Erkek n	87	62	149
Cinsiyet Satır %	58,4%	41,6%	100,0%
Şiddet İçeren Mücadele Sütun %	58,8%	45,6%	52,5%
Genel %	30,6%	21,8%	52,5%
Bayan n	61	74	135
Cinsiyet Satır %	45,2%	54,8%	100,0%
Şiddet İçeren Mücadele Sütun %	41,2%	54,4%	47,5%
Genel %	21,5%	26,1%	47,5%
Toplam n	148	136	284
Cinsiyet Satır %	52,1%	47,9%	100,0%
Şiddet İçeren Mücadele Sütun %	100,%	100,0%	100,0%
Genel %	52,1%	47,9%	100,0%

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girme durumu erkek öğrenciler için %58,8 ile 87 kişi, bayan öğrenciler için %41,2 ile 61 kişi evet bir başkasıyla şiddet içeren mücadeleye girdim cevabını vermişlerdir. Hayır bir başkasıyla şiddet içeren mücadeleye girmedim cevabını veren erkek öğrenciler %45,6 ile 62 kişi, bu oran kız öğrenciler içinse %54,4 ile 74 kişi olduğu tespit edilmiştir. Her iki cinsiyet genelinde ise bir başkasıyla şiddet içeren mücadeleye girdim %52,1 ile 148 kişi, bir başkasıyla şiddet içeren mücadeleye girmedim %47,1 ile 136 öğrencidir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girme durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Fisher'ın p değeri= 0,032). Bir başka deyişle kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girme durumlarına ilişkin görüşleri farklılaşmaktadır.

Tablo 59. Sınıf İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi

Eylemler		Sınıf				Toplam
		9.Sınıf	10.Sınıf	11.Sınıf	12.Sınıf	
Vurma Tokat Atma Ya da Yumruklama	n	14	31	32	26	103
	Eylem Satır %	13,6%	30,1%	31,1%	25,2%	100,0%
	Sınıf Sütun %	25,9%	31,0%	28,1%	26,8%	28,2%
	Genel %	3,8%	8,5%	8,8%	7,1%	28,2%
Sözel Hakarete Bulunma	n	18	32	46	32	128
	Eylem Satır %	14,1%	25,0%	35,9%	25,0%	100,0%
	Sınıf Sütun %	33,3%	32,0%	40,4%	33,0%	35,1%
	Genel %	4,9%	8,8%	12,6%	8,8%	35,1%
Tehdit Etmek Amacıyla ya da Vücut Dilini Kullanma	n	15	24	24	22	85
	Eylem Satır %	17,6%	28,2%	28,2%	25,9%	100,0%
	Sınıf Sütun %	27,8%	24,0%	21,1%	22,7%	23,3%
	Genel %	4,1%	6,6%	6,6%	6,0%	23,3%
Zarar Verici Bir Aletle Saldırma	n	1	3	0	1	5
	Eylem Satır %	20,0%	60,0%	,0%	20,0%	100,0%
	Sınıf Sütun %	1,9%	3,0%	,0%	1,0%	1,4%
	Genel %	,3%	,8%	,0%	,3%	1,4%
Sözlü veya Fiziksel Tacizde Bulunma	n	5	9	7	8	29
	Eylem Satır %	17,2%	31,0%	24,1%	27,6%	100,0%
	Sınıf Sütun %	9,3%	9,0%	6,1%	8,2%	7,9%
	Genel %	1,4%	2,5%	1,9%	2,2%	7,9%
Küçümseme ya da Birini İstemediği Bir Şey İçin Zorlama	n	1	1	5	8	15
	Eylem Satır %	6,7%	6,7%	33,3%	53,3%	100,0%
	Sınıf Sütun %	1,9%	1,0%	4,4%	8,2%	4,1%
	Genel %	,3%	,3%	1,4%	2,2%	4,1%
Toplam	n	54	100	114	97	365
	Eylem Satır %	14,8%	27,4%	31,2%	26,6%	100,0%
	Sınıf Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	14,8%	27,4%	31,2%	26,6%	100,0%

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları incelendiğinde öğrencilerin başvurduğu en yüksek orandaki şiddet eylemi sözel hakarete bulunma 9. sınıflarda %14,1 ile 18 öğrenci, 10. sınıflarda %25,1 ile 32 öğrenci, 11. sınıflarda %35,9 ile 46 öğrenci ve 12. sınıflarda %25 ile 232 öğrenci olarak görülmektedir. En yüksek oranda başvurulan ikinci eylem ise 9. sınıflarda %27,8 ile 15 öğrenci tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma, 10. sınıflarda %31 ile 31 öğrenci vurma ve 12. sınıflarda % 26,8 ile 26 öğrenci tokat atma ya da yumruklama, 11. sınıflar içinde %28,2 ile 24 öğrenci tehdit etme amacıyla vücut dilini kullanma eylemlerinde bulunmuşlardır. Bütün sınıfların geneline bakıldığında ise en yüksek oran %35,1 ile 128 öğrenci sözel hakarete bulunma eylemini gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=14,31 p=0,523. Bir başka deyişle, öğrenim gördükleri sınıflar farklı olan öğrencilerin okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 60. Anne Eğitim Durumu İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi

Eylemler		Anne Eğitim Durumu				Toplam
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
Vurma Tokat Atma ya da Yumruklama	n	28	20	31	24	103
	Eylem Satır %	27,2%	19,4%	30,1%	23,3%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	33,3%	31,7%	24,8%	25,8%	28,2%
	Genel %	7,7%	5,5%	8,5%	6,6%	28,2%
Sözel Hakarete Bulunma	n	23	24	47	34	128
	Eylem Satır %	18,0%	18,8%	36,7%	26,6%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	27,4%	38,1%	37,6%	36,6%	35,1%
	Genel %	6,3%	6,6%	12,9%	9,3%	35,1%
Tehdit Etmek Amacıyla Vücut Dilini Kullanma	n	21	15	27	22	85
	Eylem Satır %	24,7%	17,6%	31,8%	25,9%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	25,0%	23,8%	21,6%	23,7%	23,3%
	Genel %	5,8%	4,1%	7,4%	6,0%	23,3%
Zarar Verici Bir Aletle Saldırma	n	2	0	2	1	5
	Eylem Satır %	40,0%	,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	2,4%	,0%	1,6%	1,1%	1,4%
	Genel %	,5%	,0%	,5%	,3%	1,4%

Sözlü veya Fiziksel Tacizde Bulunma	n	8	3	12	6	29
	Eylem Satır %	27,6%	10,3%	41,4%	20,7%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	9,5%	4,8%	9,6%	6,5%	7,9%
	Genel %	2,2%	,8%	3,3%	1,6%	7,9%
Küçümseme Ya da Birini İstemediği Bir Şey İçin Zorlama	n	2	1	6	6	15
	Eylem Satır %	13,3%	6,7%	40,0%	40,0%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	2,4%	1,6%	4,8%	6,5%	4,1%
	Genel %	,5%	,3%	1,6%	1,6%	4,1%
Total	n	84	63	125	93	365
	Eylem Satır %	23,0%	17,3%	34,2%	25,5%	100,0%
	Anne Eğitim Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	23,0%	17,3%	34,2%	25,5%	100,0%

Öğrencilerin anne eğitim durumu ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumlarında anneleri ilkökul mezunu olan öğrencilerin en fazla başvurduğu şiddet eylemi %33,3 ile 28 öğrenci vurma tokat atma ya da yumruklama, anneleri ortaokul mezunu olanlarda %38,1 ile 24 öğrenci, lise mezunu olanlarda %37,6 ile 47 öğrenci ve üniversite mezunu olanlarda %36,6 ile 34 öğrencinin en fazla başvurduğu şiddet eyleminin sözel hakarete bulunma olarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin anne eğitim durumu ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=10,233 p=0,805). Bir başka deyişle, anne eğitim durumu farklı olan öğrencilerin okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 61. Baba Eğitim Durumu İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi

Eylemler		Baba Eğitim Durumu				Toplam
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
Vurma Tokat Atma Ya da Yumruklama	n	18	13	33	39	103
	Eylem Satır %	17,5%	12,6%	32,0%	37,9%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun %	32,1%	31,0%	24,3%	29,8%	28,2%
	Genel %	4,9%	3,6%	9,0%	10,7%	28,2%

Sözel Hakarete Bulunma	n	16	16	47	49	128
	Eylem Satır %	12,5%	12,5%	36,7%	38,3%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun %	28,6%	38,1%	34,6%	37,4%	35,1%
	Genel %	4,4%	4,4%	12,9%	13,4%	35,1%
Tehdit Etmek Amacıyla Vücut Dilini Kullanma	n	13	8	36	28	85
	Eylem Satır %	15,3%	9,4%	42,4%	32,9%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun %	23,2%	19,0%	26,5%	21,4%	23,3%
	Genel %	3,6%	2,2%	9,9%	7,7%	23,3%
Zarar Verici Bir Aletle Saldırma	n	2	0	1	2	5
	Eylem Satır %	40,0%	,0%	20,0%	40,0%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun %	3,6%	,0%	,7%	1,5%	1,4%
	Genel %	,5%	,0%	,3%	,5%	1,4%
Sözlü Veya Fiziksel Tacizde Bulunma	n	6	3	10	10	29
	Eylem Satır %	20,7%	10,3%	34,5%	34,5%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun %	10,7%	7,1%	7,4%	7,6%	7,9%
	Genel %	1,6%	,8%	2,7%	2,7%	7,9%
Küçümseme Ya da Birini İstemediği Bir Şey İçin Zorlama	n	1	2	9	3	15
	Eylem Satır %	6,7%	13,3%	60,0%	20,0%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun %	1,8%	4,8%	6,6%	2,3%	4,1%
	Genel %	,3%	,5%	2,5%	,8%	4,1%
Toplam	n	56	42	136	131	365
	Eylem Satır %	15,3%	11,5%	37,3%	35,9%	100,0%
	Baba Eğitim Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	15,3%	11,5%	37,3%	35,9%	100,0%

Öğrencilerin baba eğitim durumu ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumlarında babaları ilkokul mezunu olan öğrencilerin en fazla başvurduğu şiddet eylemi %32,1 ile 18 öğrenci vurma tokat atma ya da yumruklama, babaları ortaokul mezunu olanlarda %38,1 ile 16 öğrenci, lise mezunu olanlarda %34,6 ile 47 öğrenci ve üniversite mezunu olanlarda %37,4 ile 49 öğrencinin en fazla başvurduğu şiddet eyleminin sözel hakarete bulunma olarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin baba eğitim durumu ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=10,949 p=0,756). Bir başka deyişle, baba eğitim durumu farklı olan öğrencilerin okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 62. Anne Mesleği İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi

Eylemler		Anne Meslek Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Vurma Tokat Atma Ya da Yumruklama	n	34	69	103
	Eylem Satır %	33,0%	67,0%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	25,6%	29,7%	28,2%
	Genel %	9,3%	18,9%	28,2%
Sözel Hakarete Bulunma	n	48	80	128
	Eylem Satır %	37,5%	62,5%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	36,1%	34,5%	35,1%
	Genel %	13,2%	21,9%	35,1%
Tehdit Etmek Amacıyla Vücut Dilini Kullanma	n	32	53	85
	Eylem Satır %	37,6%	62,4%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	24,1%	22,8%	23,3%
	Genel %	8,8%	14,5%	23,3%
Zarar Verici Bir Aletle Saldırma	n	1	4	5
	Eylem Satır %	20,0%	80,0%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	,8%	1,7%	1,4%
	Genel %	,3%	1,1%	1,4%
Sözlü Veya Fiziksel Tacizde Bulunma	n	9	20	29
	Eylem Satır %	31,0%	69,0%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	6,8%	8,6%	7,9%
	Genel %	2,5%	5,5%	7,9%
Küçümseme Ya da Birini İstemediği Bir Şey İçin Zorlama	n	9	6	15
	Eylem Satır %	60,0%	40,0%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	6,8%	2,6%	4,1%
	Genel %	2,5%	1,6%	4,1%
Toplam	n	133	232	365
	Eylem Satır %	36,4%	63,6%	100,0%
	Anne Meslek Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	36,4%	63,6%	100,0%

Öğrencilerin anne mesleği ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumlarında anneleri çalışıyor olan öğrencilerin en fazla başvurduğu şiddet eylemi %36,1 ile

48 öğrenciyle sözel hakarete bulunma ve yine aynı şiddet eylemi için anneleri çalışmayan öğrencilerde %34,5 ile 80 öğrenci olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin anne mesleği ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=5,183 p=0,394). Bir başka deyişle, anne mesleği farklı olan öğrencilerin okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 63. Baba Mesleği İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişki

Eylem		Baba Meslek Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Vurma Tokat Atma Ya da Yumruklama	n	95	8	103
	Eylem Satır %	92,2%	7,8%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	27,8%	34,8%	28,2%
	Genel %	26,0%	2,2%	28,2%
Sözel Hakarete Bulunma	n	123	5	128
	Eylem Satır %	96,1%	3,9%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	36,0%	21,7%	35,1%
	Genel %	33,7%	1,4%	35,1%
Tehdit Etmek Amacıyla Vücut Dilini Kullanma	n	79	6	85
	Eylem Satır %	92,9%	7,1%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	23,1%	26,1%	23,3%
	Genel %	21,6%	1,6%	23,3%
Zarar Verici Bir Aletle Saldırma	n	5	0	5
	Eylem Satır %	100,0%	,0%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	1,5%	,0%	1,4%
	Genel %	1,4%	,0%	1,4%
Sözlü Veya Fiziksel Tacizde Bulunma	n	25	4	29
	Eylem Satır %	86,2%	13,8%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	7,3%	17,4%	7,9%
	Genel %	6,8%	1,1%	7,9%

Küçümseme Ya da Birini İstemediği Bir Şey İçin Zorlama	n	15	0	15
	Eylem Satır %	100,0%	,0%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	4,4%	,0%	4,1%
	Genel %	4,1%	,0%	4,1%
Toplam	n	342	23	365
	Eylem Satır %	93,7%	6,3%	100,0%
	Baba Meslek Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	93,7%	6,3%	100,0%

Öğrencilerin baba mesleği ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumlarında babaları çalışıyor olan öğrencilerin en fazla başvurduğu şiddet eylemi %36 ile 123 öğrenciyle sözel hakarete bulunma, anneleri çalışmayan öğrenciler içinse %34,8 ile 8 öğrenci vurma, tokat atma ya da yumruklama olarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin baba mesleği ile okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri=5,803 p=0,326). Bir başka deyişle, baba mesleği farklı olan öğrencilerin okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları farklılaşmamaktadır.

Tablo 64. Ailelerinin Gelir Durumu İle Okul ve Çevresinde Şiddet İçeren Eylemlerde Bulunma İlişkisi

Eylem		Gelir Durumu		Toplam
		1250 den az	1251 ve üzeri	
Vurma Tokat Atma Ya da Yumruklama	n	22	81	103
	Eylem Satır %	21,4%	78,6%	100,0%
	Gelir Sütun %	29,7%	27,8%	28,2%
	Genel %	6,0%	22,2%	28,2%
Sözel Hakarete Bulunma	n	25	103	128
	Eylem Satır %	19,5%	80,5%	100,0%
	Gelir Sütun %	33,8%	35,4%	35,1%
	Genel %	6,8%	28,2%	35,1%
Tehdit Etmek Amacıyla Vücut Dilini Kullanma	n	16	69	85
	Eylem Satır %	18,8%	81,2%	100,0%
	Gelir Sütun %	21,6%	23,7%	23,3%
	Genel %	4,4%	18,9%	23,3%

Zarar Verici Bir Aletle Saldırma	n	1	4	5
	Eylem Satır %	20,0%	80,0%	100,0%
	Gelir Sütun %	1,4%	1,4%	1,4%
	Genel %	,3%	1,1%	1,4%
Sözlü Veya Fiziksel Tacizde Bulunma	n	7	22	29
	Eylem Satır %	24,1%	75,9%	100,0%
	Gelir Sütun %	9,5%	7,6%	7,9%
	Genel %	1,9%	6,0%	7,9%
Küçümseme Ya da Birini İstemediği Bir Şey İçin Zorlama	n	3	12	15
	Eylem Satır %	20,0%	80,0%	100,0%
	Gelir Sütun %	4,1%	4,1%	4,1%
	Genel %	,8%	3,3%	4,1%
Toplam	n	74	291	365
	Eylem Satır %	20,3%	79,7%	100,0%
	Gelir Sütun %	100,0%	100,0%	100,0%
	Genel %	20,3%	79,7%	100,0%

Ailelerinin gelir durumuna göre okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları incelendiğinde ailelerinin gelirleri 1250TL'den az olan öğrencilerin şiddet eylemleri arasında en fazla kullandıkları eylem % 33,8 ile 25 öğrenci sözel hakarete bulunma olduğu, aynı şiddet eylemi için aile gelirleri 1250TL ve üzeri olan öğrencilerin oranı %35,4 ile 103 öğrenci olduğu sonucuna varılmıştır.

Ailelerinin gelir durumuna göre okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ki kare değeri= 0,498 p= 0,992). Bir başka deyişle, ailelerini gelir durumları farklı olan öğrencilerin okul ve çevresinde şiddet içeren eylemlerde bulunma durumları farklılaşmamaktadır.

3.13. ONÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME AİT BULGULAR ve YORUMLAR

3.13.1. Odak Grup Görüşmesi Analiz ve Sonuçları

1. Sosyal medya denildiğinde aklınıza ilk olarak ne geliyor ve gün içerisinde sosyal medya ortam ve araçlarına vakit ayırıyor musunuz?

Görüşme sırasında birinci soruda vurgulanan en noktalar; odak grup görüşmelerine katılan öğretmenlerin her biri kendilerini düzenli birer sosyal medya kullanıcısı olarak tanımlamamakla birlikte, sosyal medya araçlarını farklı sürelerde kullandıklarını belirtmişler ve farklı anlamlarda da olsa sosyal medya tanımlarını yapmışlardır.

Odak grup görüşmelerine katılan öğretmenlerin sosyal medya ilişkin yapmış oldukları öğretmen tanımlamaları şu şekildedir;

Ö1: ... Facebook, Twitter, e-posta hesapları, Youtube, Tv ve gazetelerin ilk sayfaları gibi pek çok şey aklıma geliyor.

Ö2: ... Sosyal medya denilince iletişim aklıma geliyor. Toplumun her kesimini farklı şekilde etkileyen değiştiren sanal etkileşim ağı olarak tanımlayabilirim... İnsanlara zaman ve mekân sınırlaması olmadan duygu düşünce ve bilgi gibi pek çok konuda paylaşım ve tartışmaya olanak sunan, yaygın olarak kullanılan önemli bir iletişim aracı...

Ö3: ... Instagram, Twitter, Facebook ilk aklıma gelen isimler bunlar, bunları da görsel basından ve öğrencilerimizden duydum...

Ö4: ... Sosyal medya internet yoluyla insanların düşüncelerinin, ilgilerinin, yeteneklerinin meraklarının anlık olarak paylaşıldığı ortam aklıma geliyor... Sosyal ağlarla binlerce kişiye online bağlantı kurup, duygu ve düşünceler paylaşılabilir. ... ancak bilinçsiz kullanmak ve kimleri etkileyebileceğimizin farkında olmamak kötü sonuçlar doğurabilir...

Ö5: ... özellikle Web ortamı aklıma geliyor. Teknolojik gelişmelerden uzak durmak ve reddetmek bizi yaşadığımız dünyadan uzak kılar...

Grup üyelerinin genelinin sosyal medya denildiğinde akıllarına ilk olarak iletişim ve anlık paylaşım geldiği, diğerlerinin ise bazı sosyal medya araçları geldiği yapılan görüşme sonucunda anlaşılmıştır.

2. Sosyal medyayı en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz?

Odak grup görüşmelerine katılan öğretmenlerin sosyal medya kullanım amaçlarına ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Ö1: ... en çok. Facebook ve e-posta hesaplarımı cep telefonundan kontrol ediyorum, bazen de müzik dinlemek için Youtube'u kullanıyorum. En çok da üyesi olduğum sitelerdeki hesaplarımı kontrol etmek için kullanıyorum...

Ö2: ...bilgi paylaşımı amaçlı kullanıyorum... Artık günümüzde sosyal medyadan uzak kalmak neredeyse imkânsız gibi bu sebepten dolayı günün büyük bir bölümünde bu araçlarla vakit geçiriyorum... Haber kaynaklarına ulaşma ve eğitim içerikli siteleri tercih ediyorum...

Ö3: ... Sadece Facebook hesabım var. 3 ay öncesine kadar Facebook hesabım da yoktu. Vakit ayıramıyorum, günde en fazla 10 dakika, önceliklerim farklı... Sosyal medyayı en çok uzun zamandır görmediğim, uzakta olan arkadaş dostlarımla görüşmek, eski öğrencilerimle iletişim içinde olabilmek ve onlardan kopmamak amacı ile kullanıyorum...

Ö4:” ...Günlük olarak eğitim ile ilgili gelişmeleri takip edip, öğrencilerim için farklı bilgi ve kaynakları ulaşabilmek amacıyla ve e-posta hesabı mı kontrol etmek için kullanıyorum...”

Ö5: “Her gün ortalama 3-4 saat ayırıyorum. Eğlenmek, bilgi almak, dostlarımla aynı platformda buluşmak ve iletişim amaçlarıyla kullanıyorum...”

Yapılan tartışmada katılımcıların sosyal medya ortam ve araçlarını üyesi oldukları sitelerdeki hesaplarına ulaşma, video paylaşılan sitelerde müzik dinleme, bilgi paylaşımı, haber kaynaklarına ulaşım, kendi alanlarını ilgili ve genel eğitim amaçlı eğitim sitelerine ulaşım, eğlenmek, arkadaşlarıyla aynı platformda buluşmak ve iletişim amaçlı kullandıkları sonucuna varılmıştır.

3. Sosyal medyanın öğrenci tutum ve davranışları üzerinde *olumlu-olumsuz etkili olduğuna inanıyor musunuz? Nedenleri?*

Sosyal medya ortam ve araçlarının öğrencilerin tutum ve davranışların üzerindeki olumlu-olumsuz etkileri açısından öğretmenlerin değerlendirmeleri şu şekildedir;

Ö1: "...Gündemi takip etmeleri açısından faydalı olduğuna inanıyorum ancak öğrencileri birbirlerinden uzaklaştırdığını ve yalnızlaştırdığını düşünüyorum... Olumsuz etkilerinin olumlulardan daha fazla olduğunu düşünüyorum..."

Ö2: "...etkileri onların sosyal medyayı kullanım amacına göre değişkenlik gösteriyor. Bu konuda objektif veriler olmadan öğrenci tutumları hakkında net bir fikir yürütmek zor olsa da eğitimi destekler yönde kullanıldığı izlerini oluşmuyor.... Daha çok zaman geçirmek eğlence oyun gibi amaçlarla kullanılıyor. Bu durum onların zamanı iyi kullanma, gelecek için hedef belirleme gibi yerine getirmesi gereken dönemsel yaşam becerilerini, hayata bakış açılarını eğilimlerini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir..."

Ö3: "...Öğrencilerimiz sosyal medyayı derslerini faydalı olabilecek şekilde kullanmıyorlar. Oysaki onlara çok faydalı olabilir. Ne kadar gereksiz işe yaramaz, etik olmayan her türlü tutum, davranış ve sözler sosyal medya aracılığıyla utanç olmadan paylaşılıyor. Erkek öğrenciler şiddete daha fazla eğilim gösteriyor. Küçük yaşta çocuklar ne kadar kötü, olumsuz, ahlak dışı olay bir davranış varsa buradan öğrendiklerini düşünüyorum. Olumlu yönlerine tanık olmadım da değil. En işe yarar tarafı da yapamadıkları, çözemedikleri, bilemedikleri soruları birbirlerine gönderip ders çalışıyorlar..."

Ö4: "Kontrolsüz sosyal medya kullanımıyla, öğrenciler girecekleri kapıları seçmekte zorlanıyorlar. Çünkü sosyal medya "kim o?" diye sormadan herkesi içine çekebiliyor. Aile kontrolü bu anlamda çok önemli..."

Ö5: "...Öğrenciler üzerinde olumlu yönleri olduğunu kabul ediyorum, ancak olumsuzluklarının da eğitimcilerin ve ebeveynlerin türlü önlemlerine rağmen önüne geçemedikleri de bir gerçektir. Çünkü biz yetişkinlerde onlar üzerinde neyin, ne kadar etkili olduğunu kestirememekteyiz. Kimi istatistikler de göstermektedir ki, özellikle kitlesel eylemlerin facebook ve diğer sosyal medya

ağlar üzerinden yapıldığı ve gençler üzerindeki yetişkin kontrolünün kalktığı gerçektir. Olumsuz örnekler bir virüs gibi yayılıyor...”

Ö6: “Öğrencilerin daha az sosyal olmalarına neden olmaktadır. Bırakın dışarı çıkmak evde aile ile birlikte yemek yemek bile istememekteler... İnternet üzerinden oynanan şiddet içerikli oyunların çocuklarda şiddet eğilimini artırdığını düşünmekteyim... Gençlerin zamanlarının büyük bir bölümünü okul ortamı yerine dijital ortamlarda geçirdiklerini düşünüyorum. Bu nedenle okuldan uzaklaşma uyku sorunları, sinirlilik depresyon ve anti-sosyal eğilim gibi sorunların artmasında önemli bir role sahip olduğu kanısındayım... Olumlu yönünden bakacak olursak, hızlı ve etkili bir şekilde toplu iletişimi olanak sağladığı için paylaşımların daha kolay gerçekleşmesini sağlamıştır. Doğru kullanıldığında öğrencilerin kendi deneyimlerini, çalışmalarını, paylaşımlarına fırsatı verebilir... Ayrıca diğer taraftan öğrenciler için fırsat eşitliğine olanak sağlayarak bu fırsatları olumlu yönde kullanabilmelerine destek olabilir...”

Değerlendirmelere bakacak olursak öğretmenlerin öğrencilerin sosyal medya ortamlarında bulunmalarının ve araçlarını kullanmalarının davranışları üzerindeki etkileri konusunda olumlu olabilecek davranışları şu şekilde özetlemek mümkündür; gündemi takip edebilmeleri, derslerine faydalı olabilecek şekilde kullanmaları, yapamadıkları, bilemedikleri soruları birbirlerine gönderip paylaşmada bulunabilmeleri, hızlı ve etkili bir toplu iletişim olanağı sağlaması, kendi deneyimlerini ve çalışmalarını paylaşma olanağı sunması ve en önemlisi doğru kullanıldığında fırsat eşitliğini sağlaması olarak gösterilebilir.

Olumsuz sayılabilecek etkilerini ise şu şekilde özetlemek mümkündür; öğrencileri birbirlerinden uzaklaştırdığı, yalnızlaştırdığı, daha çok eğlence amaçlı kullanıldığı için zamanı iyi kullanma konusunda sıkıntı yaşadıkları, olumsuz örneklerin küçük yaştaki çocukları etkilediği, daha az sosyal olmaları nedeniyle dışarı çıkmak yerine evde bilgisayar karşısında zamanlarını geçirdikleri, bu durumun okuldan uzaklaşma, uyku sorunları, sinirlilik ve anti sosyal eğilim gibi sorunların artmasında önemli olduğunu, özellikle kitlesel eylemlerin facebook ve diğer sosyal ağlar üzerinden yapıldığı ve gençler üzerindeki yetişkin kontrolünün kalktığı yönündedir.

4. Size göre sosyal medya ortam ve araçlarının öğrenciler açısından zararlı ya da yararlı yönleri var mı? Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Sosyal medya ortam ve araçlarının öğrenciler açısından zararlı ya da yararlı yönleri konusundaki öğretmen değerlendirmeleri şu şekildedir;

Ö2: "...sınırlanmadığında öğrencilerin ders çalışmasını engellemekle..., sanal ortamda geçirilen zaman ve içeriği öğrencileri gerçeklik algısından uzaklaştırabilmektedir..."

Ö3: Doğru ve etik kullanılırsa sosyal medya gerçekten bizlere ve öğrencilere çok güzel ortam ve imkânlar sunuyor... Kontrol edilmeli.... .. özellikle ailelerin bu konuda bilinçli olmaları şart.

Ö4: "Sosyal medya ortamları gençlerimize gerçek hayatlarında olmayan bir özgüven veriyor. Nicknamelerle sosyal medyanın içinde olan çocuk normal hayatta kurmaya cesaret edemeyip, utanıp çekineceği yorumları sakınmadan paylaşabiliyor. Yararlı ise herhangi bir ekstra çabaya girmeden ilgi duyduğu konularda bilgi sahibi olabiliyor, günceli takip edebiliyor..."

Ö6: "Kişilerin özel hayatlarını deşifre etmesi, sosyal ağlarda harcanan zamanın gitgide artması, dersleri ayrılan zamanın azalması ve ders notlarının düşmesi, sağlıklı ilişki kurmayı engellemesi, bireyleri soyutlayarak gerçek hayattan koparmasını olumsuz etkileri olarak sayabiliriz. Olumlu yanlarına gelirsek içe dönük kişilerin sosyal medya aracılığıyla dışa dönük ve paylaşımcı olabilmesi insanlarla etkileşim için ucuz ve kolay bir yol sunulması zaman ve mekân kısıtlanmaması ve bilgiye kolay erişim sağlamasını da olumlu yönleri olarak sayabiliriz..."

Yapılan tartışmalarda öğrenciler açısından zararlı yönleri konusundaki değerlendirmeler; derslere ayrılan zamanda azalmaya neden olması, ders çalışmalarını engellemesi, akademik başarılarının düşmesi, kişilerin özel hayatlarını deşifre etmesi, sağlıklı ilişki kurmayı engellemesi, bireyleri gerçek hayattan koparması, gençlerde gerçekte olmayan özgüven verip normal hayatlarında kurmaya cesaret edemeyip söyleyemedikleri şeyleri profillerinde kullandıkları isimlerle çekinmeden paylaşabiliyor olmalarını olumsuz yanları olarak gösterebiliriz.

Öğretmenlerin olumlu yanların konusundaki değerlendirmeleri şöyle sıralayabiliriz; herhangi bir ekstra çabaya girmeden ilgi duydukları konularda kolayca bilgiye erişmelerini, içe dönük kişilerin sosyal medya aracılığıyla dışa dönük paylaşımcı olabilmelerini, insanlarla etkileşimin ucuz ve kolay bir yol sunması olarak sıralayabiliriz.

5. Size göre sosyal medyada şiddet içeren oyunlar, haberler ve videolar öğrenciler için kötü örnek olur mu? Oluyorsa hangi yönlerden?

Ö2: “Şiddet içeren yayınlar haberler ve videoların suça eğilimli bireylerin yetişmesine neden olmasının yanında çeşitli psikolojik yöntemler fark ettirilmeden kullanılarak onların kişilikler üzerinde istenmedik kalıcı etkiler yaratılma riskini de içinde barındırıyor...”

Ö4: “Her ne kadar bireysel özgürlük önemliyse de gelişim çağındaki çocuklar için bu tarz oyunlar kesinlikle engellenmelidir. Şiddet normal bir olaymış gibi gösterilmemelidir. Çocuklar bu ortamlarda kontrol edilmelidir.”

Ö5: “Şiddet içeren oyunların gençler açısından olumlu olabilecek yanı, şiddeti oyunlar içinde yaşayıp duyum sağladığını ifade eden pedagogların varlığına rağmen bana göre şiddet içeren oyunların kontrolsüzce kullanılması çocuklardaki şiddeti yönetiyor ve bu şiddet duygularını sosyal ortama aktarmalarına neden oluyor...”

Ö6: “Çocuğun zihinsel gelişiminde 12 yaşına kadar soyut ve somut ayrımı netleşmediği için öğrendiği ve gördüğü her şeyi gerçek kabul edilmektedir. Sosyal medya geleneksel medyadaki şiddetin ergenler tarafından tüketilmesi bir çeşit sistematik duyarsızlaştırma da yaratabilir. Sürekli karşılaşılan şiddet sahneleri çocuk ve ergenlerde ölüm, yaralanma ve benzer şeyler karşısında daha duyarsız hale gelmelerini sağlayabilir.”

Odak grup tartışmalarında katılımcıların tamamı sosyal medyada şiddet içeren oyun, haber ve videoların öğrenciler için kötü örnek olduğu konusunda fikir birliğindedir. Yapılan yorumları özetleyecek olursak; çocuğun zihinsel gelişiminde 12 yaşa kadar tam olarak soyut-somut kavramlarının belirginleşmediği için öğrendiği ve gördüğü her şeyi gerçek kabul ettiği, bu tarz içerikli yayınların tüketilmesinin çocuklarda bir çeşit şiddete karşı duyarsızlaşma yaratabileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca şiddet içeren oyun, haber ve videoların suça eğilimli bireyler yetişmesine neden olabileceği, özellikle şiddet içeren oyunların çocuklar için engellenmesi gerektiği, bu tarz oyunlarda şiddetin normal bir davranışmış gibi gösterilmesinden dolayı, buradan öğrenilen davranışların sosyal hayatlarına yansıtılabileceğini düşünmektedirler.

3.13.2. Sonuç

Günümüzde sosyal medya ortam ve araçları, eğlenmek, oyun oynamak, bilgi edinmek, iletişim kurmak, vakit geçirmek vb. nedenlerden dolayı öğrenciler tarafından sıklıkla kullanılarak sosyal medya önemli oranda bir sosyalleşme ortamı olarak görülmektedir. Erçetin ve İli'nin (2012) yapmış oldukları çalışmalarında sosyal medya ortam ve araçlarına ulaşamadıklarında öğrenciler çeşitli davranış değişikliği sergiledikleri, ulaştıkları dönemlerde ise akran grupları arasındaki sosyal faaliyetleriyle aile içi iletişimi azalttıkları, çeşitli sorumlulukları erteledikleri sonucuna varmışlardır. Ayrıca yine aynı çalışmada öğrencilerin sosyal medya kullanımının sınırlandırılmasıyla çeşitli tepkiler verdikleri, sinirlilik, saldırganlık ve çatışma hali içinde olduklarını belirtmişleridir.

Odak grup görüşmelerinden de anlaşılacağı gibi sosyal medyanın kişiliklere, zamana, yere, konuya ve diğer birçok faktöre göre değişen etkileri söz konusu olmaktadır. Tıpkı internette olduğu gibi sosyal medya kullanımı da sosyal etkileşimi güçlendirici, zayıflatıcı ve tamamlayıcı etkilerde bulunmaktadır. İnsanlarla etkileşim için ucuz ve kolay bir yol sunması, zaman ve mekân kısıtlaması tanımaması güçlendirici etkiler içinde sayılabilir. Olumsuz olarak değerlendirecek olursak insanların ailesi ve arkadaşlarıyla yüz yüze ilişki kurmasını engellemesi, iletişimi azaltması konularını söyleyebiliriz. Özellikle içine kapanık bireyler günlük yaşamdaki sosyalleşememelerinin kendileri için yarattığı sıkıntıyı sosyal medyayı kullanarak aşmak yoluna gidebilmektedirler. Bu kişiler için sosyal medya bir nevi kendilerine güvenlerini yeşertmeye çalıştıkları yerlerdir. Önemli etkilerden birisi de kısa sürede yeni bir ilişkinin kurulması ve yine kısa sürede ilişkilerin sonlanmasının sosyal medyada daha kolay olmasıdır (Hazar,2011: s.158).

İnternet Kurulunun Türkiye'nin üç büyük ilinde 2011 yılında yapmış olduğu çalışmada sosyal paylaşım sitelerinde harcadığı zamanın kendilerini olumsuz etkilediğine inanan çocukların %60'ı derslerine yeterince zaman ayıramadığını, %24'ü arkadaşlarına yeterince zaman ayıramadığını, %21'i ailesine yeterince zaman ayıramadığını, %17'si kendi yaşına uygun olmayan bilgi ve içerikle karşılaştığını ve %10'u da sosyal etkinliklere yeterince zaman ayıramadığını olumsuzluk sebebi olarak göstermiştir. Bu sonuçlar odak grup görüşmelerinde çıkan olumsuz etkilerini destekler niteliktedir.

Günümüzde şiddetin toplumu en önemli problemlerinden biri olduğu ve hemen hemen herkesin yaşamında var olduğu dikkate alınırsa, toplumdaki şiddet olaylarında önemli bir azalma için toplumdaki tüm bireylerin şiddete karşı tutumlarını ve şiddet davranışına tahammüllerini değiştirmek çok yönlü çabaları gerektirmektedir. Geleneksel medya ve sosyal medyadaki şiddet

görüntüleri ve içeriklerin paylaşımı toplumun her kesiminde ve özellikle okullardaki şiddet sorununa katkıda bulunduğu düşünüldüğü için bu iletişim araçlarında şiddeti kabul eden hatta özenilen bir davranış algısından çok nefret edilen bir algıya dönüştürmek önemlidir.

Bildiğimiz gibi saldırganlık tükenen bir şey olmayıp, hayat boyu varlığını sürdüren bir güdüdür. Şiddete kullandıkça çoğalır, dozu giderek artar. Şiddeti kaldırmanın tek yolu, başlamasına hiç fırsat vermemek olabilir. Bu nedenle yeni çocukların gelişim çağına dönmek, oradan işe başlamak doğru olacaktır. Bir çocuğa verilebilecek en büyük hediye, yaşadığımız belki de giderek dozu artan bir ölçüde bağımlısı olduğumuz şiddetin aldığımız ve bırakacağımız miras gibi aktarılmasını önlemek ve bu döngüyü kırmak olacaktır.

Sosyal medya ortam ve araçlarını öğrenciler üzerindeki olumlu-olumsuz etkilerine ilişkin öğretmenler tarafından yapılan yorumlar ilgili çalışmalarda yorumlarla büyük ölçüde paralellik göstermektedir. Bu sonuç, okulumuzda görev yapan okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğretmenlerini ve okul disiplin kurulu öğretmenlerinin konuyla ilgili duyarlılıklarının yüksek olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İçinde yaşadığımız bilgi toplumunda her geçen gün gelişen iletişim teknolojileri sayesinde çok önemli sosyal değişimler yaşanmaktadır. Yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte sosyal medya kavramı toplumun büyük bir kesiminin hayatlarına nüfuz etmiş bulunmaktadır. Sosyal medyanın en önemli ürünlerinden olan sosyal ağlarda genç-yetişkin herkesin profili bulunmakta ve sosyal ihtiyaçlarını ve günlük iletişimlerini bu ağlar üzerinden gerçekleştirmektedirler.

“Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Öğrenci Davranışlarına Etkisi (GaziÇiftliği Anadolu Lisesi Örneği)” konulu tezin amacı, sosyal medya ortamlarında bulunmalarının ve araçlarını kullanmalarının ortaöğretim öğrencileri üzerinde istenmeyen davranış, şiddet ve suç olaylarına etkilerine ilişkin öğrenci, okul rehber ve disiplin kurulu öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Söz konusu öğrenci grubunun şiddet içerikli görüntü ve haberlerden nasıl etkilendiği temel değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak tespit edilmeye çalışılmış ve çeşitli değişkenler arasında istatistiki anlamlılık düzeylerine bakılarak karşılaştırmalar yapılmıştır.

Araştırma GaziÇiftliği Anadolu Lisesinde 9., 10., 11., ve 12. sınıflarda öğrenim gören 150 erkek ve 137 bayan olmak üzere toplam 287 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. (Tablo 3)

Uygulanan ankete 9. sınıftan 37, 10. sınıftan 74, 11. Sınıftan 90 ve 12. Sınıftan 86 öğrenci katılmıştır. (Tablo 4)

Baba eğitim durumunda en yüksek oran üniversite ve lise mezunu olarak görülmektedir. Anne eğitim durumunda ise en yüksek oran lise daha sonra üniversite mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Çocuk eğitiminde anne çok önemli bir yere sahiptir. Anne eğitim durumu baba eğitim durumuna düşük kaldığı ve ev hanımı oranının diğer meslek gruplarına göre yüksek olduğu anlaşılmaktadır. (Tablo 5, 6)

Öğrencilerin baba meslek durumları incelendiğinde %41,8 memur ve %40,1 serbest meslek sahibi olduğu, anne meslek durumlarında ise %56,4 ev hanımı ve %22,6 memur olduğu tespit edilmiştir. (Tablo 7, 8)

Öğrencilere sosyal medya denilince akıllarına ilk gelen sırasıyla iletişim, eğlence, paylaşım ve anlık erişim gelmektedir ve araştırmaya katılan öğrencilerin %93,7'si sosyal ağları kullanmaktadırlar. (Tablo 10, 11)

Odak grup görüşmelerinde katılımcılar sosyal medya denildiğinde akıllarına ilk olarak iletişim ve anlık paylaşım akıllarına geldiği, diğerlerinin ise akıllarına bazı sosyal medya araçların geldiği yapılan görüşme sonucunda anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük kullanım süreleri ise % 31,7'si günde 1-3 saat, %28,6'sı günde 30dk-1 saat arası ve diğerleri de farklı sürelerde kullandıkları tespit edilmiştir.(Tablo 13)

Öğrenciler sosyal medyayı kullanım amaçlarını sırasıyla; online sohbet etme, gündemi takip etme, oyun oynamak, arkadaşlarını takip etme, zaman geçirmek paylaşımında bulunmak ve araştırma yapmak olarak belirtmişlerdir. Gençlerin interneti oyun oynama, online sohbet etme, arkadaş bulma, ve mesajlaşma gibi iletişim yöntemlerini kullandıkları yapılan araştırmalarda (Şahin ve diğerleri (2010), Kimberly (1999), Pavica (2009) ve Kahyaoğlu (2011)) tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırma bulgusu alan yazındaki sonuçlar arasında paralellik bulunduğunu söyleyebiliriz.

Odak grup tartışmalarında ise katılımcıların sosyal medya ortam ve araçlarını üyesi oldukları sitelerdeki hesaplarına ulaşma, video paylaşılan sitelerde müzik dinleme, bilgi paylaşımı, haber kaynaklarına ulaşım, kendi alanlarını ilgili ve genel eğitim amaçlı eğitim sitelerine ulaşım, eğlenmek, arkadaşlarıyla aynı platformda buluşmak ve iletişim amaçlı kullandıkları sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin %81,2'i sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olduğu görüşünde olup, zararlarını şu şekilde sıralamışlardır; %27 insanları kendine bağımlı hale getiriyor, %24,7 aile içi iletişimi zayıflatıyor, %24,1 ders çalışmayı engelliyor, %14,9 insanları çevrelerine karşı duyarsızlaştırıyor ve %4,6 şiddeti en üst düzeye çıkarıyor ve suç işlemeye cevaplarını vermişleridir. (Tablo 15)

Odak grup tartışmalarına katılan öğretmenlerin öğrencilerin sosyal medya ortamlarında bulunmalarının ve araçlarını kullanmalarının davranışları üzerindeki etkilerini şu şekilde belirtmişlerdir; gündemi takip etmelerini, derslerine faydalı olabilecek şekilde kullanmalarını, hızlı ve etkili bir toplu iletişim olanağı sağlamasını, kendi deneyimlerini ve çalışmalarını

paylaşma olanağı sunmasını ve en önemlisi doğru kullanıldığında fırsat eşitliğine olanak sağlamasını olumlu olabilecek etkileri olarak göstermişlerdir.

Olumsuz sayılabilecek etkilerini ise şu şekilde özetlemişlerdir; öğrencileri birbirlerinde uzaklaştırdığı, yalnızlaştırdığı, daha çok eğlence amaçlı kullanıldığı için zamanı iyi kullanma konusunda sıkıntı yaşadıkları, olumsuz örneklerin küçük yaştaki çocukları etkilediği, daha az sosyal olmaları nedeniyle dışarı çıkmak yerine evde bilgisayar karşısında zamanlarını geçirdikleri, bu durumun okuldan uzaklaşma, uyku sorunları, sinirlilik ve anti sosyal eğilim gibi sorunların artmasında önemli olduğunu, özellikle kitlesel eylemlerin facebook ve diğer sosyal ağlar üzerinden yapıldığı ve gençler üzerindeki yetişkin kontrolünün kalktığı yönündedir

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre sosyal ağları kullanım durumlarına bakıldığında erkeklerin %93,3'ü, bayan öğrencilerin %94,2'sinin kullandıkları görülmektedir. Öğrenim gördükleri sınıflara göre de bu rakamlar paralellik göstermektedir. Sosyal ağ kullanım durumları anne baba eğitim ve meslek durumlarına göre de farklılaşmadığı (Tablo 20, 21, 22) görülmektedir.

Öğrencilerin gelir durumları ile sosyal ağ kullanım durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($0,007 < 0,05$). Bir başka deyişle, öğrencilerin gelir durumları ile sosyal ağ kullanım durumları farklılaşmaktadır. Bu durumu ülkemiz ekonomik koşulları incelendiğinde aile gelir durumları 1250 TL'den az olan öğrencilerin internet kullanım ücretlerinin yüksek olmasından dolayı sosyal ağlara bağlanamamalarının sonucu olarak görülebilir. (Tablo 23)

Diğer taraftan öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarını kullanımına yönelik amaçları cinsiyet değişkenlerine göre incelendiğinde (Tablo 24), öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal medyayı kullanma amaçları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($0,010 < 0,05$). Bir başka deyişle kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin sosyal medyayı kullanma amaçları farklılaşmaktadır. Kâhyaoğlu (2011) ve Bostancı (2010) erkeklerin kız öğrencilere göre sosyal medyayı sosyal etkileşimde kullanmaya yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulmuşlardır.

Araştırma bulguları yapılmış olan diğer araştırma bulguları ile çoğunlukla tutarlı görülmektedir. Mumtaz (2001) çocukların internet kullanma durumlarını incelediği araştırmasında, erkek çocukların daha çok oyun oynadığı, kız çocukların ise daha çok arkadaşları ile e-mail için kullandığı görülmüştür. Bayraktar (2001), ergenler üzerinde yaptığı çalışmasında ergen erkeklerin kızlara göre daha fazla web de gezinme amaçlı kullandıkları, ergen erkeklerin, oyun ve bilimsel içerikli siteleri daha fazla ziyaret ederken, kız ergenler online sohbet, daha çok

girdiklerini görülmüştür. Börü (2000) ise internet kullanımında her iki cinsiyetteki öğrencilerin de kullanım amaçlarının öncelikle haberleşmek ve sohbet etmek olduğunu ifade ederek cinsiyet açısından internet kullanım amacının benzer olduğunu belirtmiştir. Çavuş (2003) da yine erkeklerin kadınlara göre daha fazla oyun oynamayı sevdiğini ifade etmiştir.

Malaney (2004) erkekler sohbet etmeye, oyun oynamaya daha fazla vakit ayırdıkları görülmüştür. Nai ve Kirkup (2005) ise İngiltere'deki ve Çin'deki üniversite öğrencilerinin internet kullanma durumlarının incelendiği bir araştırmada Her iki ülkede de erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla e-mail alıp gönderme, sohbet etme (chat) ve oyun oynamaya daha fazla zaman harcadıkları bulunmuştur. Baytemir'in (2006) yapmış olduğu analizler sonucunda interneti sohbet amacıyla kullanma kızlara göre erkek öğrenciler arasında dört katı daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Bir başka araştırmacı Bayraktar (2001) kızların erkeklere göre daha çok sohbet amacı ile kullandıklarını ifade etmiştir. Bu bulgular, araştırma bulguları ile tutarlı olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan araştırma bulgularımızın diğer araştırma (Batıgün, 2011; Subrahmanyam ve Lin, 2007) bulgularıyla tutarlılık göstermediği çalışmalarda vardır. Bu araştırmalarda kullanım amaçları ile cinsiyet değişkeni arasında paralellik görülmektedir.

Diğer taraftan öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara, anne baba eğitim ve meslek durumlarına göre sosyal medya kullanım amaçlarında bir farklılık tespit edilmemiştir. (Tablo 25, 26, 27, 28, 29, 30)

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri, öğrenim gördüğü sınıfları, anne baba eğitim ve meslek ve gelir durumları ile sosyal ağ kullanım süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrencilerin %82,3 gibi bir çoğunlukla sosyal medyanın zararlı olduğu görüşünde oldukları Tablo 37 incelendiğinde görülmektedir ve öğrenim gördükleri sınıfları, anne baba eğitim ve meslek durumlarına ile sosyal medyanın zararlı olduğuna ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.(Tablo 38, 39, 40, 41, 42)

Tablo 43 incelendiğinde sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olduğunu düşünen öğrenci oranı %82,3 olduğu görülmektedir. Aynı zamanda ailelerin gelir durumu değişkenine göre sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olduğu konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($0,014 < 0,05$). Bir başka deyişle gelir durumu 1250 TL'den az olan öğrenciler ile gelir durumu 1251 TL'den fazla olan öğrencilerin sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı olduğu konusunda görüşleri farklılaşmaktadır. Aile gelirlerine göre sosyal ağları kullanım

oranlarına bakıldığında, aile gelirleri 1250 TL'den az olan öğrencilerin sosyal ağları diğer gelir grubuna oranla daha az kullandıklarını görmekteyiz. Bu grupta bulunan öğrencilerin kullanım sürelerinin de az olması zararlı olduğunu düşündüklerinden kaynaklanabilir.

Araştırmada öğrencilerin cinsiyet, öğrenin gördükleri sınıflar, anne baba eğitim ve meslek ve gelir durumları ile sosyal medyanın zararlarına ilişkin görüşlerinin farklılaşmadığı tespit edilmiştir. (Tablo 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50)

Odak grup tartışmalarında öğrenciler açısından zararlı yönleri konusundaki değerlendirmeler; derslere ayrılan zamanda azalmaya neden olması, ders çalışmalarını engellemesi, akademik başarılarının düşmesi, kişilerin özel hayatlarını deşifre etmesi, sağlıklı ilişki kurmayı engellemesi, bireyleri gerçek hayattan koparması, gençlerde gerçekte olmayan özgüven verip normal hayatlarında kurmaya cesaret edemeyip söyleyemedikleri şeyleri profillerinde kullandıkları isimlerle çekinmeden paylaşabiliyor olmalarını olumsuz yanları olarak gösterilebilir.

Öğretmenlerin olumlu yanların konusundaki değerlendirmeleri şöyle sıralayabiliriz; herhangi bir ekstra çabaya girmeden ilgi duydukları konularda kolayca bilgiye erişmelerini, içe dönük kişilerin sosyal medya aracılığıyla dışa dönük paylaşımcı olabilmelerini, insanlarla etkileşimin ucuz ve kolay bir yol sunması olarak sıralanabilir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları (Tablo 51) için erkek öğrenciler %62,4'ü şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlandıklarını belirtmiş, kız öğrenci için ise bu oran %37,6 olduğu anlaşılmıştır. Hayır hoşlanmıyorum diyenlerin oranı ise erkek öğrenciler için %45,2, kız öğrenciler içinse bu oran %53,8 olduğu tespit edilmiştir. Şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten bazen hoşlandığını belirten erkek öğrenci oranı %53,3, kız öğrenciler ise %46,7 olduğu anlaşılmıştır.

Bu durumda öğrencilerin cinsiyetlerine göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($0,049 < 0,05$). Bir başka deyişle kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmaktadır.

Şahan (2007) kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumlarını şu şekilde yorumlamıştır; toplumumuzun, ataerkil bir toplum olduğu düşünüldüğünde ve saldırganlığın da daha çok fiziksel olarak algılanıp kabul edilmesi bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olabilir. Erkek bireylerin daha aktif olduğu toplumumuz da kızların daha çok pasif olarak davranışlarını sergilemesi ve fiziksel güç olarak da erkeğe göre

daha zayıf olması kızların saldırganlık puanlarının, erkeklere göre daha düşük çıkmasında etkili olabilir. Tüm bunların yanında medya ve televizyonlarda özellikle saldırgan figür olarak erkeklerin baskın olması ergenlik dönemi gibi model arayışında olan ergenlerin bu figürleri model alması araştırma sonuçlarının oluşmasında etkili olmuş olabilir. Bulut (2008) ve Çalık (2009) yapmış oldukları araştırmada erkeklerin şiddete daha yatkın olduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç araştırmadaki kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumlarının farklı olmasını destekler niteliktedir.

Öğrencilerin sınıf seviyelerine göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları (Tablo 52) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($0,030 < 0,05$). Bir başka deyişle farklı sınıf seviyelerde öğrenim gören öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin, sınıf düzeyine göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgulara bakıldığında, sınıf düzeyine göre şiddet içerikli görüntü ve haberlerden hoşlanma durumlarına ilişkin en yüksek oranın 12. sınıf öğrencilerine ait olduğu görülmektedir. Bunu 10. sınıf öğrencileri ve 9. ve 11 sınıf öğrencileri izlediği görülmektedir. Bu bulgular değerlendirildiğinde araştırmada böyle bir bulgunun ortaya çıkmasında değişik etkenler etkili olmuş olabilir. Özellikle son yıllarda, ülkemizin önemli bir sorunu haline gelen üniversite seçme sınavı bu araştırma sonuçlarını da etkilemiş olabilir. Araştırma sonuçlarına göre, sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberlerden hoşlanma oranlarını diğer sınıflara göre daha yüksek çıkması buna örnek olabilir. Son sınıf öğrencilerinin oranlarını yüksek çıkması üniversite giriş sınav stresinden kaynaklanabilir. Sınava yönelik toplumsal ve ailevi baskılar sonucu öğrencilerin saldırgan davranışlarında artış meydana gelebilir. Özgür (2011) araştırmasında öğrencilerin sınıfları yükseldikçe, başka bir anlatımla yaşları ilerledikçe, şiddet eğilimlerinde artış görüldüğü sonucuna varmıştır. Şiddet eğilimlerini araştıran diğer bir çalışmada da Salmon (1998) bu durumun tam tersini yani yaşla birlikte şiddet eğiliminin azalacağı görüşünü savunmaktadırlar. Yapmış olduğumuz araştırma bulgusu Salmon (1998) araştırma bulgularıyla örtüşmemektedir.

Tablo 53 incelendiğinde öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($0,048 < 0,05$).

Öğrencilerin şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumlarına göre karşılaştırdığımızda anne eğitim durumuna göre verdikleri cevabı gösteren dağılımda evet hoşlanıyorum cevabını veren en yüksek oran anneleri lise mezunu olanlarda %40, üniversite

mezunu olanlarda %25,9, ilkokul mezunu olan %24,7, ortaokul mezunu olan %9,4 olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak bakıldığında şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanıyor olanların oranı %29,9. Hayır hoşlanmıyorum cevabını veren öğrenciler arasında anneleri lise mezunu olan öğrenciler %30,6, üniversite mezunu olan %29, ilkokul mezunu olan %24,2, ortaokul mezunu olan %16,1 olmuştur. Hayır hoşlanmıyorum cevabını verenlerin geneline bakıldığında bu oran %43,7'dir. Şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten bazen hoşlanıyorum cevabını veren öğrenciler arasında anneleri lise mezunu olan %38,7, ortaokul mezunu olan %26,7, üniversite mezunu olan %20, ilkokul mezunu olan %14,7 olduğu anlaşılmıştır. Bazen hoşlanıyorum cevabını veren öğrenci genel yüzdesine bakıldığında bu oran %26,4 olduğu sonucuna varılmıştır.

Baba eğitim, anne baba meslek ve gelir durumlarına göre şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Odak grup tartışmalarında katılımcıların tamamı sosyal medyada şiddet içeren oyun, haber ve videoların öğrenciler için kötü örnek olduğu konusunda fikir birliğindedir. Yapılan yorumlarda; çocuğun zihinsel gelişiminde 12 yaşa kadar tam olarak soyut-somut kavramlarının belirginleşmediği için öğrendiği ve gördüğü her şeyi gerçek kabul ettiği, bu tarz içerikli yayınların tüketilmesinin çocuklarda bir çeşit şiddete karşı duyarsızlaşma yaratabileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca şiddet içeren oyun, haber ve videoların suça eğilimli bireyler yetişmesine neden olabileceği, özellikle şiddet içeren oyunların çocuklar için engellenmesi gerektiği, bu tarz oyunlarda şiddetin normal bir davranışmış gibi gösterilmesinden dolayı, buradan öğrenilen davranışların sosyal hayatlarına yansıtılabileceğini düşünmektedirler.

Tablo 58'de öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girme durumları incelendiğinde erkek öğrenciler için %58,8 evet, bayan öğrenciler için %41,2 evet cevabını vermişlerdir. Hayır bir başkasıyla şiddet içeren mücadeleye girmedim cevabını veren erkek öğrenciler %45,6, bu oran kız öğrenciler içinse %54,4 olduğu tespit edilmiştir. Her iki cinsiyet genelinde ise bir başkasıyla şiddet içeren mücadeleye girdim %52,1, bir başkasıyla şiddet içeren mücadeleye girmedim %47,1.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girme durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($0,032 < 0,05$). Bir başka deyişle kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girme durumlarına ilişkin görüşleri farklılaşmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmada Şahan (2007) lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Erkek öğrencilerin saldırganlık düzeyinin, kız öğrencilerin saldırganlık düzeyinden daha yüksek olduğu sonucuna

ulaşmıştır (Şahan, 2007). Öte yandan, çocukluk döneminden itibaren birçok ailede, erkek çocuğun vurması, tekme atması genellikle normal, hatta memnuniyetle karşılanmakta ve erkek rolünün de böyle bir rol olduğu söylenmektedir. Tekme-tokat atmanın kıza yakışmadığı, ayıp olduğu şeklindeki rolü de kız çocuğuna verilmektedir (Serpemen, 1999).

Diğer değişkenler incelendiğinde sınıf, anne baba eğitim ve meslek ve gelir durumları ile bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girme durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Odak grup görüşmelerinde sosyal medyanın kişilere birçok faktöre göre değişen etkileri söz konusu olmaktadır. Tıpkı internette olduğu gibi sosyal medya kullanımı da sosyal etkileşimi güçlendirici, zayıflatıcı ve tamamlayıcı etkilerde bulunmaktadır. İnsanlarla etkileşim için ucuz ve kolay bir yol sunması, zaman ve mekân kısıtlaması tanımaması güçlendirici etkiler içinde sayılabilir. Olumsuz olarak değerlendirecek olursak insanların ailesi ve arkadaşlarıyla yüz yüze ilişki kurmasını engellemesi, iletişimi azaltması konularını söylenilebilir. Özellikle içine kapanık bireyler günlük yaşamdaki sosyalleşmemelerinin kendileri için yarattığı sıkıntıyı sosyal medyayı kullanarak aşmak yoluna gidebilmektedirler. Bu kişiler için sosyal medya bir nevi kendilerine güvenlerini yeşertmeye çalıştıkları yerlerdir.

Sonuç olarak, sosyal medya ortam ve araçlarını öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin GaziÇiftliği Anadolu Lisesinde öğrencilere uygulanan anket sonucunda ulaşılan bulgular ilgili çalışmalardaki yorumlarla Calvert ve Tan (1994) , Irwin ve Gross (1995), Anderson (1997), Griffiths (1997), Slater vd.(2003), Anderson vd. (2001), Bayraktar'ın (2001), Balkıs vd. (2005), Bushman ve Huesmann (2006), Ulusoy (2008), Burke vd.(2009), Dunne vd.(2009), Parker (2009), Sanaktekin ve Aydın (2010), Vural ve Bat (2010), Kıran (2011), Rosen'in (2011) bazı konularda paralellik göstermektedir

Öneriler:

Araştırma sunucunda elde ettiğimiz veriler, okulumuzda öğrenim gören öğrencilerin konuyla ilgili duyarlılıklarının yüksek olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

- Gençlerin günümüz iletişim teknolojilerini doğru düzgün, olumlu yönde kullanmalarında anne-babalarının olduğu kadar öğretmenlerinde üstlenmeleri gereken görevler bulunmaktadır. Gençlerin bu teknolojileri bilinçli olarak kullanmaları için çeşitli eğitici kurslara katılımları sağlanmalı ve gençlere bu doğrultuda yön vermelidir.
- Sosyal medyanın işlevi öğrenci ve velilere anlatılmalı, daha doğru kullanımı özendirilmeli,

- Öğrencilerin eğlence ile şiddet arasında ayırım yapabilmeleri için gençler eğitilmeli ve anne ve babaların çocuklarına bu konuda model olmaları sağlanmalı,
- Medya okuryazarlığı sadece ortaokullarda değil liselerde de zorunlu bir ders olarak okutulmalı,
- Gençlerin sosyal medyayı yaratıcı ve araştırmaya dönük kullanması özendirilmeli,
- Sosyal medyanın işlevi öğrencilere anlatılmalı, daha doğru kullanımı özendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ahmed, I., Qazi, F.,Q (2011) Deciphering The Social Costs of Social Networking Sites (Sns) For University Students, African Journal Of Business Management Vol. 5(14), Pp. 5664-5674, 18 July, 2011, Available Online At [Http://Www.Academicjournals.Org/AJBM](http://www.Academicjournals.Org/AJBM) Erşim Tarihi: 16.06.2012
- Anderson, C.A. (1997). "Effects of Violent Movies And Trai Hostility on Hostile Feelings and Aggressive Thoughts". *Aggressive Behavior*, 23
- Anderson CA, Bushman BJ. (2001). Effects of Violent Video Games on Aggressive Behavior, Aggressive Cognition, Aggressive Affect, Physiological Arousal, and Prosocial Behavior: A Meta-Analytic Review of The Scientific Literature *Psychol Sci*, 12:353–9
- Aydın, A.(2000). *Sınıf Yönetimi*, Alfa Yayıncılık, İstanbul
- Aydın, B. (2001). "İlköğretim Okullarında Sınıf Disiplininin Sağlanması" Yayımlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu
- Başar, H. (2004). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Bakış, N. (2006). *Görsel Medya Ekseninde Orta Öğretim Çağı Gençliğinin Şiddet Eğilimlerinin İncelenmesi (İstanbul İli Uygulaması)*, Yüksek Lisans, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
- Balay, R.(2003). *2000'li Yıllarda Sınıf Yönetimi*, Sandal Yayınları, Ankara
- Balcı, A. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Pegem Akademi
- Balkız, M.,Duru, E.&Buluş, M. (2005). Şiddete Yönelik Tutumların Özyeterlilik, Medya, Şiddete Yönelik İnanç, Arkadaş Grubu ve Okula Bağlılık Duygusu İle İlişkisi, *Ege Eğitim Dergisi*, 6(2)
- Batgün, A.,D. ve Kılıç, N.(2011). İnternet Bağımlılığı İle Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler, *Türk Psikoloji Dergisi*, Haziran 2011, 26 (67), 1-10
- Baytemir, K.,(2006). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bazı Demografik Özelliklerine ve Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerine Göre İnterneti Kullanma Amaçlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Bayraktar, F., (2001). *İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi İzmir
- Bell, A. (2009). *Exploring Web 2.0: Second Generation Interactive Tools -Blogs, Podcasts, Wikis, Networking, Virtual Worlds and More*, Georgetown: Katy Crossing Press.
- Beril Z., VURAL, A., BAT, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5)
- Beşdok, D. (2007). *Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Önleyebilme Yeterliklerinin Değerlendirilmesi (Kayseri İli Örneği)*,Y. Lisans, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

- Bilgi, A. (2005). *Bilgisayar Oyunu Oynayan ve Oynamayan İlköğretim Öğrencilerinin Saldırganlık, Depresyon ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Binark, M. (2007) *Yeni Medya Çalışmaları*, Ankara, Dipnot Yayınları.
- Buluç, B. (2006) Okullarda Suç ve Şiddet, Editör: Erçetin, Ş., Ş., *Eğitim Ve Şiddet I* (1-40). Ankara: Hegem Yayınları
- Bulut, S. (2008). Okullarda Görülen Öğrenciden Öğrenciye Yönelik Şiddet Olaylarının Bazı Değişkenler Açısından Arşiv Araştırması Yöntemiyle İncelenmesi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt: 8, Sayı: 2, Yıl: 8, Aralık
- Bushman B.J, Huesmann L.R. (2001). Effects of Televised Violence on Aggression in: Singer J, Ed. *Handbook Of Children And The Media*. Thousand Oaks, California, Sage Publications,
- Bushman B. J, Huesmann L. R. (2006). Short-Term and Long-Term Effects of Violent Media on Aggression in Children and Adults. *Arch Pediat Adol Med* 160
- Burke, M., Marlow, C., ve Lento, T. (2009). Feed Me: Motivating Newcomer Contribution in Social Networking Sites. In *Proceedings Of The 27th International Conference On Human Factors in Computing Systems*, Chicago, [Http://Www.Thoughtcrumbs.Com/Publications/Paper0778-Burke.Pdf](http://Www.Thoughtcrumbs.Com/Publications/Paper0778-Burke.Pdf), Erişim Tarihi: 16.06.2012
- Bostancı, M. (2010). *Sosyal Medyanın Gelişimi ve İletişim Fakültesi Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları*, Y. Lisans, Erciyes Üniversitesi, Kayseri
- Boyd, D. M. (2008). *American Teen Sociality in Networked Publics*, Doktora Tezi, Berkeley Üniversitesi, California
- Boyd, D., (2007) *Why Youth (Heart) Social Network Sites: The Role of Networked Publics in Teenage Social Life*, *Macarthur Foundation Series On Digital Learning – Youth, Identity, And Digital Media Volume* (Ed. David Buckingham). Cambridge, MA: MIT Press.
- Boyd, D.M ve Ellison, N.B. (2008). Social Network Sites: Definiton, History And Scholarship. *Journal of Computer Mediated Communication*, 13(1) [Http://Jcmc.Indiana.Edu/Vol13/Issue1/Boyd.Ellison.Html](http://Jcmc.Indiana.Edu/Vol13/Issue1/Boyd.Ellison.Html) Erişim Tarihi: 11.07.2012
- Börü, D. (2000). Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına İlişkin Bir Araştırma, Erişim Tarihi: 08.03.2013 www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/deniz3.pdf
- Calvert, S.L., ve Tan, S.L. (1994). “Impact of Virtual Reality on Young Adults’ Physiological Arousal and Aggressive Thoughts: Interaction Versus Observation”. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 15
- Castells, M., (2008). Ağ Toplumunun Yükselişi, Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum Ve Kültür. Çev: Ebru Kılıç, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Cardoso, G. (2006), *The Media in The Network Society. Browsing, News, Filters and Citizenship*, Centre For Research And Studies İn Sociology, Lisbon, S.124

- Ceulemans, P., W. (2012). *The Impact of Technology on Social Behavior*, The University of Wisconsin-Stout, Thesis, Erişim Tarihi: 03.07.2012
<http://www2.uwstout.edu/content/lib/thesis/2012/2012ceulemansp.pdf>
- Çalık, T. ve Kurt, T. (2006) Okulda Şiddetin Önlenmesi ve Güvenli Okul, Editör: Erçetin, Ş., Ş., *Eğitim Ve Şiddet I* (99-134). Ankara: Hegem Yayınları
- Çakmak, B.(2012) *Yeni İletişim Ortamlarının Sosyalleşme Üzerindeki Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Çalık, T., vd. (2009) İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Zorbalık Statülerinin Okul İklimi, Prososyal Davranışlar, Temel İhtiyaçlar ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi, *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 15, Sayı 60
- Çavuş, H.ve Gökdaş, İ. (2006). Eğitim Fakültesi'nde Öğrenim Gören Öğrencilerin İnternette Yararlanma Nedenleri ve Kazanımları, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*,. Cilt:III, Sayı:II, 56-78
- Çayköylü ve diğerleri.(2006) Çocuklar Suç ve Şiddet, Editör: Erçetin, Ş., Ş., *Eğitim ve Şiddet II* (61-74). Ankara: Hegem Yayınları
- Çebi, M.,S., (2012). Yeniliklerin Yayılmasında Sosyal Taklidin ve Kanaat Önderlerinin İşlevsel Önemi: Gabriel Tarde'ın Sosyal Taklit Teorisi Açısından Bir İnceleme, *İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi*, Bahar
- Çelen, N., (1999) *Öğrenme Psikolojisi*, İmge Kitabevi, Ankara
- Çetinkaya, H. (1991). *Video Oyunlarının Çocuklarda Saldırganlığa Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çokluk, Ö. vd.(2011). Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi, *Kuramsal Eğitimbilim*, 4 (1)
- Doğan, K., N. (2006). Televizyon Programlarındaki Şiddet Ögelerinin Çocuklar Üzerindeki Etkisi ve Ebeveynlerin Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı 26
- Dorman, S.(1997). Video and Computer Games: Effect on Children and Implications For Health Education. *Journal Of School Health*, 67
- Dunne, A., Lawlor, M. ve Rowley, J. (2010). Young People's Use of Online Social Networking Sites: A Uses And Gratifications Perspective. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 4
- Düvenci, A., (2012). *Ağ Neslinin İnternet Kullanımı Üzerindeki Sosyal Medya Etkisinin Sosyal Sapma Yaklaşımı İle İncelenmesi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Erçetin, Ş., Ş. ve İli, K. (2012). The Effect of Social Media Addiction on Students Lives, *Humanity & Social Sciences Journal*, 7 (2): 110-113
- Erdem, H., A.(2011). *Yeni Medya Hizmetleri ve Düzenlemeleri*, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Uzmanlık Tezi, Ankara. [Http://Www.Rtuk.Org.Tr/Upload/Ut/27.Pdf](http://Www.Rtuk.Org.Tr/Upload/Ut/27.Pdf) Erişim Tarihi:11.07.2012

- Erden, M. (2001). *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi
- Griffiths, M.D. (1997). Video Games and Aggression, *The Psychologist*, 10
- Güzel, M. (2007). *Küreselleşme, Tüketim Kültürü ve İnternetteki Gençlik Siteleri. Yeni Medya Çalışmaları*, Der: M. Binark, Ankara, Dipnot Yayınları.
- Haskan, Ö., Yıldırım, İ.(2012). Şiddet Eğilimi Ölçeği'nin Geliştirilmesi, *Eğitim ve Bilim*, Cilt 37, Sayı 163
- Huesmann, L., R., (2007). The Impact of Electronic Media Violence: Scientific Theory and Research, *Journal Of Adolescent Health* 41, S.6-13
- Hazar, M.(2011). Sosyal Medya Bağımlılığı-Bir Alan Çalışması, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı:32
- İlgar, L.(2007). *İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- Irak, D., Yazıcıoğlu, O. (2012). *Türkiye ve Sosyal Medya*, İstanbul, Okuyan Us
- Irwin, A. R. ve Gross, A.M. (1995). "Cognitive Tempo, Violent Video Games and Aggressive Behavior in Young Boys". *Journal of Family Violence*,10
- İşlek, M., S. (2012) *Sosyal Medyanın Tüketici Davranışlarına Etkileri: Türkiye'deki Sosyal Medya Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma*, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Karaman
- Kahyaoğlu, M. ve Çelik, H., C. (2011). Ortaöğretim ve Yüksek Öğretim Öğrencilerinin İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 September 2011 Fırat University, Elazığ- Turkey
- Kara, T. ve Özgen, E. (2012) *Sosyal Medya Akademi*, İstanbul, Beta Yayıncılık
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara, Nobel Yayınları
- Kahraman, C. (2006). *Sınıf-İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Önlenmesi ve Giderilmesine İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri -Edirne İli Merkez, Uzunköprü ve Havsa İlçeleri Örneği-* Y. Lisans, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bol
- Karaca, M.,(2007). *Sosyolojik Bir Olgu Olarak İnternet Gençliği: Elazığ Örneği*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ
- Karatay, G. ve Kesgin, M., T., (2005).*Çocuk Televizyon ve Şiddet*,
http://www.egitimsen.org.tr/Ekler/12f623003957bb1ef0820768066b75e_Ek.Pdf Erişim Tarihi: 15.01.2013
- Kimberly, Y.(1999), Internet Addiction, *Symptoms, Evaluation, And Treatment*, Vol 17, Num 2, p. 13.
- Kıran, Ö. (2011). Şiddet İçeren Bilgisayar Oyunlarının Ortaöğretim Gençliği Üzerindeki Etkileri(SamsunÖrneği),

http://www.samsunsempozyumu.org/makaleler/2077774399_23_%C3%96zg%C3%Bcr%20K%C4%B1ran.pdf Erişim Tarihi:05.04.2013

- Koç, M. ve Karabatak, M. (2011). Sosyal Ağların Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin Veri Madenciliği Kullanılarak İncelenmesi, *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011, Fırat Üniversitesi, Elazığ
- Koçak, N.G.(2012) *Bireylerin Sosyal Medya Kullanım Davranışlarının ve Motivasyonlarının Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Eskişehir’de Bir Uygulama*, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- Jham, B.C.ve diğerleri (2008). Joining The Podcast Revolution. *Journal of Dental Education*, 72(3)
- Liebert, E. (2011). Facebook Masalları, Çeviren Nehir Güler, İstanbul: Derin Kitap.
- Lee, C.,S.,ve Ma, L. (2011) News Sharing in Social Media: The Effect of Gratifications and Prior Experience, *Computers in Human Behavior* , 28
- Malaney, G., D. (2004). Student Use of the Internet, *J. Educational Technology Sytemms*. 33 (1), 53-56
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara
- Malaney, G., D., (2004). Student Use of The Internet. *J. Educational Technology Systems*, 33 (1), 53-66.
- Mayfield, A.(2008) What is Social Media, icrossing, E-Book, s. 6. http://www.icrossing.co.uk/Fileadmin/Uploads/Ebooks/What_Is_Social_Media_Icrossing_Ebook.Pdf, Erişim Tarihi: 20.08.2012
- Mumtaz, S., (2001). Children’s Enjoyment and Perception of Computer Use in The Home and The School. *Computer & Education*, 36, 347-362.
- Nai, L. ve Kirkup., G. (2005). Gender And Cultural Differences in Internet Use: A Study of China and the Uk. *Computers & Education*, 1-17.
- Narmamatova, T., (2010). *Görsel Medyanın Çocuklar Üzerindeki Etkisi: Şiddet İçerikli Bilgisayar Oyunları Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan
- O’Murchu, I., Breslin, J., G. ve Decker, S. (2004). Online Social and Business Networking Communities, *Digital Enterprise Research Institute Technical Report 2004-08-11*,
- Ögel K. vd. (2005). *Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme*, Yeniden Yayınları No: 17, İstanbul
- Özgür, G. ve diğerleri (2011). Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2(2):53-60
- Paik H, Comstock G. (1994). The Effects of Television Violence on Antisocial Behavior: A Meta-Analysis. *Commun Res*;21
- Pala, A. (2005). Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Önlemeye Dönük Disiplin Modelleri, *Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 13

- Parker,L.(2009).GameAddiction:TheRealStory.<http://www.gamespot.com/features/6207309/index.html?Sid=6207309&Print=1>. Erişim Tarihi: 07.06.2012
- Pavica S.,(2009) The Relationship Between Unwillingness To Communicate and Students' Facebook Use, *Journal of Media Psychology*, Vol 20, 2009, P. 69.
- Pınar, N. (2006). *Görsel Medya ve Şiddet Kültürünün Orta Öğretim Öğrencileri Üzerine Etkisi*, Yüksek Lisans, Selçuk Üniversitesi, Konya
- Pişkin, M (2002) “Okul Zorbalığı: Tanımı, İlişkili Olduğu Faktörler ve Alınabilecek Önlemler”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi* 2(2). Ankara.
- Rosen,L. ,D. (2011) Social Networking’s Good and Bad Impacts on Kids, <http://www.apa.org/news/press/releases/2011/08/social-kids.aspx> Erişim Tarihi: 07.06.2012
- Salmon G, ve diğerleri (1998). Bullying in Schools: Self Reported Anxiety, Depression and Self Esteem in Secondary School Children. *Bmj* 1998;317:924-5.
- Sanaktekin, O. H.ve Aydın, A. A.(2010) Effects of Personality Traits in Social Media Use, *Esa Research Network Sociology Of Culture Midterm Conference: Culture And The Making Worlds, October 2010*, [Http://Ssrn.Com/Abstract=1692156](http://Ssrn.Com/Abstract=1692156) Erişim Tarihi: 20.08.2012
- Scott, D. (1997). “The Effect of Video Games on Feelings of Aggression”. *The Journal Of Psychology*, 129
- Senemoğlu, N., (1998). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Özsen Matbaası, Ankara
- Serpemen, M., (1999). Agresif Çocuk, *Türk Psikoloji Bülteni*, 13, 37-38.
- Slater M. Ve diğerleri (2003). Violent Media Content and Aggressiveness in Adolescents: A Downward Spiral Model. *Commun Res*;30
- Spence, J. (1988). “The Use of Computer Arcade Games in Behavior Management”. *Maladjustment and Therapeutic Education*, 6
- Strauss, J., A. El-Ansaryand ve R. Frost (2003). *E-Marketing*, Third Edition, Pearson Prenticehall.
- Subrahmanyam, K. ve Lin, G. (2007). *Adolescents on The Net: Internet Use and WellBeing*. *Adolescence*, 42, 659-677
- Şahan, M., (2007). Lise Öğrencilerinde Saldırganlığı Yordayan Bazı Değişkenlerin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Şahin, M. ve diğerleri (2010). Lise Öğrencilerinin Siber Zorba Davranışlarda Bulunma ve Maruz Kalma Durumlarına İlişkin Görüşleri, *Sdü Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:21.

- Terkeşli, R., (2006). Çok Boyutlu Bilişim Suçları, Editör: Erçetin, Ş., Ş., *Eğitim Ve Şiddet* (277-311). Ankara: Hegem Yayınları
- Trend, D., (2007). *Medyada Şiddet Efsanesi*, Yky, İstanbul
- Toprak, A. ve diğerleri . (2009). *Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook: “Görülüyorum Öyleyse Varım”*, İstanbul: Kalkedon Yayınları
- Ubik, 2011, “Çocukların Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanım Alışkanlıkları Araştırması Raporu”, [Http://www.internetkurulu.org/tr/Raporlar.aspx](http://www.internetkurulu.org/tr/Raporlar.aspx) (Erişim Tarihi: 15 Ekim 2012)
- Ulusoy, U. (2008). *Ergenlerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Saldırganlık İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana
- Van Dijk, Jan. (2006). *The Network Society: Social Aspects of New Media*. London: Sage Publications.
- Yağcı, E. ve Çağlar, M. (2010). How The Use of Computer Types And Frequency Affects Adolescents Towards Anger and Aggression, *Tojet: The Turkish Online Journal Of Educational Technology*, Volume 9, Issue 1
- Yalçın, F. (2012). *Rtük Kararları Çerçevesinde Televizyon Yayınlarında Şiddet*, Uzman Tezi, Radyo Televizyon Üst Kurulu, Ankara
- Yeğin, A (2007). *Meslek Lisesi Öğrencilerinde Görülen İstenmeyen Davranışlarda Yönetici ve Öğretmenlerin Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
- Vural, Z. B., A. ve Bat, M.(2010) Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, *Journal Of Yaşar University* 20(5) 3348-3382
- IAB Türkiye (2012). Hangi site ne kadar tıklanıyor? Erişim: 11.12.2012 <http://smgconnected.com/hangi-site-ne-kadar-tiklaniyor-mart-2012>
- http://www.bilgi.edu.tr/site_media/uploads/files/2011/08/17/brosur-zorbalik.pdf).
- MEB. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Erişim: 18.11.2012 http://yazarlikyazilimi.meb.gov.tr/Materyal/kastamonu/rehberlik/okul_zorbaligi.htm
- Erişim:05.04.2013 http://gs.statcounter.com/#social_media-TR-daily-20130201-20130301-bar
- Erişim:05.04.2013 http://smgconnected.com/wp-content/uploads/2013/02/sosyal_a%C4%9Flar.png
- Erişim: 03.04.2013 İnternet Kurulu Çalıştay Raporu (2011). Gençlerin İnternet Kullanımı. <http://kurul.ubak.gov.tr/calistay/calis03.html>,

EKLER**Ek 1. Araştırma İzni**

T.C
YENİMAHALLE KAYMAKAMLIĞI
Gaziçiftliği Anadolu Lisesi Müdürlüğü
(974826)

SAYI: 82060697 -903/ 227
KONU: Anket

26/04/2013

SN. Kenan İLİ
İngilizce Öğretmeni

İLGİ: 25.04.2013 tarihli dilekçeniz.

“Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Öğrenci Davranışları Üzerindeki Etkisi” konulu tez çalışmanız için, veri toplama aracı olan anketi, okulumuz öğrencilerine uygulama isteğiniz müdürlüğümüzce uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

Ali KAYDOĞAN
Okul Müdürü

Ek 2. Veri Toplama Aracı**SOSYAL MEDYA ORTAM VE ARAÇLARININ ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINA ETKİSİ****ANKET FORMU**

Değerli öğrenci arkadaşlarım bu anketi yapmaktaki amacım; sosyal medya ortam ve araçlarının öğrenci davranışları üzerindeki etkisini incelemek. Anketimize vereceğiniz cevaplar çalışmamızın güvenilirliğini etkileyecektir; şimdiden vereceğiniz samimi cevaplar için teşekkür ederim.

İngilizce Öğretmeni Kenan İLİ

1- Cinsiyetiniz: () Erkek () Bayan

2- Sınıfınız : 9. sınıf () 10. sınıf () 11. sınıf () 12. sınıf ()

3- Babanızın Mesleği?

() Memur () Serbest meslek () İşçi () İşsiz Diğer _____

4- Annenizin Mesleği?

() Ev hanımı () Memur () Serbest meslek () İşçi () İşsiz () Diğer _____

5-Babanızın Eğitim Durumu?

() İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu () Lise mezunu () Üniversite mezunu

6- Annenizin Eğitim Durumu?

() İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu () Lise mezunu () Üniversite mezunu

7-Ailenizin aylık geliri ne kadardır

500 TL'den az () 501-750 TL arası () 751-1000 TL arası ()

1001-1250 TL arası () 1251-1500 TL arası () 1501 TL üzeri ()

8-Sosyal ağları kullanıyor musunuz? (Facebook, Twitter, youtube, msn, yahoo messenger vb.)

Evet () Hayır ()

9- Gün içerisinde kaç saatinizi sosyal medya ortam ve araçlarına ayırıyorsunuz?

- 0 - 30 dk. () 30 dk- 1 saat () 1 saat - 3 saat ()
 3 saat - 5 saat () 5 saat - 7 saat () 7 saatten fazla ()

10- Sosyal medya denildiğinde aklınıza ilk olarak ne geliyor?

- () Anlık erişim () Paylaşım () İletişim () Eğlence

11-Sosyal medyayı en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

- Yeni arkadaşlar bulmak () Oyun oynamak () Online sohbet etmek ()

- Arkadaşlarımı takip etmek () Profilini güncellemek () Gündemi takip etmek ()

- Zaman geçirmek Paylaşımarda bulunmak (fotoğraf, video vs yüklemek) ()

- Araştırma Yapmak () Diğer: _____

12-Size göre sosyal medya ortam ve araçlarının zararlı yönleri var mı?

- () Evet Var () Hayır Yok

13-Cevabınız Evet ise Zararlı Yönleri Nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

- () İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor () Ders Çalışmayı Engelliyor

- () Şiddeti En Üst Düzeye Çıkartıyor () Aile İçi İletişimi Zayıflatıyor

- () İnsanları Çevrelerine Karşı Duyarsızlaştırıyor () Suç İşlemeye Özendiriyor

- Diğer (belirtiniz): _____

14-Şiddet içerikli görüntü ve haberleri izlemekten hoşlanıyor musunuz?

- () Evet Hoşlanıyorum () Hayır Hoşlanmıyorum () Bazen Hoşlanıyorum

15-Bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girdiniz mi?

- () Evet () Hayır

16-Okulda ya da okul çevresinde herhangi birine aşağıda belirtilen eylemlerden herhangi birinde buldunuz mu? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Vurma, Tokat Atma ya da Yumruklama ()

Sözel Hakarete Bulunma ()

Tehdit Etmek Amacıyla Vücut Dilini Kullanma ()

Zarar Verici Bir Aletle Saldırma ()

Sözlü Veya Fiziksel Tacizde Bulunma ()

Küçümseme Ya Da Birini İstemediği Bir Şey İçin Zorlama ()

Diğer: _____

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Kenan İLİ
Doğum Yeri ve Tar : Ankara / 1971

Eğitim Durumu

Lisans : Atatürk Üniversitesi – İngiliz Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans : Hacettepe Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Erzurum / Pasinler İmam Hatip Lisesi (1996 - 2000)
Erzurum / Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesi (2000 - 2001)
Ankara /GaziÇiftliği Anadolu Lisesi (2001 -)

İletişim

E- posta Adresi : kenanili71@gmail.com
Tarih : 21.06.2013